

Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábrežie J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

GASTRONOMICKÉ SLUŽBY

UČEBNÝ ODBOR

2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA

Mgr. Jana Pernišová
riaditeľka školy

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

GASTRONOMICKÉ SLUŽBY

Kód a názov ŠVP	29 POTRAVINÁRSTVO
Kód a názov učebného odboru	2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 353
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Miesto vydania	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábrežie J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza

www.kalina.sk
info@kalina.sk
Tel.: 046/5422110

Mgr. Jana Pernišová
riaditeľka školy
0901 918 909

Obsah

ÚVODNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE	5
KONTAKTY PRE KOMUNIKÁCIU SO ŠKOLOU	5
ZÁZNAMY O PLATNOSTI A REVIDOVANÍ ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	6
1. VLASTNÉ ZAMERANIE ŠKOLY	7
1.1 PREVÁDZKA ŠKOLY	8
1.2 CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	9
1.3 SWOT ANALÝZA	11
1.4 POVINNÉ MATERIÁLNO – TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE.	14
1.5 PERSONÁLNE PODMIENKY	15
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU GASTRONOMICKÉ SLUŽBY PRE UČEBNÝ ODBOR 2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA	16
2.1 POPIS ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	16
2.2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ŠTÚDIU	17
2.3 ORGANIZÁCIA VÝUČBY	17
2.3.1 FORMY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	17
2.3.2 FORMY PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA	18
2.3.3 DIŠTANČNÉ VZDELÁVANIE	18
2.4 ZDRAVOTNÉ POŽIADAVKY NA ŽIAKA	18
2.5 POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A HYGIENU PRI PRÁCI	20
3. PROFIL ABSOLVENTA UČEBNÉHO ODBORU 2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA	21
3.1 CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA ABSOLVENTA	21
3.2 KOMPETENCIE ABSOLVENTA	22
3.3 VZDELÁVACIE ŠTANDARDE ŠPECIFICKÉ PRE UČEBNÝ ODBOR 2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA	25
4. RÁMCOVÝ A UČEBNÝ PLÁN	27
4.1 POZNÁMKY K RÁMCOVÉMU UČEBNÉMU PLÁNU PRE 3- ROČNÉ UČEBNÉ ODBORY (H)	28
4.2 SKRÁTENÉ ŠTÚDIUM	33
4.2.1 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY – skrátené štúdium	33
4.2.2 POZNÁMKY K RÁMCOVÉMU UČEBNÉMU PLÁNU PRE 2-ROČNÉ SKRÁTENÉ ŠTÚDIUM	34
5. OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM A ŽIAKOV S NADANÍM V SÚLADE S PRINCÍPMI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA	35
5.1 INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE	35
5.2 PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI (ŠVVP)	36
5.3 PODPORNÉ OPATRENIA	37
5.3.1 ŽIACI ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA	38
5.3.2 VZDELÁVANIE NADANÝCH ŽIAKOV	38
5.3.3 VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM	39
5.3.4 ŽIACI S TELESNÝM POSTIHNUTÍM	40
5.3.5 ŽIACI S PORUCHAMI SLUCHU	40

5.3.6 ŽIACI S PORUCHAMI ZRAKU	41
5.3.7 ŽIACI S AUTIZMOM	41
5.3.8 ŽIACI SO ŠPECIFICKÝMI VÝVOJOVÝMI PORUCHAMI UČENIA (DYSLEXIA, DYSGRAFIA, DYSKALKÚLIA, DYSORTOGRAFIA AI.)	41
5.3.9 VŠEOBECNÉ ODPORÚČANIA – AKO PRACOVAŤ SO ŽIAKMI S JEDNOTLIVÝMI DIAGNÓZAMI	42
5.3.10 METÓDY HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIE ŽIAKA PODĽA DRUHU ZDRAVOTNÉHO ZNEVÝHODNENIA	43
6. PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ	57
7. VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV	58
7.1 PRAVIDLÁ HODNOTENIA ŽIAKOV	58
7.1.1 HODNOTENIE VO VYUČOVACOM PREDMETE S PREVAHOU TEORETICKÉHO ZAMERANIA	59
7.1.2 HODNOTENIE VO VYUČOVACOM PREDMETE S PREVAHOU PRAKTICKÉHO ZAMERANIA	59
7.1.3 HODNOTENIE VO VYUČOVACOM PREDMETE S PREVAHOU VÝCHOVNÉHO ZAMERANIA.....	60
7.2 STUPNE PROSPECHU A CELKOVÝ PROSPECH.....	60
8. SPÔSOB A PODMIENKY PRIEBEHU A UKONČOVANIA VZDELÁVANIA	65
8.1 ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA	65
8.1.1 PRAKTICKÁ ČASŤ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY.....	65
8.1.2 ÚSTNA ČASŤ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY	66
8.2. HODNOTENIE ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY	66
9. FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ	68
9.1 METÓDY A FORMY PRÁCE	70
9.2 ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ	72
9.2.1 PROCESY ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI.....	73
9.2.2 ZÁKLADNÉ ČITATEĽSKÉ STRATÉGIE	74
9.2.3 PRÁCA S TEXTOM	74
9.2.4 ÚLOHY NA ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI.....	76
10. PREDCHÁDZANIE VŠETKÝM FORMÁM DISKRIMINÁCIE, RASIZMU, XENOFÓBIE, ANTISEMITIZMU, INTOLERANCIE, RIZIKU ICH AKCEPTÁCIE A PODPORY NIELEN V ŠKOLE, ALE AJ MIMO NEJ	78
11. STRATÉGIA DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE VZDELÁVANIA ŠKOLY	79
11.1 VÝCHODISKÁ STRATÉGIE	79
11.2 VÍZIA DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE	79
11.3 STRATEGICKÉ CIELE DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE	79
11.4 IMPLEMENTÁCIA STRATÉGIE	80
11.5 MATERIÁLNO-TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE	80
11.6 MERATEĽNÉ UKAZOVATELE PLNENIA STRATÉGIE	81
11.7 BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ÚDAJOV	81
11.8 ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	81
PRÍLOHA	82

ÚVODNÉ IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza
Názov školského vzdelávacieho programu	Gastronomické služby
Kód a názov ŠVP	29 POTRAVINÁRSTVO
Kód a názov učebného odboru	2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 353
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia ŠkVP	10.12. 2024
Miesto vydania	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza
Platnosť ŠkVP	1.9. 2024 začínajúc prvým ročníkom

KONTAKTY PRE KOMUNIKÁCIU SO ŠKOLOU

PRACOVNÁ POZÍCIA	MENO	TELEFÓN	E-MAIL
Riaditeľka	Mgr. Jana Pernišová	0901 918 909	jana.pernisova@kalina.sk
Zástupca riaditeľa pre teoretické vyučovanie	Ing. Jana Sudrová Mgr. Miroslava Šimová	0901 918 913 0901 918 914	jana.sudrova@kalina.sk miroslava.simova@kalina.sk
Zástupca riaditeľa pre praktické vyučovanie	Ing. Gabriela Čertíková	0901 918 900	gabriela.certikova@kalina.sk
Hlavná majsterka pre služby	Bc. Jana Priečková	0901 918 907	jana.prieckova@kalina.sk

Zriaďovateľ:
Trenčiansky samosprávny kraj
Odbor školstva a kultúry
K dolnej stanici 7282/20A
911 01 Trenčín

ZÁZNAMY O PLATNOSTI A REVIDOVANÍ ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Platnosť ŠkVP Dátum	Revidovanie ŠkVP Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
01.09. 2025 začínajúc prvým ročníkom	27.6. 2025	Inovovaný ŠkVP v znení neskorších predpisov, schválený Radou školy
01.09. 2025	27.6. 2025	Vloženie aktualizovanej kapitoly 5 Osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania.
01.09.2025 začínajúc prvým ročníkom	20. 4. 2026	Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania školy (Prerokované pedagogickou radou)
01.09.2026		Úprava znenia podkapitoly 2.4 Zdravotné požiadavky na uchádzača na str. 18 Poznámka v podkapitole 4.2 Skrátené štúdium na str. 33

1. VLASTNÉ ZAMERANIE ŠKOLY

História našej školy sa začína oficiálne písať od roku 1919. V priebehu svojej existencie mala viacero názvov. Od 1.9. 2009 nesie názov Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábrežie J. Kalinčiaka 1 v Prievidzi (ďalej len „škola“). Školu navštevujú nielen žiaci z okresu Prievidza, ale tiež z miest Partizánske, Handlová, Bánovce nad Bebravou a iné.

Od školského roku 2007/2008 boli schválené a zavedené nové odbory: učebný odbor 6424 H manikér - pedikér, študijné odbory 6405 K pracovník marketingu, 6445 K obchod a podnikanie, 6362 M kozmetička a vizážistka. Na základe analýzy potrieb trhu práce v našom regióne sme otvorili experimentálny študijný odbor kaderník – vizážista.

Škola nadviazala na tradície krajčírstva a v školskom roku 2012/2013 otvorila študijný odbor 8298 M odevný dizajn. Taktiež sme otvorili študijný odbor 6324 M manažment regionálneho cestovného ruchu. Zavedenie spomínaného odboru kladne podporilo aj Regionálne združenie CRHN, nakoľko sa predpokladá rozvoj turizmu v regióne horná Nitra, čo prinieslo aj potrebu odborne a jazykovo vzdelaných mladých ľudí v odbore cestovný ruch.

Od školského roku 2014/2015 máme v ponuke učebný odbor 2980 H pracovník v potravinárstve – výroba trvanlivých potravín.

Žiaci majú možnosť sa vzdelávať v **systeme duálneho vzdelávania**, s cieľom zvýšenia ich udržateľnosti na trhu práce. Ide o vedomosti, schopnosti a zručnosti potrebné pre povolanie s praktickou prípravou u konkrétneho zamestnávateľa. Na prepojenie školského systému vzdelávania a duálneho systému vzdelávania škola pristúpila v školskom roku 2016/2017. V roku 2016 bola podpísaná duálna zmluva s firmou Nestlé Slovensko, s.r.o. pre učebný odbor pracovník v potravinárstve – výroba trvanlivých potravín. Ďalšie zmluvy o duálnom vzdelávaní so zamestnávateľmi boli podpísané aj pre odbory čašník, servírka, kuchár, obchodný pracovník.

Škola je úspešná v projektoch **Erasmus+ je program EÚ na podporu vzdelávania**, odbornej prípravy, mládeže a športu v Európe. Bola nám schválená akreditácia na ERASMUS pre individuálnu organizáciu v oblasti odborného vzdelávania a prípravy so začiatkom platnosti akreditácie: 1. marca 2021 a platnosti akreditácie: 31. marca 2027. Ako prijímateľ grantu máme možnosť vycestovať za poznáním a skúsenosťami do zahraničia v rámci štúdia, odbornej praxe a duálneho vzdelávania. Táto možnosť sa vzťahuje nielen na rozšírenie odborných zručností a vedomostí žiakov, ale tiež na rozvoj kľúčových kompetencií pedagogických zamestnancov.

Za 104 rokov svojej doterajšej existencie si škola vybudovala dobré meno a nezastupiteľné miesto na úseku odborného vzdelávania v Trenčianskom samosprávnom kraji. Pristúpili sme k postupnej úprave ponúkanej skladby odborov so zameraním na obchod a služby, kde zmena sa stáva podmienkou prežitia školy.

V ďalších rokoch neplánujeme zmeniť svoj charakter, našim zámerom je zaradiť nové učebné odbory. Nadväzujúc na existujúce portfólio odborov a taktiež na materiálne a personálne zabezpečenie školy pracujeme na zatraktívnení štúdia na našej škole a posilnení jej postavenia v regióne.

1.1 PREVÁDZKA ŠKOLY

Teoretické a sčasti aj praktické vyučovanie je organizované v priestoroch školy na Nábřeží J. Kalinčiaka 1, Prievidza. Súčasťou sú odborné a jazykové učebne, špeciálne učebne na prípravu pokrmov a stolovanie, dve telocvične, posilňovňa, oddychová zóna.

V areáli školy je umiestnený **školský internát** s kapacitou 56 lôžok – bunkový systém 2+1. Poskytuje ubytovacie služby pre žiakov našej školy, ale aj pre dochádzajúcich žiakov iných škôl.

Pracoviská

Žiaci našej školy v rámci prípravy na budúce povolanie vykonávajú počas štúdia odborný výcvik a odbornú prax. Pre všetky odbory ponúkame možnosť praktického vyučovania nielen v odborných učebniach, ale aj na pracoviskách so „živou prevádzkou“. Jedná sa hlavne o gastronomické odbory a odbory služieb.

A klub

Žiaci učebných odborov čašník, servírka a kuchár sú zaraďovaní do viacerých pracovísk. Svojím rozsahom poskytovaných služieb či návštevnosťou je najznámejší školský závod **A-klub**. V roku 1995 začala jeho rekonštrukcia a prevádzku ako školský závod reštauračných služieb zahájil 1. júla 1997. Bol vybudovaný preto, aby sa vytvorili čo najlepšie podmienky pre odborný výcvik žiakov v spoločnom stravovaní. Školský závod A-klub poskytuje stálym stravníkom denne čerstvé jedlá z jedálneho lístku závodného stravovania a tiež denné obedové menu. Pre bežných hostí je určená široká ponuka jedál a nápojov z jedálneho lístka. Samozrejmosťou je zabezpečovanie pracovných, rodinných či spoločenských posedení v priestoroch závodu.

Veľmi dobrý ohlas majú recepcie rôzneho druhu, ktoré usporadúvajú rôzne firmy a inštitúcie v Kultúrnom a spoločenskom stredisku či v Bojnickom zámku. Pestrosťou gastronomických požiadaviek zákazníkov majú žiaci v rámci školského roka možnosť vidieť a realizovať všetky druhy slávnostného stolovania, či pripravovať veľmi rozmanité jedlá teplej a studenej kuchyne.

Cukrárska výroba

Cukrárska výroba v areáli školy šíri nielen príjemnú vanilkovú vôňu, ale aj dobré meno našej školy, pretože svojimi výrobkami dokážu uspokojiť požiadavky zákazníkov na rodinné či pracovné oslavy, recepcie. Spod šikovných rúk majsteriek odborného výcviku a žiakov všetkých ročníkov odboru cukrár vychádzajú aj torty k rôznym príležitostiam v najrozmanitejších farbách a tvaroch. Veľkým pútačom je možnosť vytvorenia akéhokoľvek obrázku, fotografie či loga na torte na špeciálnom – jedlom papieri.

Školská jedáleň

Školská jedáleň bola sprevádzkovaná v roku 1985 a zabezpečuje stravovanie pre zamestnancov a žiakov školy, vrátane žiakov ubytovaných v školskom internáte. Rovnako slúži aj ako pracovisko praktického vyučovania pre žiakov v učebných odboroch kuchár, čašník, servírka, to znamená, že okrem nepedagogických zamestnancov stravu pripravujú majsterky odborného výcviku so svojimi žiakmi. V spolupráci s ostatnými strediskami školy sa pracovníčky školskej jedálne aktívne podieľajú na zabezpečení rôznych gastronomických akcií.

Dom služieb

V tesnej blízkosti školy sa nachádza **Dom služieb Kalina**, ktorý bol otvorený pre žiakov aj verejnosť 3. mája 1993 ako pracovisko praktického vyučovania žiakov v odboroch kaderník, kaderník – vizážista a kozmetik. Pod vedením majsteriek odborného výcviku majú žiaci možnosť pracovať v živej prevádzke so zákazníkom a tak rýchlejšie a efektívnejšie nadobudnúť potrebné vedomosti a zručnosti v odbore. Nachádza sa tu:

Kozmetický salón

Ponúka všetky moderné kozmetické služby - farbenie obočia, rias, čistenie pleti, masáže tváre, dekoltu, mikromasáž očného okolia, denné, večerné a slávnostné líčenie, depiláciu... Poskytované sú tiež základné pedikérske úkony, masáž nôh, rúk, zábal rúk parafínom, manikúra, zdobenie nechtov na slávnostné príležitosti. Všetky úkony prevádzajú žiačky odboru kozmetik, kozmetička pod vedením majsteriek odborného výcviku.

Vlasové štúdio

Kadernícky salón ponúka zákazníčkam trvalú onduláciu, farbenie vlasov, strihanie, zhotovenie bežných a spoločenských účesov, melírovanie. V ponuke je tiež poradenská služba – všetko v prijateľných cenách. Majsterky odborného výcviku absolvujú v priebehu školského roka rôzne kurzy strihu, farbenia a nových trendov, čo je dobrým základom pre účasť žiačok na súťažiach v modernej účesovej tvorbe.

Visage 4 you

Pracovisko praktického vyučovania žiakov **Salón „VISAGE 4 YOU“** sa nachádza na Ul. T. Vansovej 25 v blízkosti autobusovej stanice v centre mesta Prievidza. Tieto priestory boli pre verejnosť otvorené 23. apríla 2012. Ponúka široké spektrum kaderníckych, kozmetických, manikérskeho i pedikérskeho služieb, ktoré pod dozorom majsteriek OV vykonávajú žiačky odborov kozmetik, kozmetička a vizážistka, kaderník – vizážista, kaderník.

1.2 CIELE A POSLANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Ciele výchovy a vzdelávania

- získať vedomosti, zručnosti a schopnosti potrebné na výkon povolania, skupiny povolaní alebo na výkon odborných činností v oblasti potravinárstva a gastronómie, získať kompetencie v oblasti komunikačných schopností, využívania digitálnych technológií, komunikácie v štátnom jazyku, cudzom jazyku a v národnostnom školstve aj v jazyku národnostnej menšiny,
- získať kompetencie najmä v oblasti prírodných vied, humanitných vied, technických vied, matematickej gramotnosti, finančnej gramotnosti, čitateľskej gramotnosti, pohybu a zdravia, kompetencie k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie, umelecké kompetencie, občianske kompetencie a podnikateľské schopnosti,
- ovládať aspoň jeden cudzí jazyk a vedieť ho používať,
- naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a vedieť ich riešiť,
- rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, umelecké psychomotorické schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi na praktických cvičeniach v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním alebo s aktuálnymi požiadavkami na trhu práce,
- posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,

- získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd *Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb. o dojednaní Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Protokolov na tento Dohovor nadväzujúcich.* , ako aj úctu k zákonu a osobitne vzťah k prevencii a zamedzeniu vzniku a šírenia kriminality a inej protispoločenskej činnosti,
- posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami a náboženskej tolerancie,
- naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
- naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty,
- získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

Poslaním našej školy nie je len odovzdávať vedomosti a pripravovať našich žiakov na povolanie a získanie prvej kvalifikácie, ale aj formovať u mladých ľudí ich postoje, viesť ich k dodržiavaniu etických a ľudských princípov. Škola sa stane otvorenou inštitúciou pre rodičov, sociálnych partnerov a širokú verejnosť s ponukou rôznej vzdelávacej a spoločenskej činnosti.

Ciele výchovy a vzdelávania orientované na vytváranie predpokladov celoživotného vzdelávania sú zamerané na:

Posilnenie výchovnej funkcie školy so zámerom:

- umožniť všetkým žiakom prístup ku kvalitnému záujmovému vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám, najmä žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia ako formy prevencie sociálno-patologických javov a podchytenia nadaných a talentovaných jedincov
- vytvárať motiváciu k učeniu, ktorá žiakom umožní pokračovať nielen v ďalšom vzdelávaní, ale aj v kultivovaní a rozvoji vlastnej osobnosti
- podporovať špecifické záujmy, schopnosti a nadania žiakov
- formovať ucelený názor na svet a vzťah k životnému prostrediu
- vytvárať vzťah k základným ľudským hodnotám ako je úcta a dôvera, sloboda a zodpovednosť, spolupráca a kooperácia, komunikácia a tolerancia
- poskytovať čo najväčšie množstvo príležitostí, podnetov a možností v oblasti záujmovej činnosti
- poskytovať pre žiakov a širokú verejnosť ponuku vzdelávacích služieb vo voľnom čase

Realizáciu stratégie rozvoja školy s dôrazom na:

- a) prípravu a tvorbu vlastných školských vzdelávacích programov**
- b) posilnenie úloh a motivácie učiteľov, ich profesijný a osobný rozvoj**
- c) podporu talentu, osobnosti a záujmu každého žiaka**
- d) skvalitnenie spolupráce so sociálnymi partnermi, verejnosťou a ostatnými školami**
- e) zlepšenie estetického prostredia budovy školy**

Moderná vzdelávacia ustanovizeň s verifikovateľnými parametrami, metódami a postupmi, uznávaná v odbornej a laickej verejnosti. Škola, ktorá motivuje, inšpiruje, naplňuje a posúva vpred. Našou víziou je škola – základ života.

1.3 SWOT ANALÝZA

S | Silné stránky

- Postavenie v regióne, viac ako storočná tradícia, výhodná poloha, záujem a podpora zriaďovateľa.
- Vlastný internát, školská jedáleň.
- Moderný školský vzdelávací program.
- Vysoká kvalifikovanosť pedagogického zboru
- Schválená akreditácia v rámci programu Erasmus+ pre obdobie 2021 – 2027 (predtým charta za úspešnú, kvalitnú realizáciu mobilit), Certifikát značky excelentnosti.
- Veľké množstvo školských a mimoškolských aktivít.
- Úspešnosť žiakov v odborných súťažiach.
- Úzka spolupráca so zamestnávateľmi, duálne vzdelávanie.
- Úzka spolupráca so študentským parlamentom.
- Systém manažmentu kvality Peer review.

W | Slabé stránky

- Nízke percentuálne zastúpenie mužov v pedagogickom zbore.
- Neustále sa zvyšujúca, ale stále nedostatočná vybavenosť učebnými pomôckami.
- Nutnosť modernizácie priestorov.
- Nedostatočná infraštruktúra pre inklúziu.
- Inflácia a zvyšovanie cien energií a materiálov s dopadom nielen na praktické vyučovanie.

O | Príležitosti

- Profesijný rast učiteľov a majstrov odbornej výchovy a zvyšovanie ich kompetencií.
- Práca s talentovanou mládežou.
- Zjednocovanie požiadaviek na študentské výkony.
- Zatraktívnenie ponuky beauty odborov o učebný odbor barbier, barbierka.
- Využitie skúseností z dištančného vzdelávania .
- Využitie eurofondov, napr. prestavba objektu „aranžovne“ na školské dielne a prepojenie objektu s pavilónom C – Fond na spravodlivú transformáciu.

T | Hrozby

- Vývoj demografickej krivky populácie (nízka natalita).
- Zvyšujúci sa priemerný vek pedagogických zamestnancov.
- Ustavične sa meniaci školská legislatíva.
- Vplyv spoločenských kríz u nás i v Európe na rozpočet zriaďovateľa.
- Dopady obdobia pandémie a z nej vyplývajúcej sociálnej izolovanosti na interakcie žiakov, učiteľov i interakcie žiakov a učiteľov navzájom.

Charakteristika pedagogického zboru a ostatných zamestnancov

Pedagogický zbor tvorí 36 učiteľov, 25 majstrov odbornej výchovy, 1 špeciálny pedagóg, 1 výchovný poradca a zároveň kariérový poradca, 1 školský digitálny koordinátor, 1 pedagogický asistent, 1 koordinátor prevencie, 1 supervízor, 3 vychovávateľky.

Nepedagogických zamestnancov: 32

Riadenie, manažment školy a poradenstvo

V škole aktívne pracuje 7 predmetových komisií:

PK ekonomických predmetov,

PK telesnej a športovej výchovy,

PK spoločného stravovania,

PK beauty služieb

PK cudzích jazykov,

PK spoločensko-vedných predmetov a slovenského jazyka a literatúry

PK prírodovedných predmetov

Zasadnutia jednotlivých PK sa uskutočňujú podľa potreby a vždy na začiatku a konči školského obdobia. Práca predmetových komisií je účelná a vecná, návrhy a pripomienky sa riešia priamo s vedením školy. Poradenstvo zabezpečujú: školský podporný tím, školský digitálny koordinátor, špeciálny pedagóg, výchovný poradca a koordinátor prevencie, pedagogický asistent.

Pri škole pracuje Rada školy. Na svojich jednaniach je zo strany riaditeľky školy a členov vedenia informovaná o pedagogicko-organizačnom a materiálnom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu, profilácii školy, o nábore žiakov na nový školský rok, o rozpočte školy, výsledkoch hospodárenia, koncepčných zámeroch rozvoja školy, o priebehu a výsledkoch prijímacieho konania a výchovno-vzdelávacích výsledkoch za jednotlivé klasifikačné obdobia.

Rada rodičov je nezávislým občianskym združením a jej poslaním je vytváranie čo najlepších materiálnych a spoločenských podmienok na výchovu, vzdelávanie a telesný rozvoj žiakov školy. Snahou školy je vziať rodičov priamo do diania v škole, do riešenia problémov vo výchove a vzdelávaní žiakov. Tento proces uľahčujú osobné kontakty s rodičmi, hlbšie vzájomné sa poznanie rodičov a učiteľov, možnosti spoločných zážitkov priamo so žiakmi a učiteľmi. Komunikácia nie je jednosmerná od školy k rodičom, ale obojsmerná a jej súčasťou je pravidelná spätná väzba.

Školy organizujú aj vzdelávacie a zážitkové podujatia, ktoré poskytujú rodičom možnosť spoznať hlbšie filozofiu školy, spôsoby učenia. Ide o formu triednych stretnutí (informačné a konzultačné), ich zapojenie do otvorených hodín, participácia na dni otvorených dverí, prezentácií školy, pri projektových aktivitách...

Študentský parlament reprezentuje žiakov tejto školy a zastupuje ich záujmy vo vzťahu k vedeniu školy. Jeho poslaním je riešenie problémov žiakov, organizovanie školskej záujmovej činnosti, zveľaďovanie priestorov školy a i. Zvýšenú pozornosť venujú téme dobrovoľníctva: K pravidelným aktivitám patria:

- „Z lásky k seniorom“ – v spolupráci s Mestským mládežníckym parlamentom Prievidza a CVČ Prievidza,
- „Úsmev pre úsmev“ – spolupracujú s organizáciou Úsmev ako dar, regionálna pobočka v Prievidzi,
- „Z lásky k zvieratám“ – formou zbierky,
- celoslovenský projekt „200 ton z lesa von“,
- „Green Erasmus and volunteering“

Stavovské a profesijné organizácie - škola úzko spolupracuje so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou, Slovenskou živnostenskou komorou a Republikovou úniou zamestnávateľov. Spolupráca školy so stavovskými a profesijnými organizáciami predstavuje dôležitý prvok prepojenia odborného vzdelávania s praxou. Vďaka tejto spolupráci škola zohľadňuje aktuálne

potreby trhu práce a prispôsobuje obsahy vzdelávania požiadavkám zamestnávateľov. Zástupcovia profesijných združení sa aktívne podieľajú na tvorbe a overovaní výkonových štandardov, participujú na odborných skúškach a prispievajú k skvalitňovaniu praktickej prípravy žiakov. Takéto partnerstvá zároveň uľahčujú žiakom prechod zo školy do zamestnania a podporujú budovanie ich profesijnej identity.

Vzdelávanie pedagogických zamestnancov školy

Podľa § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 138/2019 Z. z. je pedagogický a odborný zamestnanec povinný udržiavať a rozvíjať svoje profesijné kompetencie. Plán profesijného rozvoja vychádza u osobného plánu profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov, vízie a cieľov školy. Vychádza tiež z potrieb samotnej školy, štruktúry žiakov, platnej legislatívy.

Prioritnými zostáva zabezpečiť:

- uvádzanie začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe,
- prípravu pedagogických zamestnancov na zvyšovanie si svojich kompetencií hlavne jazykových spôsobilostí, schopností efektívne pracovať s IKT,
- prípravu pedagogických zamestnancov na tvorbu školského vzdelávacieho programu,
- motivovanie pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti,
- zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.,
- sprostredkovanie pedagogickým pracovníkom najnovšie poznatky (inovačné vzdelávanie) z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied, ako aj z odboru,
- prípravu pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, predseda predmetovej komisie,
- prípravu pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie,
- prípravu pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými IKT
- zhromažďovanie a rozširovanie progresívnych skúseností z pedagogickej a riadiacej praxe,
- podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov.

Vnútrošný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Je účinným nástrojom zabezpečenia harmonickej organizácie celého výchovno-vzdelávacieho procesu a ďalších školských aktivít. Vnútrošný systém kontroly by sa mal zameriavať hlavne na celkový priebeh výchovno-vzdelávacej činnosti na škole, na tvorbu školských vzdelávacích programov, na dodržiavanie plnenia plánov predmetových komisií, na zabezpečenie vyučovania didaktickou technikou a ostatným materiálno-technickým vybavením, na hodnotenie žiakov počas vyučovacej hodiny s uplatnením sebahodnotenia žiaka, na vystupovanie a rečovú kultúru vyučujúcich, na uplatňovanie didaktických zásad, na krúžkovú činnosť.

Hodnotenie pedagogických zamestnancov školy- metódy:

- pozorovanie (hospitácie),
- rozhovor,
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, súťaže),
- hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.,
- hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy,
- vzájomné hodnotenie učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“).

1.4 POVINNÉ MATERIÁLNO – TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE

Základné priestorové podmienky

a) Kapacita školy:

1.Školský manažment

Kancelária riaditeľa školy
Kancelária pre zástupcov riaditeľ školy TV
Kancelária pre zástupcu riaditeľa školy PV
Kancelária pre personalistu školy
Kancelária pre technicko-ekonomické činnosti

2.pedagogickí zamestnanci

Kancelária pre výchovnú poradkyňu
Kancelária pre špeciálneho pedagóga
Kabinety pre učiteľov
Pracovisko s VT pre pedagógov

3.Nepedagogickí zamestnanci školy

Kancelária pre sekretárske a administratívne činnosti
Kancelária pre hospodárske činnosti
Kabinet správcu VT
Kancelária pre personálne a mzdové činnosti
Kancelárie pre účtovné činnosti
Kancelária vedúcej účtovníčky
Kancelária vedúcej školskej jedálne
Kancelária pre zamestnancov školskej jedálne
Miestnosť pre upratovačky
Miestnosť pre údržbárov

b) makrointeriéry

1.školská budova
2.školský dvor
3.školská jedáleň
4.školský internát
- pracoviská: Dom služieb Kalina, cukrárska výrobná, Visage 4 you, A klub

c) vyučovacie priestory

-odborných učebni pre VT a ADK, EKO
- odborné jazykové učebne
- spoločenská miestnosť
- odborné učebne pre odbory spoločného stravovania
- cvičné kuchyne
- triedy pre teoretické vyučovanie
- 2 telocvične
- 1 posilňovňa

Ostatné priestory

Skladové priestory – kancelárske a čistiace potreby

Údržbárska dielňa – technické činnosti

Kotolňa

Práčovňa

Skladové priestory školskej jedálne

Kuchyňa

Výdajňa

Stolovňa

Sklad učebníc

Sklad bielizne

d) Vyučovacie exteriéry

Školské ihrisko

Zmluvné pracoviská

1.5 PERSONÁLNE PODMIENKY

- Požiadavky na manažment školy, ktorý realizuje školský vzdelávací program je v súlade s požiadavkami odbornej a pedagogickej spôsobilosti a s kvalifikačnými predpokladmi, ktoré sú nevyhnutné pre výkon náročných riadiacich činností podľa platných predpisov
- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov všeobecno-vzdelávacích predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program, je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
- Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
- Odborná a pedagogická spôsobilosť majstrov odbornej výchovy, ktorí realizujú školský vzdelávací program je v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci zabezpečujú súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
- Plnenie požiadaviek poradenskej činnosti sa riadi platnými predpismi. Poradenstvo zabezpečujú: školský podporný tím, školský digitálny koordinátor, špeciálny pedagóg, pedagogický asistent, výchovný poradca a koordinátor prevencie.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU GASTRONOMICKÉ SLUŽBY PRE UČEBNÝ ODBOR 2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA

2.1 POPIS ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábřežie J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza
Názov školského vzdelávacieho programu	GASTRONOMICKÉ SLUŽBY
Kód a názov ŠVP	29 POTRAVINÁRSTVO
Kód a názov učebného odboru	2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 353
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	denná

Príprava v školskom vzdelávacom programe gastronómické služby v učebnom odbore 2964 H cukrár, cukrárka sa organizuje dennou formou štúdia. Príprava zahŕňa teoretické vyučovanie a praktickú prípravu. Všeobecnovzdelávacie predmety sa vyučujú okrem bežných učební aj v multimediálnych učebniach s interaktívnymi tabuľami, v jazykovej učebni i v počítačových učebniach. Odborné predmety sa vyučujú v odborných učebniach, ktoré sú vybavené okrem odborných učebných pomôcok aj interaktívnou tabuľou, dataprojektorom, notebookmi, premietacími plátnami, smart TV a pripojením na internet. Stratégia výučby školy vytvára priestor pre rozvoj nielen odborných, ale aj všeobecných a kľúčových kompetencií. Najväčší dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka. Všeobecná zložka vzdelávania vychádza zo skladby všeobecno-vzdelávacích predmetov učebného plánu. V jazykovej oblasti je vzdelávanie a príprava zameraná na slovnú a písomnú komunikáciu, ovládanie odborného prejavu v slovenskom jazyku, na vyjadrovanie sa v bežných situáciách spoločenského a pracovného styku v anglickom jazyku. Žiaci sa tiež oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti, základnými princípmi etiky, zásadami spoločenského správania a protokolu. Osvojujú si základy matematiky, chémie a informatiky, ktoré sú nevyhnutné pre výkon povolania. Odborné vzdelávanie je dôležitou súčasťou stredoškolského odborného vzdelávania. Jeho charakteristickou črtou je široko koncipovaná odborná orientácia. Veľký dôraz sa kladie na rozvoj osobnosti žiaka, na formovanie ich osobnostných a profesionálnych vlastností, postojov a hodnotovej orientácie. V odbornom vzdelávaní je príprava zameraná na vzdelanie a výchovu budúcich cukrárov priamo pre uplatnenie v praxi a cieľom je výchova kvalifikovaných odborníkov pre celú oblasť potravinárstva a služieb súvisiacich s potravinárskou výrobou. Žiaci získajú základné teoretické poznatky, vždy však v súvisi s ich praktickou aplikáciou a praktickým využitím. Vedomosti žiakov získané v teoretickom vyučovaní slúžia predovšetkým na zdôvodnenie praktických činností, technologických postupov pri výrobe produktov.

Škola vo výučbovej stratégii uprednostňuje tie vyučovacie metódy, ktoré vedú k harmonizácii teoretickej a praktickej prípravy tak pre profesionálny život, ako aj pre život v spoločnosti a medzi ľuďmi. Výučba je orientovaná na uplatnenie autodidaktických metód (samostatné učenie a práca) hlavne pri riešení problémových úloh, tímovej práci a spolupráci. Uplatňujú sa metódy dialogické slovné formou účelovo zameranej diskusie alebo brainstormingu, ktoré naučia žiakov komunikovať s druhými ľuďmi na báze ľudskej slušnosti a ohľaduplnosti. Poskytujú žiakom priestor na vytvorenie si vlastného názoru založeného na osobnom úsudku. Vedú žiakov k odmietaniu populistických praktík a extrémistických názorov. Učia ich chápať zložitosť medziľudských vzťahov a nevyhnutnosť tolerancie. Metódy činnostne zameraného vyučovania (praktické práce) sú predovšetkým aplikačného a heuristického typu (žiak poznáva reálny život, vytvára si názor na základe vlastného pozorovania

a objavovania), ktoré im pomáhajú pri praktickom poznávaní reálneho sveta a života. Aj keby boli vyučovacie metódy tie najlepšie, nemali by šancu na úspech bez pozitívnej motivácie žiakov, tzn. vnútorné potreby žiakov vykonávať konkrétnu činnosť sú tou najdôležitejšou oblasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Preto naša škola kladie veľký dôraz na motivačné činitele – zaraďovanie hier, súťaží, simulačných a situačných metód, riešenie konfliktových situácií, verejné prezentácie prác a výrobkov a pod. Uplatňované metódy budú konkretizované na úrovni učebných osnov jednotlivých predmetov. Metodické prístupy sú priebežne vyhodnocované a modifikované podľa potrieb a na základe skúseností vyučujúcich učiteľov.

2.2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ŠTÚDIU

Kód a názov učebného odboru: **2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA**

Dĺžka štúdia:	3 roky
Forma štúdia:	denná, denné štúdium pre absolventov základnej školy
Poskytnutý stupeň vzdelania	Stredné odborné vzdelanie – ISCED 353
Úroveň SKKR/EKR	SKKR/EKR 3
Vyučovací jazyk	štátny jazyk – slovenský jazyk
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Nížšie stredné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	záverečná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	Vysvedčenie o záverečnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii:	Výučný list
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Odborne kvalifikovaní pracovníci v priemyselnej výrobe, družstevných a súkromných podnikoch, alebo samostatní podnikatelia v potravinárskej výrobe a v rôznych súvisiacich službách.
Nadväzná odborná príprava (ďalšie vzdelávanie, možnosti ďalšieho štúdia):	Vzdelávacie programy nadstavbového štúdia pre absolventov 3. ročných a 4. ročných učebných odborov. Špeciálne kurzy, ktoré umožňujú rozšíriť odbornú kvalifikáciu absolventov

2.3 ORGANIZÁCIA VÝUČBY

2.3.1 FORMY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Organizácia výchovy a vzdelávania v jednotlivých formách vzdelávania v teoretickom a praktickom vyučovaní sa uskutočňuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre realizáciu ŠVP platí školský zákon a príslušné vykonávacie predpisy.

Výchova a vzdelávanie sa v školách organizuje dennou formou štúdia alebo externou formou štúdia.

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v stredných odborných školách sú exkurzie a kurzy, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu; súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v stredných odborných školách môže byť aj školský výlet.

2.3.2 FORMY PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA

Formou praktického vyučovania v učebnom odbore cukrár, cukrárka je odborný výcvik a praktické cvičenia.

Odborný výcvik sa vykonáva pod vedením majstra odbornej výchovy. Žiak odborný výcvik vykonáva v školskej dielni.

Praktické cvičenia sa vykonávajú pod vedením učiteľa príslušného vyučovacieho predmetu. Žiak praktické cvičenia vykonáva v odbornej učebni v škole.

2.3.3 DIŠTANČNÉ VZDELÁVANIE

Pokiaľ sa v škole uskutočňuje dištančná forma štúdia podľa § 54 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z. O výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, škola je povinná stanoviť vo svojom školskom vzdelávacom programe pravidlá dištančného vzdelávania, v ktorých vymedzí ciele, spôsoby výchovno-vzdelávacej činnosti, systém hodnotenia žiakov a ďalšie postupy v záujme optimalizovania edukačného procesu v rámci dištančného vzdelávania.

Pri prechode školy na dištančné vzdelávanie sa vyučovanie neprerušuje, ale mení formu. Všetky povinnosti týkajúce sa účasti a aktivity na vyučovaní zostávajú nezmenené pre vyučujúcich, žiakov a rodičov. Dištančné vzdelávanie môže byť realizované na úrovni jednotlivca, skupiny, triedy alebo príslušných ročníkov.

O prechode na dištančné vzdelávanie musí byť oboznámený každý učiteľ a žiak, vrátane zákonných zástupcov žiakov s tým, akým spôsobom bude prebiehať výučba. Riaditeľ školy rozhodne o platforme, ktorá sa bude pri elektronickej komunikácii používať.

Dištančné vzdelávanie môže byť súčasťou kombinovaných foriem prezenčného a dištančného vzdelávania za predpokladu prijatého modelu v určených časových intervaloch, pri vyučovaní s obmedzeným počtom žiakov v triede, pri vyučovaní prioritne určenom pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a pod.

Dištančné vzdelávanie v čase mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách v súlade s § 150 ods. 8 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa bude realizovať podľa osobitných predpisov.

2.4 ZDRAVOTNÉ POŽIADAVKY NA ŽIAKA

Do učebného odboru môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotnú spôsobilosť potvrdil lekár so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore. Uchádzač so zdravotným znevýhodnením pripojí k prihláške na vzdelávanie vyjadrenie lekára so špecializáciou všeobecné lekárstvo o zdravotnej spôsobilosti študovať zvolený odbor vzdelávania, **ak ide o odbor vzdelávania, v ktorom sa vyžaduje zdravotná spôsobilosť**. Uchádzač so zdravotným znevýhodnením a uchádzač s nadaním pripojí k prihláške na vzdelávanie vyjadrenie zariadenia poradenstva a prevencie, ktoré obsahuje návrh podporného opatrenia, ak chce požiadať o vykonanie prijímacej skúšky podľa upravených podmienok.

Telesné postihnutie	Pre väčšinu potravinárskych odborov sa vyžaduje dobrý zdravotný stav, fyzická zdatnosť uchádzačov s nenarušenou pohyblivosťou, so zdravým srdcovo-cievny a respiračným systémom. V dôsledku zvýšeného rizika pri práci (práca so strojmi, vysoké teploty) sú potrebné dobré zmyslové orgány, neprípustné sú záchvatové stavy. Prácu v malých prevádzkach možno odporučiť aj osobám s menej závažným telesným postihnutím; posudzuje lekár. K vzdelávaniu v odbore sa v špecifických prípadoch vyjadruje lekár so špecializáciou v príslušnom odbore a zariadenia poradenstva a prevencie.
Mentálne postihnutie	Učebné odbory 29 nie sú vhodné pre uchádzačov s mentálnym postihnutím.
Zrakové postihnutie	K vzdelávaniu v odbore sa v špecifických prípadoch vyjadruje lekár so špecializáciou v príslušnom odbore a zariadenia poradenstva a prevencie.
Sluchové postihnutie	Vhodnosť vzdelávania v odbore posudzuje lekár a príslušné školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie v závislosti od druhu a stupňa postihnutia a narušenia..
Špecifické poruchy učenia	Záleží od individuálneho prípadu, nakoľko sú špecifické vývinové poruchy učenia kompenzované. Dôležité je posúdiť stupeň narušenia schopnosti žiaka pochopiť a aplikovať poznatky profilových odborných technických predmetov spojených s chápaním mechanických vzťahov, plošnou a priestorovou predstavivosťou. K vzdelávaniu v odbore sa v špecifických prípadoch vyjadruje lekár so špecializáciou v príslušnom odbore a zariadenia poradenstva a prevencie.
Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia	Žiakov zo SZP je vhodné integrovať do SŠ, pokiaľ sú fyzicky a psychicky spôsobilí na výkon povolání nadväzujúcich na príslušné učebné odbory. Inklúzia musí zahŕňať ich aktivizáciu, motiváciu, pestovanie pozitívneho vzťahu k práci, povolaniu, rozvoj profesijných záujmov.

Do učebných odborov 29 môžu byť prijatí iba tí uchádzači, ktorí sa podrobia vyšetreniam určeným pre pracovníkov v potravinárstve a preukážu sa zdravotným preukazom. Uchádzači nesmú byť bacilonosičmi.

Uchádzač, ktorý má zmenenú pracovnú schopnosť, pripojí k prihláške rozhodnutie príslušného všeobecného lekára o schopnosti študovať zvolený odbor podľa všeobecne záväzných právnych predpisov o prijímaní na štúdium na stredné školy. Viac informácií – v kapitole 5 Podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Aj v prípade, že žiak má isté zdravotné problémy, musí mať v predmete odborný výcvik na praktickom vyučovaní absolvovaných min. 75% hodín za klasifikačné obdobie. Zároveň je to podmienkou pre postup do vyššieho ročníka. Každý prípad bude posudzovaný individuálne. Povinnosťou rodičov je počas štúdia:

-informovať školu o zmene zdravotného stavu svojho dieťaťa, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania.

2.5 POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A HYGIENU PRI PRÁCI

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrane pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania a praktickej prípravy. V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa platných predpisov podmienky na zaistenie bezpečnosti a hygieny práce. Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať.

V priestoroch určených na praktickú prípravu zásady správnej výrobnéj praxe a zásad bezpečnosti práce. Tieto požiadavky sa dopĺňajú informáciami o rizikách možného ohrozenia, ktorým sú žiaci pri praktickom a teoretickom vyučovaní vystavení, vrátane informácií o opatreniach na ochranu pred pôsobením týchto rizík (zdravotné riziká a opatrenia pri ručnej manipulácii s bremenom, rizikové faktory súvisiace s mikroklimatickými podmienkami – teplotná záťaž organizmu a pod.). Taktiež je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a preukázateľne oboznámiť žiakov s predpismi o BOZP, s hygienickými predpismi, s technickými predpismi a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto predpisov kontrolovať a vyžadovať.

Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverená priamym dozorom obsiahnuť všetky pracovné miesta žiakov tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

Neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygiena práce a protipožiarnej ochrany. Výchova k bezpečnej a zdravie neohrozujúcej práci vychádza po dobu štúdia z požiadaviek platných právnych a ostatných predpisov (zákonov, nariadení vlády SR, vyhlášok, technických predpisov a slovenských technických noriem). Tieto požiadavky sa vzťahujú k výkonu konkrétnych činností, ktoré sú súčasťou odborného výcviku. Tieto požiadavky sú doplnené informáciami o rizikách možného ohrozenia, ktorými sú žiaci pri teoretickom a praktickom vyučovaní vystavení vrátane informácií o opatreniach na ochranu pred pôsobením týchto zdrojov rizík (zdravotné riziká a opatrenia pri ručnej manipulácii s bremenom, rizikové faktory súvisiace s mikroklimatickými podmienkami – teplotná záťaž organizmu a pod.). nácvik a precvičovanie činností je v súlade s požiadavkami, ktoré upravujú prácu pre mladistvých (napr. Zákonník práce) a v súlade s podmienkami, podľa ktorých môžu mladiství vykonávať zakázané práce z dôvodu prípravy na povolanie. Základnými podmienkami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa rozumie:

- dôkladné a preukázané oboznámenie žiakov s predpismi o BOZP, protipožiarnymi predpismi a s technologickými postupmi,
- používanie technického vybavenia, ktoré zodpovedá bezpečnostným a protipožiarnym predpisom,
- používanie ochranných pracovných prostriedkov podľa platných predpisov,
- vykonávanie stanoveného dozoru na pracoviskách žiakov, pričom sa vymedzia stupne dozoru nasledovne:
 - práca pod dozorom si vyžaduje sústavnú prítomnosť osoby poverenej dozorom, ktorá dohliada na dodržiavanie BOZP a pracovného postupu. Táto osoba musí zrakovo obsiahnuť všetky pracovné miesta tak, aby mohla bezpečne zasiahnuť v prípade porušenia BOZP,
 - práca pod dohľadom si vyžaduje prítomnosť osoby poverenej dohľadom kontrolovať pracoviská pred začatím práce a pokiaľ nemôže zrakovo všetky pracoviská obsiahnuť, v priebehu práce ich obchádza a kontroluje.

Požiadavky pri nástupe žiaka na štúdium - pracovné oblečenie:

- biela šatka alebo biela šiltovka
- biela zástera 2 kusy
- biele nohavice
- biele bavlnené tričko 2 kusy
- zdravotné topánky protišmykové biele (nesmú byť šľapky)
- biele ponožky

3. PROFIL ABSOLVENTA UČEBNÉHO ODBORU 2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábrežie J. Kalinčiaka 1, 971 01Prievidza
Názov školského vzdelávacieho programu	Gastronomické služby
Kód a názov ŠVP	29 POTRAVINÁRSTVO
Kód a názov učebného odboru	2964 H cukrár, cukrárka
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie – ISCED 353
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	denná

3.1 CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA ABSOLVENTA

Učebný odbor je koncipovaný tak, aby absolvent poznal základné cukrárske suroviny a ich zloženie, vedel podľa určených technologických postupov vyrábať cukrárske polovýrobky, výrobky, cestá, čokoládové výrobky, zmrzlinu, zákusky, cukrovinky a torty.

Po ukončení prípravy samostatne zvládne prípravu všetkých druhov ciest (liate, linecké, lístkové, kysnuté, pľundrové, piškótové, vafľové, odpaľované, vizovické). Vie pripraviť jednoduché i zložité múčniky, upiecť rezy, rolády, korpusy na prípravu tort, dokáže pripraviť vhodné náplňové hmoty (plnky), ovláda techniku potahovania (polevy-čokoládová, fondánová, agarová a pod.).

Dokáže rovnomerne krájať hotové cukrárske výrobky, ovláda techniky striekania, tvarovania, modelovania (príprava marcipánu, farbenie, tvarovanie) a zdobenia múčnikov. Má cit pre krásu, dokáže kreatívne pracovať, používa vhodné cukrárske pomôcky (ozdobné vrecúško, špeciálne vykrajovadlá, cukrársky nôž...). Dokáže pripraviť fondán, griláž, karamel, kulér, ovláda prípravu jadrových a tertských hmôt, medovníkov, nepečených výrobkov, omeliet, nákypov, pudingov, zmrzlín, parfém, oblátok, dia výrobkov.

Obsah je zameraný aj na príjem surovín, ich kvalitatívnu kontrolu a skladovanie, na základy správnej výživy, hygieny potravín. Absolvent má poznať obsluhu a nastavovanie základných strojov a zariadení a ich bežnú údržbu. Má vedieť podmienky skladovania hotových výrobkov, expedíciu a zásady predaja cukrárskych výrobkov a ich senzorické hodnotenie.

Absolvent vie pripraviť pracovisko, pričom dodržiava bezpečnostné a hygienické predpisy, dokáže správne hodnotiť akosť výrobkov, sleduje trvanlivosť výrobkov, vie používať a vyplňať výrobnotechnickú evidenciu. Je schopný prijímať objednávky, podávať informácie o cukrárskych výrobkoch, ovláda prácu na kontrolnej pokladnici, vie inkasovať tržby, ošetrovať a skladovať potraviny a použitý inventár (špeciálne vykrajovadlá, poháre, príbory, tanieri a pod.)

V rámci pracovnej pozície sú na absolventa kladené vysoké požiadavky na krátkodobú pamäť, schopnosť pracovať v tíme a schopnosť sociálneho kontaktu. Vysoké nároky sú dané aj na rozsah zrakového poľa, priestorové videnie, rozlišovanie zvuku, udržiavanie rovnováhy, rozlišovanie čuchových podnetov, rozdelenie pozornosti, praktické myslenie, písomný a slovný prejav, prispôsobivosť, flexibilitu, sebakontrolu, sebaovládanie, samostatnosť. Požiadavky sú kladené aj na rozlišovanie farieb a farebných odtieňov, rozlišovanie chuti, samostatné myslenie a odolnosť voči senzorickej záťaži.

Absolvent má všetky predpoklady na to, aby po príslušnej praxi vedel posudzovať základné a pomocné suroviny, kontrolovať nastavenie technologických parametrov vo výrobnom procese, vyrábať výrobky podľa technologických postupov a receptúr, dodržiavať a uplatňovať zásady HACCP, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Vie sa orientovať v základných vzťahoch svojho odvetvia výroby k životnému

prostrediu a v zásadách jeho ochrany pred možnými negatívnymi vplyvmi. Vie sa orientovať na trhu práce, aktívne komunikovať, vie využívať informačné a komunikačné technológie.

Všetky činnosti súvisiace s prípravou na výkon profesie sa uskutočňujú v nadväznosti na potreby potravinárskej výroby a gastronómie.

Absolventi po ukončení štúdia získajú výučný list a sú spôsobilí zaradiť sa do jednotlivých odvetví potravinárskeho priemyslu alebo pracovať samostatne v potravinárskych a gastronomických prevádzkach.

3.2 KOMPETENCIE ABSOLVENTA

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

Gramotnosť - je schopnosť identifikovať, pochopiť, tvoriť a interpretovať koncepty, pocity, fakty a názory ústnou aj písomnou formou pomocou vizuálnych, zvukových a digitálnych materiálov v rozličných odboroch a kontextoch. Zahŕňa schopnosť efektívne komunikovať a nadväzovať kontakty s ostatnými. To znamená, že absolvent (sa) dokáže: porozumieť počutému vecnému textu, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho osobným a odborným záujmom; pochopiť obsah textu (vrátane tabuliek, grafov a schém), v texte vyhľadať explicitne implicitne vyjadrené informácie a usporiadať ich podľa významu a dôležitosti; dostatočne jasno a plynulo vyjadriť svoje myšlienky s rôznym cieľom vzhľadom na komunikačnú situáciu; sformulovať vlastný názor a pomocou jednoduchých argumentov ho obhájiť; začať, udržiavať a ukončiť komunikáciu na určitú tému; aktívne zapojiť do diskusie na jemu blízku všeobecnú a odbornú tému; dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie; vytvoriť jednoduchý formálne upravený a ucelený text s rôznym cieľom a vzhľadom na komunikačnú situáciu.

Viacjazyčnosť - je kompetencia, ktorá vymedzuje schopnosť používať rozličné jazyky na vhodnú a účinnú komunikáciu v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí. Ide o schopnosti sprostredkovať informácie medzi rôznymi jazykmi a médiami. Pokiaľ je to vhodné, môže zahŕňať zachovanie a ďalší rozvoj kompetencií v materinskom jazyku, ako aj osvojenie si úradného jazyka (jazykov) danej krajiny. To znamená, že absolvent (sa) dokáže: porozumieť slovným spojeniam a najbežnejšej slovnej zásobe vzťahujúcej sa k oblastiam, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Chápe zmysel krátkych, jasných a jednoduchých správ; čítať veľmi krátke jednoduché texty, vie nájsť konkrétne predvídateľné informácie v jednoduchom každodennom materiáli, ako sú napríklad prospekty, jedálne lístky alebo časové harmonogramy, a rozumie krátkym jednoduchým osobným e-mailom a SMS; komunikovať v bežných situáciách vyžadujúcich jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych témach a činnostiach. Dokáže zvládnuť veľmi krátku spoločenskú konverzáciu, dokonca aj keď zvyčajne dostatočne nerozumie natoľko, aby ju sám udržiaval; používať viacero slovných spojení a viet na jednoduchý opis vlastného vzdelania a terajšej alebo nedávnej práce; napísať krátke jednoduché správy vzťahujúce sa na jeho bezprostredné potreby.

Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve – matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie a porozumenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kompetencia vo vede sa vzťahuje na schopnosť vysvetliť prírodné javy pomocou základných vedomostí a metodiky vrátane pozorovania a experimentovania s cieľom klásť otázky a odvodiť závery podložené dôkazmi. Kompetencie v technológii a inžinierstve sa chápu ako uplatňovanie daných vedomostí a metodiky ako odpovedí na vnímané ľudské túžby a potreby. Kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve zahŕňa porozumenie zmenám spôsobeným ľudskou činnosťou a zodpovednosti občana ako jednotlivca. To znamená, že absolvent (sa) dokáže: aplikovať základné matematické princípy a postupy v rámci svojho odboru; používať technické nástroje a prístroje, využívať technické a vedecké informácie a dodržiavať zásady bezpečnosti doma a v práci; zaujímať sa o etické otázky a zásady environmentálnej udržateľnosti, aktívne uplatňovať zásady environmentálnej udržateľnosti doma a v práci.

Digitálna kompetencia zahŕňa sebaistú, kritickú a zodpovednú využívanie digitálnych technológií na vzdelávanie, prácu a účasť na dianí v spoločnosti, ako aj interakciu s digitálnymi technológiami. Zahŕňa informačnú a dátovú gramotnosť, komunikáciu a spoluprácu, mediálnu gramotnosť, tvorbu digitálneho obsahu, bezpečnosť, otázky súvisiace s duševným vlastníctvom, riešenie problémov a kritické myslenie.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže: chápať, ako digitálne technológie môžu prispievať ku komunikácii, tvorivosti a inovácii a poznať, aké príležitosti, obmedzenia, vplyvy a riziká predstavujú; pristupovať k digitálnemu obsahu, používať ho, filtrovať, hodnotiť, tvoriť a zdieľať digitálny obsah; chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity, ako aj rozoznávať umelú inteligenciu alebo roboty; chápať všeobecné zásady vyvíjajúcich sa digitálnych technológií a poznať základné funkcie a spôsoby použitia rôznych softvérov a sietí.

Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa je schopnosť uvažovať o vlastnej osobnosti, efektívne riadiť čas a informácie, konštruktívne spolupracovať s ostatnými a riadiť vlastné vzdelávanie a kariéru. Zahŕňa schopnosť zvládnuť zložité situácie, učiť sa, zachovať si fyzické aj duševné zdravie a dbať o svoje zdravie a viesť život zameraný na budúcnosť, byť empatický a zvládať konflikty v inkluzívnom a podporujúcom prostredí. To znamená, že absolvent (sa) dokáže: reálne posudzovať svoje fyzické a duševné možnosti, uvedomovať si dôsledky nezdravého životného štýlu a závislosti; kriticky uvažovať o sebe z rôznych uhlov pohľadu; vyjadriť presvedčenie vo svoju schopnosť zvládnuť prekážky pri dosahovaní cieľa; odovzdať svoju prácu načas; pracovať na tvorbe konsenzu s cieľom dosiahnuť cieľ skupiny; identifikovať možné zdroje učenia sa (napr. knihy, internet) a s minimálnou pomocou vybrať najspoľahlivejšie informácie; preukázať, že rozmýšľa o tom, či informácie, ktoré používa, sú správne.

Občianska kompetencia je schopnosť konať ako zodpovedný občan a v plnej miere sa zúčastňovať na občianskom a sociálnom živote, a to opierajúc sa o znalosť sociálnych, hospodárskych, právnych a politických konceptov a štruktúr, ako aj o chápanie celosvetového vývoja a udržateľnosti. To znamená, že absolvent (sa) dokáže: zaobchádzať so všetkými ľuďmi s rešpektom, odhliadnuc od ich príslušnosti ku kultúre alebo sociokultúrnemu postaveniu; diskutovať o tom, čo sa dá urobiť a ako pomôcť, aby sa z komunity stalo lepšie miesto; porozumieť, prečo má každý zodpovednosť za uplatňovanie práv a slobôd druhých; vysvetliť, prečo ľudia majú byť ostražití a prečo sa majú chrániť pred propagandou; kriticky uvažovať o rizikách spojených so znečisťovaním životného prostredia.

Podnikateľská kompetencia sa vzťahuje na schopnosť využívať príležitosti a myšlienky a meniť ich na hodnoty pre ostatných. Je založená na tvorivosti, kritickom myslení a riešení problémov, iniciatívni, vytrvalosti, ako aj schopnosti spolupracovať s cieľom plánovať a riadiť projekty s kultúrnou, sociálnou alebo finančnou hodnotou. To znamená, že absolvent (sa) dokáže: prijímať finančné rozhodnutia týkajúce sa nákladov a hodnoty.

Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu zahŕňa chápanie a rešpektovanie toho, ako sa myšlienky a význam kreatívne vyjadrujú a šíria v rôznych kultúrach a prostredníctvom rôznych druhov umenia a iných kultúrnych foriem. Zahŕňa rozvoj a vyjadrovanie vlastných názorov a schopnosť identifikovať svoje miesto alebo úlohu v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch. To znamená, že absolvent (sa) dokáže: nadviazať kontakty s inými ľuďmi s cieľom spoznať ich kultúru, tradície a pohľad na svet; vyjadriť názor, že kultúrna rôznorodosť v rámci spoločnosti by mala byť vnímaná a hodnotená pozitívne; poznať miestnu, regionálnu, národnú a európsku kultúru a jej prejavy vrátane tradícií či kultúrnych produktov a porozumieť tomu, ako môže ovplyvňovať názory jednotlivca.

Tabuľka vzťahu kľúčových kompetencií k obsahu vzdelávania

Prehľad kľúčových kompetencií	Gramotnosť	Viacjazyčnosť	Matematická komp. a kompetencia vo vede, technológii a inžinierstve	Digitálna kompetencia	Osobná a sociálna kompetencia, schopnosť učiť sa	Občianska kompetencia	Podnikateľská kompetencia	Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu
Prehľad názov predmetov			Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií					
Všeobecnovzdelávacie predmety								
Slovenský jazyk a literatúra	+				+			+
Anglický jazyk	+	+			+			
Občianska náuka	+				+	+		+
Etická/náboženská výchova	+				+	+		+
Chémia	+				+			
Matematika			+					
Informatika	+		+	+				
Telesná a športová výchova	+					+		
Odborné predmety								
Ekonomika	+			+	+		+	
Cukrárska technológia	+				+			
Suroviny	+		+		+			
Potraviny a výživa	+				+			
Odborné kreslenie	+		+		+			
Aplikovaná chémia	+		+					
Špeciálne cukrárske techniky	+		+		+			+
Mikrobiológia	+		+		+			
Praktické vyučovanie								
Odborný výcvik	+		+	+	+	+	+	+
Účelové cvičenia								
Kurz na ochranu života a zdravia	+				+	+		+
Kurz pohybových aktivít v prírode	+				+	+		+

Kľúčové kompetencie predstavujú spoločne uplatňované zásady a pravidlá pri vybraných postupoch, metódach a formách práce, pri organizovaní rôznych slávnostných alebo výnimočných príležitostí, akcií alebo aktivít, mali by podporovať a rozvíjať aktivitu, tvorivosť, zručnosť, učenie žiaka. Výchovné a vzdelávacie stratégie nie sú formulované ako ciele, konkrétne metódy, postupy, pokyny alebo predpokladané výsledky žiakov, ale predstavujú spoločný postup, prostredníctvom ktorého by učitelia doviedli žiakov k vytváraniu alebo ďalšiemu rozvoju kľúčových kompetencií.

3.3 VZDELÁVACIE ŠTANDARY ŠPECIFICKÉ PRE UČEBNÝ ODBOR 2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA

Učebný odbor je koncipovaný tak, aby absolvent poznal základné cukrárske suroviny a ich zloženie, vedel podľa určených technologických postupov vyrábať cukrárske polotovary, výrobky, cestá, čokoládové výrobky, zmrzlinu, zákusky, cukrovinky a torty. Obsah je zameraný aj na príjem surovín, ich kvalitatívnu kontrolu a skladovanie, na základy správnej výživy, hygieny potravín. Absolvent má poznať obsluhu a nastavovanie základných strojov a zariadení a ich bežnú údržbu. Má vedieť podmienky skladovania hotových výrobkov, expedíciu a zásady predaja cukrárskych výrobkov a ich senzorické hodnotenie.

TEORETICKÉ VYUČOVANIE

Výkonové štandardy

Absolvent má:

- poznať základné cukrárske suroviny a ich zloženie,
- opísať základné druhy ciest a hmôt používaných v cukrárskej výrobe,
- vysvetliť a opísať cukrárske polotovary, základné druhy cukrárskych výrobkov a ich výživovú hodnotu,
- definovať špeciálne cukrárske výrobky, zmrzliny, mrazené krémy a reštauračné múčniky,
- vysvetliť dokončovacie fázy výroby,
- opísať význam hygieny výroby v cukrárskej technológii,
- definovať hmoty používané v cukrárskej výtvarnej technike,
- opísať rozostavenie písmen a slov,
- definovať techniku zdobenja a figurálnu kresbu,
- charakterizovať obchodnú prevádzku,
- vysvetliť psychologické aspekty predaj

Obsahové štandardy

Cukrárska technológia

Suroviny a ich technologický význam

Príprava cukrárskych ciest, hmôt, plniek, zmrzlín a ozdôb

Spracovanie na hotové výrobky, charakteristika a sortiment týchto výrobkov

Klasické technologické postupy výroby cukrárskych výrobkov Inovačné trendy v odbore – použitie nových surovín a zmesí

Technologické procesy, biochemický a chemicko-fyzikálny prístup

Technologické zásady, stroje a zariadenia v cukrárskej výrobe

Rozdelenie základných druhov ciest a hmôt v cukrárskej technológii

Druhy ciest a hmôt používaných na jednotlivé polotovary a výrobky v cukrárskej výrobe

Príprava rôznych druhov hmôt a ciest:

Šľahané hmoty, tuhé tukové cestá, odpaľované cesto, kysnuté cesto, medové a perníkové cestá a iné

Príprava a používanie

Legislatíva pre cukrárske výrobky

Základné pojmy a definície, rozdelenie cukrárskych výrobkov do hlavných skupín

Dokončovanie a zdobenie cukrárskych výrobkov

Dekoratívne umenie pri výrobe cukrárskych výrobkov

Kreslenie, modelovanie a zdobenie

Zhotovenie výrobkov podľa vlastnej predstavivosti

Odborné kreslenie a modelovanie

Dekoratívne umenie, harmónia farieb a estetické cítenie pri výrobe cukrárskych výrobkov

Jednoduchšie cviky jednotlivých línii, nácvik písma, rozostavenie písmen a slov

Zložité príklady, delenie plôch, technika zdobenja vrátane figurálnej kresby

Obchodná prevádzka

Význam a činnosť obchodu

Základné druhy zariadenia predajne, príjem tovaru, manipulácia a podmienky skladovania tovaru

Účtovanie tovaru, registračná pokladňa

Základné a doplnkové formy predaja
Úlohy predávajúceho pri styku so zákazníkom
Dodávateľsko-odberateľské vzťahy
Formy majetku podniku, jeho evidencia a kontrola

Psychológia predaja

Základy psychológie osobnosti, sociálnej psychológie a psychológie trhu
Psychické súvislosti ovplyvňujúce pracovný výkon, psychické aspekty problematiky vzťahu predavač – zákazníkmarcipánu a ďalších hmôt používaných na zdobenie a figurálnu tvorbu

PRAKTICKÉ VYUČOVANIE

Výkonové štandardy

Absolvent vie:

- pripraviť suroviny na výrobu,
- zhotoviť cestá, hmoty, náplne, polevy, ozdoby a finálne výrobky,
- uplatniť fantáziu, tvorivosť, estetické cítenie pri príprave, tvarovaní a dokončovaní výrobkov,
- obsluhovať technologické strojné zariadenia,
- kontrolovať a usmerniť výrobný proces,
- viesť základnú výrobnú dokumentáciu,
- uplatňovať moderné technologické postupy a prvky vo výrobe,
- skladovať, expedovať a predávať hotové výrobky,
- aplikovať základné princípy predaja,
- komunikovať so zákazníkom.

Obsahové štandardy

Cukrárska výroba

Príprava surovín

Vlastná výroba podľa receptúr

Obsluha jednotlivých výrobných zariadení, bežná údržba používaných strojov a zariadení

Základné prevádzkové výpočty

Posudzovanie kvality polotovarov a konečných výrobkov

Dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, požiarnej ochrany, hygieny a sanitácie na pracovisku

Základné ustanovenia právnych noriem o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci

Príprava jednotlivých cukrárskych ciest a hmôt, ich spracúvanie na finálne výrobky

Zdobenie cukrárskych výrobkov

Príprava reštauračných múčnikov

Výroba zmrzliny

Estetické cítenie pri tvorbe cukrárskych výrobkov a ozdôb, originálny súlad farieb a vytváranie súborov výrobkov

Vedenie predpísanej evidencie: skladová, výrobná, evidencia expedície a ostatná evidencia Predávať cukrárske výrobky

Dokončovanie a zdobenie cukrárskych výrobkov

Aplikácia vedomostí z odborného kreslenia a modelovania pri dokončovaní a zdobení výrobkov v bežných dokončovacích operáciách výroby

Príprava a aplikácia polevy na výrobky, estetická tvorba so zámerom na konzum

Praktické cvičenie z odborného kreslenia a modelovania

Využívanie nadobudnutých vedomostí z odborných predmetov pri praktickom využívaní kresby v spracúvaní rôznych cukrárskych hmôt a materiálov

Použitie modelovacích hmôt, estetická štylizácia cukrárskych výrobkov

Modelovanie z karamelu a griláže

Návrhová tvorba a príprava makiet, modelov a foriem

4. RÁMCOVÝ A UČEBNÝ PLÁN

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ²	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	17,5	560
Odborné vzdelávanie	72	2304
Disponibilné hodiny	10,5	336
CELKOM	100	3200

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín za celé štúdium		
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	17,5		
Jazyk a komunikácia slovenský jazyk a literatúra a) cudzí jazyk b)	8,5	3,5	5
Človek a hodnoty etická výchova/náboženská výchova c)	1		
Človek a spoločnosť i) občianska náuka	1		
Človek a príroda chémia d)	1		
Matematika a práca s informáciami matematika informatika l)	3		
Zdravie a pohyb telesná a športová výchova f)	3		
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	72		
	Teoretické vyučovanie	Praktické vyučovanie l)	Spolu
	20	52	72
Teoretické predmety	20	2 g)	22
odborný výcvik		50	50
Disponibilné hodiny n)		10,5	
SPOLU		100	

4.1 POZNÁMKY K RÁMCOVÉMU UČEBNÉMU PLÁNU PRE 3- ROČNÉ UČEBNÉ ODBORY (H)

- a) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne v rozsahu 1,5 vyučovacích hodín v 1 ročníku, minimálne v rozsahu 1 vyučovacej hodiny v 2. a 3. ročníku
- b) Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba cudzieho jazyka sa v učebných odboroch realizuje s minimálnou dotáciou 1,5 vyučovacej hodiny v 1. a 2. ročníku a s minimálnou dotáciou 2 hodiny týždenne v 3. ročníku.
- c) Predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 20 žiakov. Na vyučovanie predmetu etická výchova alebo náboženská výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 20. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov. Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ predmet náboženstvo (podľa konfesie). Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.
- d) V prípade, že škola učí predmet chémia v prepojení s konkrétnym učebným odborom (t. j. aplikovanú chémiu) presunie sa dotácia 1 hodiny týždenne z kategórie všeobecnovzdelávacích predmetov do kategórie odborných predmetov.
- e) V prípade, že škola učí informatiku v prepojení s konkrétnym učebným odborom (t. j. aplikovanú informatiku, resp. informatiku v odbore) presunie sa dotácia 1 hodiny týždenne z kategórie všeobecnovzdelávacích predmetov do kategórie odborných predmetov.
- f) Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do viachodinových celkov. Pokiaľ škola organizuje kurz pohybových aktivít v prírode, môže sa počet hodín kurzu (plavecký kurz max. 20 hodín, lyžiarsky kurz, snoubordingový kurz a ostatné kurzy iných športov v prírode max. 30 hodín) zarátať do celkového počtu hodín telesnej a športovej výchovy v danom ročníku určenom rámcovým učebným plánom.
- g) Predmety sa vyučujú formou praktických cvičení.
- h) Stredné odborné školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením plnia rovnaké ciele ako ostatné stredné odborné školy podľa školského zákona. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby jeho konečné výsledky zodpovedali profilu absolventa. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením (dĺžka, formy výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie, ap.) stanovujú vzdelávacie programy vypracované podľa druhu zdravotného znevýhodnenia.
- h) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 100 hodín, maximálne 105 hodín. Výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na kurz na ochranu života a zdravia a kurzy pohybových aktivít v prírode ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.

- i) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi
- k) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.
- l) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Riaditeľ školy môže na posilnenie hodinovej dotácie odborného výcviku po dohode so zmluvnými zamestnávateľmi poskytujúcimi praktické vyučovanie využiť aj hodiny praktických cvičení.
- m) Súčasťou praktického vyučovania v predmete odborný výcvik je obsah učiva kurzu senzorického hodnotenia.
- n) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciáciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sú spoločné pre všeobecné a odborné vzdelávanie.
- o) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa potrieb odboru štúdia a podmienok školy.
- p) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a môže sa organizovať aj kurz pohybových aktivít v prírode. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v druhom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín. Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňujú sa v 1. a v 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Kurz pohybových aktivít v prírode sa organizuje vo forme lyžiarskeho kurzu, snoubordingového kurzu, plaveckého kurzu alebo kurzu iných športov v prírode.

Činnosť	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Vyučovanie podľa rozpisu učiva	33	33	30
Časová rezerva (opakovanie učiva, exkurzie, výchovno - vzdelávacie akcie, kurzy a i.)	7	7	6
Záverečná skúška	-	-	1
Spolu týždňov	40	40	37

Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3- ročné učebné odbory (H)

a) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v učebných odboroch realizuje s dotáciou minimálne v rozsahu 1,5 vyučovacích hodín v 1. ročníku, minimálne v rozsahu 1 vyučovacej hodiny v 2. a 3. ročníku.

b) Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba cudzieho jazyka sa v učebných odboroch realizuje s minimálnou dotáciou 1,5 vyučovacej hodiny v 1. a 2. ročníku a s minimálnou dotáciou 2 hodiny týždenne v 3. ročníku.

c) Predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 20 žiakov. Na vyučovanie predmetu etická výchova alebo náboženská výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 20. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov. Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ predmet náboženstvo (podľa konfesie). Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.

d) V prípade, že škola učí predmet chémia v prepojení s konkrétnym učebným odborom (t. j. aplikovanú chémiu) presunie sa dotácia 1 hodiny týždenne z kategórie všeobecnovzdelávacích predmetov do kategórie odborných predmetov.

e) V prípade, že škola učí informatiku v prepojení s konkrétnym učebným odborom (t. j. aplikovanú informatiku, resp. informatiku v odbore) presunie sa dotácia 1 hodiny týždenne z kategórie všeobecnovzdelávacích predmetov do kategórie odborných predmetov.

f) Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do viachodinových celkov. Pokiaľ škola organizuje kurz pohybových aktivít v prírode, môže sa počet hodín kurzu (plavecký kurz max. 20 hodín, lyžiarsky kurz, snoubordingový kurz a ostatné kurzy iných športov v prírode max. 30 hodín) zarať do celkového počtu hodín telesnej a športovej výchovy v danom ročníku určenom rámcovým učebným plánom.

g) Predmety sa vyučujú formou praktických cvičení.

h) Stredné odborné školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením plnia rovnaké ciele ako ostatné stredné odborné školy podľa školského zákona. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby jeho konečné výsledky zodpovedali profilu absolventa. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením (dĺžka, formy výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie, ap.) stanovujú vzdelávacie programy vypracované podľa druhu zdravotného znevýhodnenia.

h) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 100 hodín, maximálne 105 hodín. Výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na kurz na ochranu života a zdravia a kurzy pohybových aktivít v prírode ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.

i) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi

k) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou na návrh predmetových komisií rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vzdelávania a praktickej prípravy možno spájať do viachodinových celkov.

l) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Riaditeľ školy môže na posilnenie hodinovej dotácie odborného výcviku po dohode so zmluvnými zamestnávateľmi poskytujúcimi praktické vyučovanie využiť aj hodiny praktických cvičení. m) Súčasťou praktického vyučovania v predmete odborný výcvik je obsah učiva kurzu senzorického hodnotenia.

n) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sú spoločné pre všeobecné a odborné vzdelávanie. Disponibilné hodiny škola využila na posilnenie anglického jazyka- 3 hodiny, matematika a práca s informáciami – 2 hodiny, telesná a športová výchova 1 hodina. Pre teoretické odborné vzdelávanie - 5,5 hodín, praktické cvičenia- cvičenia z odborného kreslenia – 2 hodiny.

o) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa potrieb odboru štúdia a podmienok školy.

p) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a môže sa organizovať aj kurz pohybových aktivít v prírode. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v druhom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín. Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňujú sa v 1. a v 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Kurz pohybových aktivít v prírode sa organizuje vo forme lyžiarskeho kurzu, snoubordingového kurzu, plaveckého kurzu alebo kurzu iných športov v prírode

4.2 SKRÁTENÉ ŠTÚDIUM

Skrátené štúdium sa organizuje v učebnom odbore s cieľom rozšírenia a prehĺbenia kvalifikácie na výkon povolania alebo skupiny povolání. Skrátené štúdium je určené pre uchádzačov, ktorí v predchádzajúcom vzdelávaní získali najmenej stredné odborné vzdelanie.

Stredná odborná škola obchodu a služieb organizuje skrátené štúdium v rozsahu určenom ministerstvom školstva. **V školskom roku 2026/2027 sa prvý ročník už neotvára, skrátené štúdium je zrušené.**

Žiak v skrátenom štúdiu študuje len odborné vyučovacie predmety. Skrátené štúdium sa ukončuje záverečnou skúškou; úspešným ukončením absolvent získa stredné odborné vzdelanie.

Dĺžka štúdia:	2 roky
Poskytnutý stupeň vzdelania:	stredné odborné vzdelanie
Úroveň SKKR/EKR7	3
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk/jazyk národnostnej menšiny
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	minimálne stredné odborné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	záverečná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	vysvedčenie o záverečnej skúške
Doklad o získanej kvalifikácii:	výučný list
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	odborne kvalifikovaný pracovník v priemyselnej výrobe, družstevných a súkromných podnikoch, alebo samostatný podnikateľ v potravinárskej výrobe a v rôznych súvisiacich službách
Možnosti ďalšieho štúdia:	vzdelávacie programy nadstavbového štúdia pre absolventov 3. ročných učebných odborov, špeciálne kurzy, ktoré umožňujú rozšíriť odbornú kvalifikáciu absolventov

4.2.1 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY – skrátené štúdium

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín za celé štúdium		
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	70		
	Teoretické vyučovanie	Praktické vyučovanie ^{b)}	Spolu
	20	46	66
teoretické predmety	20	4 ^{d)}	24
odborný výcvik	-	42	42
Disponibilné hodiny ^{e)}	4		
SPOLU	70		

4.2.2 POZNÁMKY K RÁMCOVÉMU UČEBNÉMU PLÁNU PRE 2-ROČNÉ SKRÁTENÉ ŠTÚDIUM

Obsah vzdelávania v 2-ročnom skrátrenom štúdiu konkrétneho učebného odboru musí byť totožný s obsahom vzdelávania uvedeným v tomto štátnom vzdelávacom programe. Rozsah vzdelávania vymedzí škola v učebnom pláne svojho školského vzdelávacieho programu tak, aby boli naplnené výkonové a obsahové štandardy konkrétneho učebného odboru.

Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Na praktických cvičeniach a odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Riaditeľ školy môže na posilnenie hodinovej dotácie odborného výcviku po dohode so zmluvnými zamestnávateľmi poskytujúcimi praktické vyučovanie využiť aj hodiny praktických cvičení.

Súčasťou praktického vyučovania je obsah učiva kurzu senzorického hodnotenia potravín.

Predmety sa vyučujú formou praktických cvičení.

Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy, možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných odborných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných odborných predmetov) v učebnom pláne.

Trieda sa môže deliť na skupiny podľa potrieb odboru štúdia a podmienok školy. Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou a radou školy rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vyučovania a praktického vyučovania možno spájať do viachodinových celkov.

Stredné odborné školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením plnia rovnaké ciele ako ostatné stredné odborné školy podľa školského zákona. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby jeho konečné výsledky zodpovedali profilu absolventa. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením (dĺžka, formy výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie, ap.) stanovujú vzdelávacie programy vypracované podľa druhu zdravotného znevýhodnenia.

Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je za celé štúdium minimálne 70 hodín, maximálne 74 hodín. Výučba sa realizuje v 1. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 2. ročníku v rozsahu 30 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.

Rámcový učebný plán sa vzťahuje aj na školy a triedy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. V skrátrenom dvojročnom štúdiu nie je možné študovať učebné odbory 2977 H cukrár kuchár, 2978 H cukrár pekár, 2956 H mäsiar kuchár vzhľadom na rozsah teoretického a praktického vyučovania.

Učebný plán učebného odboru 2964 H cukrár / cukrárka - skrátané štúdium				
Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov		Počet týždenných vyučovacích hodín v ročníku		
Odborné vzdelávanie	70			
	Teoretické vzdelávanie	24	Praktické vyučovanie	46
	1. ročník	2. ročník	Spolu:	
ekonomika	2	2	4	
suroviny	3	3	6	
odborné kreslenie	1	1	2	
technológia	4	4	8	
stroje a zariadenia	2	2	4	
odborný výcvik	23	23	46	
SPOLU	70			

5. OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM A ŽIAKOV S NADANÍM V SÚLADE S PRINCÍPMI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábřeží J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza
Názov školského vzdelávacieho programu	GASTRONOMICKÉ SLUŽBY
Kód a názov ŠVP	29 POTRAVINÁRSTVO
Kód a názov učebného odboru	2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA
Stupeň vzdelania	stredné odborné vzdelanie - ISCED 353
Dĺžka štúdia	3 roky
Forma štúdia	denná

Škola pri výchove a vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vytvára atmosféru a klímu, ktorá pozitívne ovplyvňuje úroveň ich individuálneho začlenenia - úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov, ktoré vyplývajú z potrieb zdravotného znevýhodnenia žiaka, alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí. Ich uplatnenie je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka, dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

Vzdelávanie žiakov prebieha v súlade so štátnym vzdelávacím programom a Zákonom o výchove a vzdelávaní (školský zákon), ktoré stanovujú zásadné pravidlá vzdelávania a prípravy žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“). Pri formulovaní požiadaviek na ich štúdium sme vychádzali z analýzy podmienok školy, analýzy potrieb a požiadaviek trhu práce, analýzy povolání a odborných konzultácií so špecializovanými zamestnancami pedagogicko-psychologických centier, špeciálneho pedagóga.

5.1 INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE

Inkluzívna škola vytvára podmienky pre edukáciu žiakov telesne, zmyslovo a zdravotne postihnutých, pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, pre prisťahovalcov aj pre žiakov nadaných. Škola sa zapojila do stratégie riešenia problematiky prístupnosti vzdelávania v súlade so Stratégiou inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní. Na účely inkluzívneho vzdelávania sme vytvorili školský podporný tím, ktorého úlohou je koordinovať rozvoj inkluzívneho vzdelávania, spolupracovať so zariadeniami prevencie a poradenstva, poskytovať poradenstvo žiakom a zákonným zástupcom. Členmi školského podporného tímu sú špeciálny pedagóg, výchovný poradca, pedagogický asistent a podľa potreby iní pedagogickí zamestnanci (triedni učitelia).

Škola vypracovala dodatok k školskému poriadku č.1/ 2024/2025 „**Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní**“. Cieľom je, aby všetci žiaci boli plne začlenení do vzdelávacieho systému, pomáhajú vytvárať inkluzívne prostredie, poskytujú účinné nástroje na odhaľovanie, prevenciu a riešenie prípadov segregácie.

Žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) prijímame v súlade so zdravotnými požiadavkami na uchádzača, ktoré vychádzajú zo štátnych vzdelávacích programov jednotlivých odborov. Žiak so ŠVVP sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy, ale ak ŠVVP neumožňujú žiakovi, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Podľa § 2 písmen j) – p) zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov je špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou požiadavka určená

diagnostikou v zariadeniach poradenstva a prevencie na poskytnutie podporného opatrenia vo výchove a vzdelávaní (ďalej len „podporné opatrenie“) žiakovi, ktorého zdravotný stav, sociálne podmienky, jazykové schopnosti, nadanie, správanie, kognitívne schopnosti, motivácia, emocionalita, tvorivosť alebo zručnosti vyžadujú poskytnutie podporného opatrenia a to:

- j.** žiakom so zdravotným znevýhodnením - žiak so zdravotným postihnutím, žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami, žiak s poruchou správania,
- k.** žiakom so zdravotným postihnutím - žiak s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami alebo s viacnásobným postihnutím,
- l.** žiakom chorým alebo zdravotne oslabeným - žiak s ochorením, ktoré je dlhodobého charakteru, a žiak vzdelávajúci sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach,
- m.** žiakom s vývinovými poruchami - žiak s poruchou aktivity a pozornosti; žiak s vývinovou poruchou učenia,
- n.** žiakom s poruchou správania - žiak s narušením funkcií v oblasti emocionálnej alebo sociálnej okrem žiaka uvedeného v písmene n),
- o.** žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia - žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti,
- p.** žiakom s nadaním - žiak, ktorý má nadpriemerné schopnosti v intelektovej oblasti v oblasti umenia alebo športu alebo v týchto oblastiach dosahuje v porovnaní s rovesníkmi mimoriadne výsledky alebo mimoriadne výkony a prostredníctvom výchovy a vzdelávania sa jeho nadanie cielene rozvíja.

Individuálny vzdelávací program obsahuje podporné opatrenie a úpravy jednotlivých častí školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä úpravu obsahu, metód, foriem alebo spôsobu hodnotenia a spolupráce s odbornými zamestnancami. Žiaci so zdravotným znevýhodnením plnia rovnaké ciele ako žiaci intaktní. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby jeho konečné výsledky zodpovedali profilu absolventa. Učebné plány pre žiakov so zdravotným znevýhodnením sú rovnaké ako pre ostatných žiakov strednej školy.

5.2 PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI (ŠVVP)

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej aj „ŠVVP“) je žiak, ktorý má zariadením poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka určená diagnostikou v zariadeniach poradenstva a prevencie na poskytnutie podporného opatrenia vo výchove a vzdelávaní žiakovi so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia, nadaním a žiakovi, ktorého zdravotný stav, sociálne podmienky, jazykové schopnosti, správanie, kognitívne schopnosti, motivácia, emocionalita, tvorivosť alebo zručnosti vyžadujú poskytnutie podporného opatrenia. Zohľadnenie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť mu rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností a osobnosti, a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a primerané začlenenie do spoločnosti. Inkluzívnym vzdelávaním sa rozumie spoločná výchova a vzdelávanie žiakov, ktorá je uskutočňovaná na základe rovnosti príležitostí a rešpektovania ich výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí a podporujúca ich aktívne zapojenie do výchovno-vzdelávacích činností školy alebo školského zariadenia.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je:

- a) žiak so zdravotným znevýhodnením, podľa § 2 písm. j) až m) zákona č. 245/2008 Z. z.,
- b) žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia, podľa § 2 písm. o) zákona č. 245/2008 Z. z.,
- c) žiak s nadaním podľa § 2 písm. p) zákona č. 245/2008 Z. z.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú žiakovi, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, ktorú navštevuje, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Individuálny vzdelávací program obsahuje podporné opatrenie a úpravy jednotlivých častí školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä úpravu obsahu, metód, foriem alebo spôsobu hodnotenia, dochádzky do školy a spolupráce s odbornými zamestnancami.

Podporným opatrením je opatrenie poskytované školou potrebné na to, aby sa žiak mohol plnohodnotne zapájať do výchovy a vzdelávania a rozvíjať svoje vedomosti, zručnosti a schopnosti. Podporné opatrenia a ich poskytovanie upravuje § 145a a § 145b zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

5.3 PODPORNÉ OPATRENIA

Cieľom podporného opatrenia podľa § 145a ods. 2, písm. a) školského zákona - *Poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní* - je poskytnúť individualizovanú podporu a prispôbiť vyučovanie tak, aby sa zabezpečilo optimálne prostredie pre výchovu a vzdelávanie a rozvoj každého dieťaťa/žiaka. Podporné opatrenie reflektuje právo dieťaťa/žiaka na inkluzívnu výchovu a vzdelávanie, na individuálny prístup rešpektujúci jeho potreby, schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav. Podporné opatrenie je členené na základe možných vývinových a psychosociálnych oslabení. Oslabením sa rozumie znížená schopnosť, zručnosť alebo funkčnosť napríklad vykonávať pohyb, sústrediť sa, zmyslovo prijímať a spracúvať informácie a podobne. Oslabenie môže byť zapríčinené trvalými alebo dočasnými zmenami vo vývine dieťaťa/žiaka, ale aj vplyvom traumy, či nepriaznivej a ťažkej životnej situácie.

Medzi podporné opatrenia podľa § 145 písmena školského zákona patrí:

- a) poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní,
- b) poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy obsahu výchovy a vzdelávania a hodnotenia výsledkov dosiahnutých žiakmi vo výchove a vzdelávaní,
- c) zabezpečenie činností na rozvoj pohybovej schopnosti, zmyslového vnímania, komunikačnej schopnosti, kognitívnej schopnosti, sociálno-komunikačných zručností, emocionality a sebaobsluhy,
- d) činnosť na podporu dosahovania školskej spôsobilosti,
- e) zabezpečenie poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy alebo inej podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy,
- f) zabezpečenie doučovania alebo cieleného učenia na dosiahnutie najvyššieho individuálneho kognitívneho potenciálu dieťaťa alebo žiaka,
- g) skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- h) zabezpečenie vzdelávania sa vo vyučovacom predmete alebo vo vzdelávacej oblasti vo vyššom ročníku,
- i) zabezpečenie osobitných foriem komunikácie dieťaťa žiaka so zdravotným postihnutím so školou,
- j) činnosť na podporu sociálneho zaradenia,
- k) činnosť na podporu predchádzania ukončenia školskej dochádzky v nižšom ako poslednom ročníku strednej školy,
- l) špecializované kariérové poradenstvo,
- m) zabezpečenie pôsobenia pedagogického asistenta v triede,
- n) poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- o) zabezpečenie seba obsluhujúcich úkonov v čase výchovno-vzdelávacieho procesu,
- p) poskytnutie špeciálnych edukačných publikácií a kompenzačných pomôcok,

- q) zabezpečenie úpravy priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdanie zručností,
- r) odstraňovanie fyzických bariér v priestoroch školy a organizačných bariér pri výchove a vzdelávaní,
- s) zabezpečenie diétného stravovania,
- t) prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania,
- u) krízová intervencia.

5.3.1 ŽIACI ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

Žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia určujeme pomocou záväznej smernice MŠ SR prostredníctvom aspoň troch merateľných ukazovateľov – podmienkou je splniť minimálne tri z nasledujúcich kritérií súčasne:

- žiak pochádza z rodiny, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
- aspoň jeden zákonný zástupca žiaka (rodič) je dlhodobo nezamestnaný,
- najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
- neštandardné bytové a hygienické podmienky rodiny,
- vyučovací jazyk školy je iný, než jazyk, ktorým hovorí dieťa doma.

Osobitne treba zdôrazniť význam cielenej prevencie pred vznikom sociálno-patologických javov (agresivita, kriminalita, drogové závislosti), nakoľko žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia sú sociálnou patológiou zvýšene ohrození. V podmienkach školy budú preventívne aktivity realizované školským psychológom v spolupráci s triednymi učiteľmi.

5.3.2 VZDELÁVANIE NADANÝCH ŽIAKOV

Výchova a vzdelávanie mimoriadne nadaných žiakov sa považuje vo všeobecnosti za veľmi efektívne, žiaduce, a to tak zo spoločenského, individuálneho, ľudského hľadiska, ako aj z hľadiska ekonomického, návratnosti investovaného času a finančných prostriedkov. Osobitne v odbornom vzdelávaní a príprave učebného odboru má škola záujem podchytiť nadaných žiakov a systematicky s nimi pracovať. Pritom nemusí ísť len o podporu mimoriadne intelektovo nadaných žiakov, ale aj žiakov nadaných manuálne, remeselne, prakticky, ktorí vynikajú svojimi vedomosťami, zručnosťami, záujmom, kreativitou, výsledkami práce a zaslúžia si výnimočnú pedagogickopsychologickú starostlivosť pri rozvíjaní svojho špecifického nadania.

Na druhej strane môžu mať mimoriadne nadaní žiaci množstvo problémov pri zvládaní štúdia, či pri nadväzovaní sociálnych vzťahov. Zatiaľ čo v činnostiach, pre ktoré majú mimoriadne nadanie alebo o ktoré majú vysoký záujem, dosahujú vynikajúce výsledky, môžu dosahovať v iných oblastiach priemerné alebo slabé výsledky. Príčinou môže byť napríklad skutočnosť, že sa nevedia efektívne učiť, podceňujú precvičovanie a opakovanie učiva, preferujú vlastné tempo a spôsob učenia, zatiaľ čo spoločné tempo a frontálny spôsob výučby ich spomaľuje a demotivuje. Mimoriadne nadaní žiaci sa často prejavujú ako výrazné osobnosti, čo však môže mať svoje negatíva, hlavne v oblasti sociálnej komunikácie. Môžu mať tiež problémy v sebahodnotení, v ponímaní seba samého, sú často citliví na hodnotenie inými, ťažko nadväzujú kontakty s druhými ľuďmi.

Títo žiaci nebývajú často pozitívne prijímaní svojím okolím – a to tak spolužiakmi, ako aj učiteľmi. Konflikty s učiteľmi môžu vznikať napríklad preto, že žiak nepovažuje niektoré predmety za dôležité, tiež preto, že svojimi vedomosťami a zručnosťami a neustálym záujmom o obsah výučby prevyšuje učiteľa alebo narúša vyučovanie. Problémy v komunikácii so spolužiakmi môžu prerásť do šikanovania nadaného žiaka – alebo na druhej strane môže dôjsť k prispôbeniu sa skupinovým normám a k zníženiu výkonnosti a ďalšieho rozvoja žiaka.

Pre pedagogických a odborných pracovníkov školy je veľmi dôležité zistiť, v čom žiak vyniká, ale aj aké má nedostatky a problémy a prispôbiť tomu svoju prácu s ním. Rovnako je dôležité, aby škola poznala vývoj žiaka už na základnej škole, doterajšiu pedagogicko-psychologickú prácu s ním, jeho anamnézu, vrátane rodinnej anamnézy. Významná je spolupráca všetkých učiteľov, ktorí mimoriadne nadaného žiaka učia, tiež spolupráca s rodičmi žiaka, so školským psychológom, výchovným poradcom, špeciálnym pedagógom, prípadne spolupráca so špecializovanými odbornými pracoviskami (centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, výskumným pracoviskom, vysokou školou). Vo výučbe týchto žiakov (praktickej a teoretickej) je vhodné využívať náročnejšie metódy a postupy, problémové a projektové vyučovanie, na základe individuálneho posúdenia. Aj mimoriadne nadaných žiakov treba vhodne zapájať do skupinovej výučby, do tímovej spolupráce (buď v roli vedúceho, alebo radového člena), čím sa rozvíja ich socializácia, tolerantnosť, adaptabilita, schopnosť kooperovať, včleňovať sa do pracovného kolektívu.

Škola môže umožniť mimoriadne nadaným žiakom výučbu niektorých špeciálnych predmetov, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho plánu, na základe odporúčaní so psychologického a špeciálno-pedagogického vyšetrenia. V rámci individuálneho vzdelávacieho plánu môže riaditeľ upraviť aj organizáciu vzdelávania a odbornej prípravy mimoriadne nadaného žiaka napríklad skrátením jej dĺžky, prípadne kombináciou obsahu vzdelávania viacerých odborov.

Pre mimoriadne nadaných žiakov sme pripravili tieto úpravy:

- žiaci budú integrovaní do bežných tried (nebudeme zriaďovať osobitné triedy, nepokladáme to za dobrý výchovný moment),
- žiaci budú absolvovať, v rámci štúdia v jednotlivých ročníkoch, preventívne skupinové programy zamerané na osobnostný rozvoj, rozvoj kreativity, zvládanie záťažových situácií, zdravý životný štýl pod vedením školskej psychologičky a následne, podľa potreby, individuálne konzultácie,
- v prípade mimoriadnych podmienok a situácií pripravíme individuálne učebné plány,
- podľa potreby budú navštevovať výchovnú poradkyňu a v mimoriadnych prípadoch budú navštevovať školskú psychologičku a špecializované odborné pracoviská (za podmienok výskytu istých anomálií v ich správaní),
- vo výučbe týchto žiakov budeme využívať nadštandardné vyučovacie metódy a postupy, budú zapájaní do problémového a projektového vyučovania, umožní sa im práca na vlastných projektoch, vo výnimočných prípadoch môže byť poskytnuté štúdium formou on-line,
- v individuálnych plánoch sa môžu zaviesť aj špeciálne predmety štúdia, prípadne kombinácia viacerých obsahov predmetov,
- škola bude intenzívne spolupracovať najmä s rodičmi tak, že bude organizovať mesačné stretnutia (neformálne) učiteľov vrátane výchovnej poradkyne (školskej psychologičky), žiakov, rodičov a (prípadne) zamestnávateľov počas ktorého budú žiaci prezentovať svoje názory,
- škola v spolupráci so zamestnávateľmi bude riešiť ich zamestnanecké príležitosti.

5.3.3 VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

V Deklarácii práv zdravotne postihnutých osôb vo vyhlásení Valného zhromaždenia OSN je definovaná zdravotne postihnutá osoba ako "osoba, ktorá nie je schopná si zaistiť, úplne alebo čiastočne, potreby bežného spoločenského života v dôsledku vrodeného či získaného nedostatku fyzických alebo duševných schopností". Zdravotne postihnuté osoby majú okrem iných práv právo na lekárske, psychologické a funkčné ošetrovanie, vrátane protetických a ortopedických pomôcok, na liečebnú a sociálnu rehabilitáciu, vzdelanie, pracovnú rehabilitáciu, poradenstvo, pomoc pri pracovnom umiestnení a ďalšie služby, ktoré im umožnia maximálne rozvinúť ich schopnosti a zručnosti a urýchliť proces ich začlenenia alebo návratu do spoločnosti. Tieto práva sú zakotvené aj v Ústave SR v Čl. 38 v ods. 2, ktorý hovorí: Mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na osobitnú ochranu v pracovných vzťahoch a na pomoc pri príprave na povolanie.

Medzi žiakov so zdravotným postihnutím sú zaradení žiaci s mentálnym, zmyslovým alebo telesným postihnutím, zdravotne oslabení alebo chorí, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s vývinovými poruchami učenia alebo správania sa, s autistickým syndrómom alebo žiaci s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu.

Špeciálne vzdelávanie a odborná príprava pre žiakov so zdravotným postihnutím sa zabezpečuje formou individuálnej integrácie, integráciou v špeciálnej triede pre žiakov s určitým druhom postihnutia v bežnej strednej škole, alebo v špeciálnej škole pre zdravotne postihnutých žiakov. Podľa špecifických potrieb žiaka a požiadaviek odbornej prípravy je možné adaptovať štátny vzdelávací program, modifikovať obsah vzdelávania, upraviť organizáciu vyučovania, rozložiť do viacerých ročníkov, špecifické potreby zapracovať do individuálneho vzdelávacieho programu s využitím odbornej pomoci špeciálneho pedagóga (tiež triedneho učiteľa, výchovného poradcu, odborného lekára, dorastového lekára, školského psychológa, rehabilitačnej sestry). Formu špeciálneho vzdelávania žiaka treba dôsledne zvážiť podľa potrieb žiaka, druhu a stupňa jeho postihnutia, znevýhodnenia, charakteru vzdelávania, možností vytvoriť v bežnej škole špeciálne podmienky na vzdelávanie žiakov so zdravotným postihnutím.

5.3.4 ŽIACI S TELESNÝM POSTIHNUTÍM

Pri zabezpečovaní podmienok na vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím sa dostáva do popredia úprava prostredia školy – prístup k budove, vstup do budovy, vyučovacie priestory v učebniach a dielňach, úprava hygienických zariadení, zabezpečenie dopravy do školy. Realizovaná úprava prostredia musí viesť k maximálnej samostatnosti žiakov za dodržania požiadaviek bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V rámci školy vytvárame podmienky pre žiakov so záchvatovými stavmi (hlavne epilepsiou), ktorí patria do skupiny žiakov s telesným postihnutím, a ktorých odborná príprava a následné umiestnenie na trhu práce je viac ako problémové.

Efektívna integrácia žiakov s telesným postihnutím do bežných stredných škôl predpokladá odbornú prípravu učiteľov a úpravu organizácie vzdelávania a odbornej prípravy, primeraný špeciálnopedagogický, zdravotný, psychologický a sociálno-poradenský servis, ktorý zabezpečujeme úzkou spolupracou s odbornými inštitúciami. Nevyhnutná je aj spolupráca školy so špecializovanými odbornými pracoviskami – centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, centrom špeciálno-pedagogického poradenstva a spolupráca s občianskymi združeniami pre telesne postihnutých, so zamestnávateľmi v regióne zamestnávajúcimi telesne postihnutých (chránené dielne).

5.3.5 ŽIACI S PORUCHAMI SLUCHU

Pri vytváraní podmienok vzdelávania žiakov s poruchami sluchu integrovaných v bežnej strednej škole sa zameriavame predovšetkým na formu komunikácie s nimi. Žiaci majú právo zvoliť si komunikačný prostriedok (posunková reč, kombinácia s hovorenou rečou, odpozeraním); veľkou výhodou je zapájanie IKT, audiovizuálnej techniky do vyučovania žiakov s poruchami sluchu (internet, grafické znázornenie učiva, využitie web-kamery, dištančná komunikácia, chat, e-mail, mobil, televízia s teletextom, video kopírujúce aj skryté titulky ap.). Formu komunikácie prispôbujeme podľa potrieb žiaka, stupňa jeho sluchového postihnutia a realizovanej formy vyučovania. Vo vyučovaní v škole dodržiavame pravidlá komunikácie so žiakmi s poruchami sluchu:

- hovoriť smerom k triede, používať názorné prostriedky – nákresy, grafy,
- komentovať neočakávané reakcie na sluchové podnety, overovať pochopenie nových pojmov,
- zabezpečiť odhlučnenie tried,
- zvýšenú pozornosť venovať písomným prejavom žiakov, hlavne ak slúžia na hodnotenie výsledkov; treba sa vystríhať pred formálnymi chybami, pred skreslením preukaznosti skutočných vedomostí žiakov,
- v rámci praktického vyučovania zvoliť najvhodnejší spôsob komunikácie so zákazníkom, Podmienkou efektívnej integrácie žiakov s poruchami sluchu do bežných stredných škôl je primeraný špeciálno-pedagogický a psychologický servis (špeciálny pedagóg, výchovný

poradca, školský psychológ), odborná príprava učiteľov a úprava organizácie vzdelávania a odbornej prípravy. V prípade potreby je možné zaradiť do učebného plánu sluchovo postihnutým žiakov strednej školy (kde dané postihnutie nie je kontraindikované pre výkon povolania) vyučovací predmet rozvoj komunikačných zručností. Vyučovať ho musí špeciálny pedagóg - surdopéd.

5.3.6 ŽIACI S PORUCHAMI ZRAKU

Pre žiakov s poruchami zraku integrovaným v bežných stredných školách je potrebné sprístupniť obsah vzdelávania v jednotlivých predmetoch vhodnou formou za využitia primeraných didaktických pomôcok, kompenzačných pomôcok (využitie elektronických alebo zvukových nosičov, reliéfnej podoby materiálov ap.). V písomnej komunikácii využívať čo najviac informačné a komunikačné technológie, aj s hlasovým výstupom. Podmienky odborného vzdelávania a prípravy čo najviac prispôsobiť podmienkam výkonu povolania na trhu práce, zakomponovať prípravu na využívanie kompenzačných pomôcok pri práci. Nevyhnutné je upraviť organizáciu vzdelávania a odbornej prípravy žiakov s poruchami zraku v bežných stredných školách (učebný plán, dĺžka vzdelávania, individuálny vzdelávací plán, modifikácia vyučovacích metód, spôsobu hodnotenia žiaka ap.).

Podmienkou efektívnej integrácie žiakov s poruchami zraku do bežných stredných škôl je primeraný špeciálno-pedagogický a psychologický servis (školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca, školský psychológ), odborná príprava učiteľov a úprava organizácie vzdelávania a odbornej prípravy žiakov s poruchami zraku.

5.3.7 ŽIACI S AUTIZMOM

Ide o veľmi špecifickú skupinu žiakov so zdravotným postihnutím s veľmi rôznorodými predpokladmi, potrebami a požiadavkami na vzdelávanie. Integrácia do bežných škôl závisí od ich mentálnej úrovne, na spôsobe ich komunikácie s prostredím, na celkovom správaní žiakov. Pri začleňovaní žiakov s autizmom do školského prostredia budeme dodržiavať uvedené zásady:

- čo najviac štruktúrovať vyučovanie (obsah, miesto aj čas),
- konkretizovať požiadavky,
- zabezpečiť maximálnu vizualizáciu informácií,
- vytvárať malé skupinky autistických žiakov,
- štruktúrovať teoretické vzdelávanie aj praktickú prípravu

5.3.8 ŽIACI SO ŠPECIFICKÝMI VÝVOJOVÝMI PORUCHAMI UČENIA (DYSLEXIA, DYSGRAFIA, DYSKALKÚLIA, DYSORTOGRAFIA AI.)

Počet žiakov so špecifickými vývojovými poruchami učenia je vysoký, preto venujeme tejto problematike primeranú pozornosť. Ide o žiakov ohrozených školskou neúspešnosťou a ďalšími rizikami vzniku sociálno-patologických javov, nakoľko toto postihnutie je skryté. Problémy v správaní, ktoré sa občas vyskytujú u týchto žiakov, možno zvyčajne zvládnuť bežnými výchovnými a poradenskými postupmi. Vo všeobecnosti ide o žiakov s priemerným nadaním (vyskytujú sa aj nadpriemerní jedinci) – intelektové prekážky v ďalšom vzdelávaní na stredných školách teda nie sú.

Škola zabezpečuje, prostredníctvom odborných pracovníkov centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, špeciálneho pedagóga, školského psychológa), aby boli pedagógovia dobre informovaní o možnostiach a prekážkach vo vzdelávaní žiakov so špecifickými vývojovými poruchami učenia, o individuálnych predpokladoch a potrebách konkrétnych žiakov o voľbe vhodných metód a foriem vyučovania a hodnotenia výsledkov (individuálne tempo, nahradenie písania dlhých textov testami, špeciálne formy skúšania) a v niektorých prípadoch aj o kompenzačných pomôckach (počítače – využitie korektúry textu, farebné čítanie, grafické počítačové programy).

Škola úzko spolupracuje s rodičmi žiakov, realizuje pravidelné stretnutia (klasifikačné obdobie, v prípade potreby častejšie), a tým priamo prezentuje podiel rodiča i samotného žiaka v procese začlenenia.

Úspešná integrácia týchto žiakov na stredných školách, získanie odbornej kvalifikácie, je predpokladom a podmienkou ich úspešnej integrácie do života, na trhu práce. Škola rešpektuje a aplikuje na vlastné podmienky systém nápravných postupov, kompenzačných postupov a pomôcok využívaných už v základnej škole. Rešpektovanie týchto postupov, pravidiel, ich tvorivá aplikácia na ďalšie úlohy, s ktorými sa žiak stretáva mu napomôžu zvládnuť aj úlohy, odborné učivo na strednej škole.

5.3.9 VŠEOBECNÉ ODPORÚČANIA – AKO PRACOVAŤ SO ŽIAKMI S JEDNOTLIVÝMI DIAGNÓZAMI

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami **vyžaduje poskytnutie podporných opatrení** (PO) - podľa § 145 a) zákona 245/2008 Z. z. (školský zákon) - v bežnej triede SŠ so všetkými náležitosťami.

Vzdelávanie žiakov v SŠ podľa štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov so ŠVVP (ISCED 354 - úplné stredné odborné vzdelanie).

Pokiaľ žiak nemá vypracovaný individuálny vzdelávací program (IVP), platí nasledovné:

Požiadavky na úpravu prostredia triedy:

- **nie sú nutné** žiadne zmeny v organizácii vyučovania, žiak s PO sa bude zúčastňovať vyučovania spolu s kolektívom triedy;
- je vhodné, aby sedel v prvej lavici, resp. v prednej časti triedy, aby naňho pôsobilo čo najmenej rušivých podnetov, aby mohol učiteľ častejšie kontrolovať a overovať porozumenie inštrukciám, aby žiak mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- umožniť žiakovi sedieť v lavici so spolužiakom, ktorý je schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- eliminovať množstvo predmetov vyložených na lavici počas vyučovacích hodín, mal by mať vyložené len aktuálne potrebné pomôcky, ostatné môžu byť pripravené vnútri lavice, aby zbytočne nerozptyľovali pozornosť,
- žiakovi s PO treba vysvetliť, že cieľom zmien je minimalizovať nadmerné podnety, ktoré prichádzajú z okolia a vyrušujú ho pri práci.

Kompenzačné pomôcky, špeciálne učebné pomôcky:

- didaktické: **všetky dostupné pomôcky, ktoré žiakovi zjednodušia proces učenia sa a prijímania nových poznatkov**, napr.:
 - práca so slovníkom (cudzí jazyk),
 - umožniť používať pomocné tabuľky (napr. informácie z gramatiky materinského a cudzieho jazyka),
 - pravidlá slovenského pravopisu – kartičky s preberaným gramatickým javom,
 - tabuľka násobenia, vzorové príklady jednotlivých matematických postupov, kalkulačka,
 - názorný a obrazový materiál,
 - metodické materiály potrebné na pochopenie, resp. preskúšanie učiva,
 - podľa potreby umožniť písať poznámky na notebooku alebo poskytnúť žiakovi prefotené poznámky (prípadne umožniť skopírovať si ich od spolužiakov),
 - umožniť spracovať písomný prejav na PC (referát, sloh...) a iné.

Učebné osnovy:

- žiak postupuje podľa učebných osnov SŠ vo všetkých predmetoch v plnom rozsahu bez ich redukovania, do úvahy sa berú odporúčania poradne.

Učebné plány:

- žiak postupuje podľa učebného plánu SŠ príslušného ročníka pri dodržiavaní MP a konkrétnych možností hodnotenia.

Úprava organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu:

- je zhodná so vzdelávaním v bežnej triede.

Zabezpečenie personálnej pomoci, odborného psychologického a špeciálno-pedagogického servisu:

- pre optimálny priebeh výchovy a vzdelávania žiaka so ŠVVP škola zabezpečí spoluprácu so zariadením poradenstva a prevencie, ktoré žiak navštevuje (CPP, súkromným CPP, ŠCPP a pod.).

Konkrétne vzdelávacie ciele (dlhodobé, krátkodobé):

Cieľom vzdelávania je, aby žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zvládol daný postupový ročník a štúdium ukončil záverečnou skúškou, resp. maturitnou skúškou.

5.3.10 METÓDY HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIE ŽIAKA PODĽA DRUHU ZDRAVOTNÉHO ZNEVÝHODNENIA

- riadiť sa Vyhláškou 224/2022 Z. z. o strednej škole v znení neskorších predpisov,
- zákonom č. 182/2023, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 245/2008 (hodnotenie a klasifikácia žiaka s vývinovými poruchami alebo žiaka so zdravotným postihnutím – zohľadňovanie jeho poruchy alebo postihnutia),
- postupovať v súlade s Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov SŠ (č. 2011-3533/8039-1:922),
- pri práci so študentom zohľadňovať informácie a odporúčania metodického materiálu „*Metódy hodnotenia, tolerance a práce s deťmi so špecifickými poruchami učenia*“,
- obsah vzdelávania vychádza zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie č. 2017/10211-2:10G0 s platnosťou od 1. 9. 2017,
- Metodicko-informatívny materiál Žiak s poruchami správania v základnej a strednej škole: časť venovaná žiakom so sy. ADHD, schválený MŠVVaŠ SR dňa 10. 4. 2013 pod číslom 20133982/16490:4-914;
- Vyhláška 318/2008 Z. z. z 23. júla 2008 „O ukončovaní štúdia na stredných školách“ a jej novelou č. 209/2011, ktorou sa dopĺňa Vyhl. 318/2008.
- v doložke vysvedčenia sa žiakom s PO uvedie : „*Žiak/žiačka postupoval/-a podľa individuálneho vzdelávacieho programu.*“

Žiaci so zdravotným znevýhodnením – porucha aktivity a pozornosti (ADHD/ADD)

Vo výchovno-vzdelávacom procese prihliadať na vlastnosti a prejavy, ktoré sú dôsledkom poruchy učenia a pozornosti:

- poruchy pracovnej pamäti a krátkodobého zapamätávania,
- poruchy priestorovej predstavivosti,
- odchýlky pozornosti najmä v distribúcii (rozdelenie) pozornosti,
- odchýlky zrakovej a sluchovej percepcie,
- znížená kvalita písomného prejavu,
- potreba individuálneho pracovného tempa,
- rýchlejšie sa dostavujúci pocit únavy,
- nevyrovnané školské výkony,
- prípadne emocionálna labilita, neistota, obavy,

- nesamostatnosť v organizovaní svojej činnosti,
- možné poruchy emocionálneho vývinu, tenzia, úzkosť, obavy z neúspechu a pod.

Odporúčania vyplývajúce z poruchy učenia a pozornosti – VŠETKY PREDMETY:

- znížiť pracovné zaťaženie žiaka/žiačky tak, aby sa dostalo do súladu s jeho/jej schopnosťou udržať pozornosť a primeranú aktivitu,
- oslobodiť od časovo limitovaných prác, resp. ich obmedziť a hodnotiť tolerantne,
- napísať osnovu učebnej látky, ktorú sa má naučiť, vizualizácia, prehľadné usporiadanie učiva s farebným zvýraznením dôležitých pojmov, napr. prehľad gramatického a matematického učiva, vzorové postupy s vyznačeným postupom počítania,
- podľa potreby redukovať množstvo úloh, nie obsah učiva,
- zadávať najskôr jednoduché úlohy, ak ich zvláda, postupovať k zložitejším,
- čo nestihne vypracovať, doskúšať ústne,
- dovoliť vizualizáciu učiva, gramatické tabuľky, ponechať vzorové postupy, tabuľky,
- využívať pomôcky pri pamäťovom učení - pojmové mapy, osnova učiva, ktoré sa má naučiť - doplnená jednoduchými obrázkami, farebne zvýraznenými pojmi,
- používať jednoduché pokyny, ktoré má splniť - vzhľadom na oslabenú bezprostrednú sluchovú pamäť,
- na lavici počas vyučovania má len tie učebné pomôcky, ktoré momentálne potrebuje,
- počítat s dlhším pracovným časom vzhľadom na pomalšie psychomotorické tempo na základe oslabenej CNS a uplatňovaní kompenzácií,
- poskytnúť dostatok času na vyjadrenie myšlienky pri ústnych odpovediach,
- umožniť porozumenie učiva predĺženým výkladom, viackrát úlohu zopakovať,
- overiť si, či žiak/žiačka vypracoval/-a všetky zadania, ak nie, uistiť sa, či je to nevedomosť, alebo problém s pozornosťou,
- učivo precvičovať na jednom type príkladov a následne rovnaký typ použiť pri písomnej práci alebo ústnom skúšaní,
- tolerovať ťažšie čitateľné písmo, motorickú neobratnosť na základe oslabenej CNS,
- viesť žiaka/žiačku k značeniu domácich úloh hneď na vyučovacej hodine, overiť ich zapísanie do zošita, resp. slovníka na úlohy, prípadne poveriť kontrolou spolužiaka,
- preferovať tú formu overovania vedomostí, ktorá žiakovi/žiačke viac vyhovuje, postupovať individuálne s ohľadom na druh poruchy,
- dlhodobú úlohu rozdeliť na viac menších úloh s určeným termínom splnenia,
- úlohu rozdeliť na viac samostatných jednotiek, ktoré rieši postupne,
- mať napísanú osnovu látky, ktorú sa má naučiť,
- dbať na správne porozumenie zadaných otázok a úloh, overiť pochopenie zadania,
- vzhľadom k pomalému tempu v prípade potreby znížiť počet cvičení na samostatnú prácu, ale aj ďalej dbať na dokončenie úlohy,
- dostatočne včas informovať o ústnom preskúšaní, písomnej práci, upozorniť na preopakovanie si učiva (väčšie množstvo učiva, opakovanie tematického celku), dať viac času na domácu prípravu pred písomnou prácou,
- pri písaní písomných prác, slohových prác dať viac času na sformulovanie odpovedí a ich kontrolu, rešpektovať osobné tempo,
- v prípade nezvládnutej písomnej práce žiaka/žiačky ho/ju individuálne ústne doskúšať,
- pri priebežnom hodnotení učebných výsledkov ako aj pri záverečnej klasifikácii sa kladie dôraz na motivačnú zložku hodnotenia,
- pri overovaní vedomostí formou samostatnej práce s textom, vypracovávaní testov a pod. poskytnúť dlhší čas ako ostatným študentom - predĺžiť čas o 25 %, resp. o 50%,
- dovoliť kopírovanie poznámok od spolužiakov,
- klásť na žiaka/žiačku primerané nároky, zohľadňovať osobné limity podmienené poruchou,
- nevyzývať ho/ju k činnostiam, v ktorých z hľadiska svojho znevýhodnenia nemôže podať optimálny výkon,

- striedať činnosti vyžadujúce zvýšenú pozornosť s činnosťami, kedy pracuje samostatne, prípadne s relaxačnými chvíľkami,
- dôraz klásť na správnu motiváciu pri osvojovaní si nových poznatkov,
- citlivo prihliadať na osobnostné charakteristiky,
- posilňovať cieľavedomú a systematickú prácu,
- prihliadať na osobnostné charakteristiky žiaka/žiačky,
- podporovať jeho/jej sebadôveru, sebahodnotenie, sebarealizáciu najmä prostredníctvom činností, v ktorých je úspešný/-á,
- oceňovať aj za snahu a čiastkové úspechy v učení.

SLOVENSKÝ JAZYK:

- v prípade písomnej práce a pri vypracovávaní úloh vyplývajúcich z prečítaného textu poskytnúť viac času na písomné vypracovanie úlohy (podľa konkrétneho odporúčania),
- v prípade zlého výsledku z písomnej práce umožniť opravu ústnou formou,
- dovoliť používať kompenzačné pomôcky aj pri overovaní učiva,
- gramatické učivo overovať ústnou odpoveďou a doplňovacími cvičeniami,
- v diktátoch, ale tiež vo všetkých písomných prácach odlišiť chyby v dôsledku oslabenej činnosti CNS (pozornosť, zrakové vnímanie, priestorová orientácia, psychomotorická koordinácia) - t. j. vynechávanie dĺžňov a mäkkeňov, zámena vizuálne podobných grafém, úprava;
- umožniť tiché predriekanie diktovaných slov a poskytnúť naň dostatok času, častejšie opakovať diktované slová, využívať výraznú artikuláciu,
- diktát neopravovať červenou farbou, zapisovať počet chýb, komentovať posun vo výkonoch,
- vhodné je diktát opravovať so žiakom/žiačkou ústne, aby sme získali reálny prehľad o jeho/jej vedomostiach,
- žiak/žiačka môže byť hodnotený/-á výsledkom nedostatočný z diktátu za podmienky, ak jej výkon nie je determinovaný diagnostikovanou poruchou, ale je dôsledkom nezáujmu a slabej prípravy,
- znalosť gramatického učiva/pravopisných javov preverovať skôr ústne,
- pri písaní slohových prác nehodnotiť pravopisnú, ale obsahovú časť, sústrediť sa na celkový dojem, nehodnotiť ani úpravu,
- porozumenie prečítaného textu preverovať po častiach, viesť žiaka/žiačku k zapisovaniu kľúčových pojmov z textu či k vytvoreniu osnovy, podľa ktorej bude prečítaný text reprodukovat;

CUDZÍ JAZYK:

- chybovosť v písomnom prejave hodnotiť tolerantne, nehodnotiť chyby vo vynechaní alebo zámene písmen, kritériom ovládania slovnej zásoby by malo byť jej ústne overovanie,
- v písomných prácach nehodnotiť pravopis,
- pri overovaní vedomostí formou samostatnej práce, testov poskytnúť viac času na vypracovanie zadanej úlohy (o 25%, resp. o 50 %),
- v prípade zlého výsledku z písomnej práce umožniť opravu ústnou formou,
- pozornosť zamerať viac na zvládnutie a osvojenie si slovnej zásoby, na zvládnutie prekladu a osvojenie si komunikačných zručností,
- nehodnotiť gramatickú stránku jazyka,
- v písomnom prejave tolerovať fonetický zápis slov,
- pri výučbe sa zamerať prednostne na praktické používanie cudzieho jazyka ako na dokonalé osvojenie si gramatických pravidiel,
- preferovať ústne preverovanie vedomostí a slovnej zásoby,
- poskytnúť dostatok času na prečítanie textu,
- čítanie a porozumenie hodnotiť len z vybranej časti textu,

- pomôcť žiakovi/žiačke so zvýraznením podstatných častí v textoch, prípadne jej pomôcť s jednoduchou osnovou či zapísaním kľúčových slov, podľa ktorých môže reprodukovať látku,
- redukovať obsah slovnej zásoby;

MATEMATIKA:

1. dovoliť používať kompenzačné pomôcky (vzorové postupy, tabuľka vzorcov, premeny jednotiek, karty so vzorovým riešením) aj pri overovaní učiva,
 2. oslobodiť od písania časovo limitovaných úloh a úloh, kde má žiak/žiačka po ústnom zadaní učiteľa napísať/povedať výsledok,
 3. tolerovať použitie názoru,
 4. overiť porozumenie zadaným úlohám,
 5. pracovné postupy rozdeliť na menšie kroky,
 6. v slovných úlohách zvýrazniť podstatné údaje, farebne zvýrazniť podstatné údaje,
 7. čo nestihne vypracovať, doskúšať ústne,
 8. tolerovať nižšiu úroveň rysovania, rysovanie s presnosťou na mm,
 9. pri písomných a samostatných prácach poskytnúť dlhší čas alebo redukovať množstvo úloh,
- učivo precvičovať na jednom type príkladov a následne rovnaký typ použiť pri písomnej práci alebo ústnom skúšaní,
 - zabezpečiť premostenie preberaného učiva s jeho praktickým využitím.

ODBORNÉ/NÁUKOVÉ PREDMETY :

- využívať grafické znázornenie, názor, vizuálnu oporu, pamäťové pomôcky aj počas overovania učiva ako kompenzačné pomôcky,
- dôležité informácie zapísať v bodoch,
- dovoliť odpovedať na otázky učiteľa,
- pri písomnom skúšaní voliť také formy, aby stačila len krátka odpoveď,
- preferovať ústne overovanie vedomostí pred písomným,
- pri písomných a samostatných prácach poskytnúť dlhší čas alebo redukovať množstvo úloh, overiť porozumenie zadaným úlohám,
- žiak s poruchou pozornosti sa učí najmä sluchovou cestou, preto je potrebné počas hodiny hlavnú myšlienku zdôrazniť viackrát, vždy inými slovami aj prostredníctvom žiaka,
- poznámky pre žiaka pripraviť vopred, žiak do poznámok dopisuje len kľúčové slová,
- kvôli oslabenému procesu automatizácie na zvládnutie učiva potrebuje viac času a časté opakovanie, ak nemá poznatky dostatočne zautomatizované, zabudne ich,
- využívať vizuálne aktivity (film, video), zvukové nahrávky, názorný materiál, manipuláciu s ním, prácu s pohybom,
- pri komplikovanom nákrese, grafickom znázornení sa stráca v čiarach, klesá koncentrácia pozornosti, nevie ich interpretovať,
- pri odpovedi treba pomôcť otázkami, lebo si ťažko vybavuje informácie z pamäti, všima si nepodstatné podnety, informácie,
- nové učivo usporiadať po krokoch, systematicky,
- zadávať otázky, na ktoré je jednoznačná odpoveď - aj pri písomnej práci.

Aplikácia špeciálnych vzdelávacích postupov u žiakov s pervazívnymi vývinovými poruchami (PVP) - (autistická porucha, Aspergerov syndróm):

- žiak vyžaduje poskytnúť dostatok času na splnenie úlohy, predĺžený výklad, viacnásobné opakovanie inštrukcie, jasné a konkrétne vysvetlenie zadania k samostatnej práci,
- je potrebné dodržiavať metódy:
- **vizualizácie učiva** (využívanie názorných pomôcok),

- **štrukturalizácie** (času, priestoru, jednotlivých činností),
 - **individualizácie** (poznať špecifiká žiaka, intelektové predpoklady, úroveň pozornosti),
 - **motivácie** (ľahšie sa motivuje cez činnosti, ktoré žiakovi idú, zaujímajú ho),
 - **žiaka nevystavovať činnostiam, v ktorých nemôže aj napriek snahe podávať optimálny výkon:**
 - diktátach odlíšiť špecifické chyby od ostatných (diakritika, interpunkcia, zámena y/i vynechanie alebo prehodenie grafém, nedopísanie slova, uplatnenie gramatických pravidiel, chyby pri spodobovaní a pod.),
 - alebo diktát napísať, ale nehodnotiť známku, prípadne motivačne oznámkovať vydarený diktát - 1, 2, 3,
 - pri overovaní vedomostí umožniť žiakovi pracovať s korekčnými a kompenzačnými pomôckami (pomocná tabuľka, pojmové mapy atď.),
 - jednotný postup všetkých vyučujúcich, aby žiak/žiačka nebol/-a disproporciami stresovaná pri overovaní vedomostí formou samostatnej práce s textom vo všetkých predmetoch,
 - poskytnúť dlhší čas ako ostatným žiakom,
 - najdôležitejšie časti v texte zvýrazniť,
 - preferovať „tiché“ činnosti,
 - pri súhrnnom vyjadrení hodnotenia brať do úvahy výsledok, ktorý žiak dosahuje s pomocou kompenzačných pomôcok rovnocenne s výsledkami ostatných žiakov,
 - dieťaťu s PVP, pomáha, ak má napísanú osnovu učebnej látky, ktorú sa má naučiť, vizualizácia, prehľadné usporiadanie učiva s farebným zvýraznením dôležitých pojmov, napr. prehľad gramatického a matematického učiva, vzorové postupy s vyznačeným postupom počítania,
 - podľa potreby redukcia množstva úloh, nie obsahu učiva,
 - zadávať najskôr jednoduché úlohy ak ich zvláda, postupovať k zložitejším,
 - overiť si, či žiak/žiačka vypracoval/-a všetky zadania; ak nie, uistiť sa, či je to nevedomosť.
1. požiadavky na zabezpečenie učebných materiálov, kompenzačných a špeciálnych učebných pomôcok:
 - vyžaduje sa podľa potreby (pomocné tabuľky, pojmové mapy, osnovy textov...),
 - kompenzačné pomôcky sú potrebné pri aplikácii vedomostí dieťaťa do praxe, dieťa môže zlyhávať pri pamäťovej aplikácii vedomostí z jednej oblasti do druhej, nedokáže sa sústrediť a pozornosť rozdeliť na pamäťové vybavovanie učiva a zároveň sa koncentrovať na jeho aplikáciu, k práci potrebuje vizuálnu oporu,
 - pomôcky pri pamäťovom učení – pojmové mapy, osnova učiva, ktoré sa má naučiť - doplnená jednoduchými obrázkami, farebne zvýraznenými pojmi,
 - na lavici počas vyučovania má len tie učebné pomôcky, ktoré momentálne potrebuje predpísané poznámky (alebo prefotené) vlepovať do zošita,
 - názorné pomôcky, vizuálne pomôcky (obrázky, fotografie, 3D predmety...).

Zoznam úprav, ktoré žiak potrebuje v danom vyučovacom predmete:

SLOVENSKÝ JAZYK:

Čítanie:

- rozvíjať prácu s textom, vyhľadávať informácie v texte, dodržiavať dejovú postupnosť textu porozumieť hlavnej myšlienke textu,
- orientovať sa v rôznych druhoch textov: pozvánka, oznam, inzerát, jedálny lístok, tlačivá a formuláre...,
- rozvíjať verbálny prejav, slovnú zásobu,
- vysvetľovať neobvyklé slová,
- reprodukcia textu - dbať na presnosť a rozvoj porozumenia prečítaného;

Písanie:

- oslobodiť od písania dlhších poznámok, dať možnosť odkopírovať si ich od spolužiakov alebo prefotené vlepovať do zošita,

- poskytnúť zvýšenú časovú dotáciu pri písaní a následnej kontrole,
- prejavovať zhovievavosť pri hodnotení písma,
- tolerovať výkyvy v tempe,
- diktáty – častejšie zopakovať diktovanú vetu, jej úseky, výrazne nadiktovať slová s dlhou samohláskou, dať čas na opravu,
- sloh: hodnotiť obsahovú stránku, dať predpísanú osnovu, zoznam použiteľných slov,
- dovoliť používať tabuľku slovných druhov, gramatických kategórií, vetných členov... - pomocné gramatické tabuľky podľa potreby,

CUDZÍ JAZYK:

- zamerať sa na osvojenie najdôležitejšej slovnej zásoby a vetných spojení najmä ústnou cestou,
- využívať v čo najväčšej miere názor (napr. spájať obrázky, predmety, situácie s napísanými slovami),
- sústrediť sa na praktické využitie jazyka,
- tolerovať fonetický zápis slov,
- nie je vhodné vysvetľovať viac gramatických pravidiel naraz,
- texty zväčšiť, rozstrihať a skladať ich do viet, textu,
- postupovať po malých krokoch od učiva, ktoré žiak zvládol k novému učivu;

MATEMATIKA:

- oslobodiť od písania časovo limitovaných úloh a úloh, kde má žiak po ústnom zadaní učiteľa napísať (povedať) výsledok bleskovky, päťminútovky (dať ich predpísané na papieri),
- často kontrolovať pochopenie zadania úlohy a správnosť postupu,
- poskytnúť dostatok času na riešenie, tolerovať použitie názoru a kalkulačky,
- odlíšiť chyby vzniknuté z nevládnutého učiva od chýb vzniknutých nesprávnym odpisom (zápisom), nepochopením,
- zadanie úloh voliť jednoducho a jednoznačne,
- preferovať numerické príklady pred dlhšími slovnými zadaniami a slovnými úlohami;

NÁUKOVÉ PREDMETY:

- žiak s PVP sa učí najmä **vizuálnou cestou**, počas hodiny hlavnú myšlienku zdôrazniť viackrát, podporiť vizualizáciou (obrázky, nákresy, fotografie, pomôcky...), využívať grafické znázornenie, názorný materiál, manipuláciu s ním, prácu s pohybom, využívať vizuálne aktivity (film, video), zvukové nahrávky,
- dôležité informácie zapísať v bodoch,
- poznámky pre žiaka pripraviť vopred, žiak do poznámok dopisuje len kľúčové slová,
- dovoliť odpovedať na otázky učiteľa,
- pri písomnom skúšaní voliť také formy, aby stačila len krátka odpoveď,
- preferovať ústne overovanie vedomostí pred písomným,
- môže byť oslabený proces automatizácie, na zvládnutie učiva potrebujú viac času a časté opakovanie, ak nemajú poznatky dostatočne zautomatizované, zabudnú ich,
- komplikovaný nákres, grafické znázornenie – stráca sa v čiarach, klesá koncentrácia pozornosti, nevie interpretovať,
- pri odpovedi pomôcť otázkami – ťažko si vybavuje informácie z pamäti, všima si nepodstatné podnety, informácie,
- nové učivo usporiadať po krokoch, systematicky,
- zadávať otázky, na ktoré je jednoznačná odpoveď (aj pri písomnej práci),
- poruchy priestorovej orientácie, zrakovej percepcie, pozornosti sťažujú orientáciu na mapách, grafických zobrazeniach, orientácia v slovníkoch;

GEOGRAFIA:

- namáhavejšia orientácia na mape, slepé mapy, súradnice, pozor na striedanie máp;
DEJEPIS:
- orientácia v časovej osi, letopočty problematicky sa v tom orientuje, zapamätanie si cudzích (latinských) pojmov, mien,
CHÉMIA: vzorce, rovnice, názvoslovie, prevody jednotiek, grafy,
BIOLÓGIA: množstvo pojmov, orientácia na obrázkoch,
ODBORNÉ KRESLENIE: perspektíva, proporcionalita, presnosť,
TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA, ODBORNÝ VÝCVIK: hyper-/hypoaktivita, koordinácia, postreh, úrazy, neobratnosť,
- **zacieliť vzdelávanie žiaka/žiačky na praktické rady, potreby do života.**

Vyučovací proces je pre žiakov s PVP je náročnejší a vyžaduje špecifické prístupy:

- pri vysvetľovaní učiva používať krátke a výstižné vety (aj príkazy a inštrukcie musia byť jasné a jednoduché). Hovorme jasne a zreteľne žiakovi/žiačke môže robiť problém selektovať z počutého to podstatné (**porucha selektivity podnetov, narušenie sluchového kanála**),
- nechať radšej žiaka/žiačku urobiť jednu časť práce správne, než celú s chybami.
- zadávať kratšie úlohy postupne, radšej než jednu dlhú,
- radšej menej, ale správne, čo sa týka množstva látky,
- snažiť sa so žiakom/žiačkou vytvoriť si pozitívny a dôveryhodný vzťah, aby cítil/-a záujem a ochotu pomôcť,
- eliminovať negatívne hodnotenia, ktoré zväčša nevedú k náprave,
- **žiaka/žiačku je potrebné vopred osobne upozorniť, že dôjde k nejakej zmene vo vyučovacom procese a uistiť sa, či porozumel/-a, lebo nepredvídaná okolnosť môže spôsobiť veľkú neistotu a stres**, môže sa prejaviť ako dezorientácia, odmietavý postoj a iné problémové správanie,
- **jasne a zrozumiteľne ustanoviť požiadavky na prácu, mali by byť prehľadné, jednotné a v primeranom množstve,**
- ak žiak/žiačka odmieta konfrontačné situácie, napríklad súťaženie s rovesníkmi (telesná výchova), odporúčame rešpektovať tento postoj, nakoľko sa ťažko vyrovnáva so sociálnou konfrontáciou a neúspechom,
- vytvoriť priestor na tzv. relaxačné chvíľky – miesto na oddych, zohľadňovať rýchlejšiu unaviteľnosť,
- **venovať zvýšenú pozornosť prestávkam, kedy činnosti nie sú presne stanovené, štruktúrované**, je vyššia intenzita hluku, náročnosť riešenia sociálnych situácií a prichádza k zbytočným konfliktom. Žiak/žiačka ich nemusí vedieť adekvátne riešiť, potrebuje byť sám/sama, v pokoji, v tichu,
- počas školského roka sa môžu striedať tzv. lepšie a horšie obdobia, treba rešpektovať tieto výkyvy v školských výkonoch,
- v prípade výraznejšieho zmnoženia problémov v správaní, je vždy nutné zvažovať možnosť sociálneho presýtenia sa žiaka/žiačky (zvýšená miera sociálnej úzkosti) **a umožniť mu/jej tzv. sociálny oddych (po dohode s rodičmi vynechať napríklad jeden vyučovací deň, kedy sa bude pripravovať v rodinnom prostredí),**
- snažiť sa o začlenenie žiaka/žiačky do kolektívu, poukázať na jeho/jej silné stránky, **prijatie inakosti myslenia**, zapájať ho/ju do každodenných činností (povinností, snaha o akceptáciu zo strany spolužiakov – vytvorenie akceptujúceho prostredia),
- podporovať sebadôveru, sebauvedomovanie, sebarealizáciu,
- **vhodný výchovný princíp je tzv. láskavá prísnosť.**

Vo výchovno-vzdelávacom procese prihliadať na vlastnosti a prejavy, ktoré sú dôsledkom Aspergerovho syndrómu (AS) a poruchy pozornosti:

- narušenie pozornosti v koncentrácii, v distribúcii (rozdelení) pozornosti,
- deficit v porozumení,

- odchýlky zrakovej a sluchovej percepcie,
- rýchlejšia unaviteľnosť – výkyvy v školskej výkonnosti, striedanie nálad,
- potreba individuálneho pracovného tempa,
- emocionálna labilita, neistota, obavy z neúspechu, znížená sebadôvera, pocity menejcennosti a pod.,
- nevysvetľovať si pasívne prejavy a lakrimatózne aspekty (plačlivosť) v správaní ako odmietanie autority (rodič, učiteľ), len **ako potrebu pomoci v sociálnom fungovaní, s potrebou vysvetlenia a tolerantného prijímajúceho prístupu,**

Špeciálny prístup a postupy pri práci s jedincom s AS:

- byť nápomocný pri aktivitách s rovesníkmi,
- motivácia, štruktúrovanosť, denný plán činností,
- citlivo prihliadať na osobnostné vlastnosti.

Spolupracovať s rodičmi:

Pravidelná pomoc pri príprave na vyučovanie. Dohodnúť si spôsob zaznamenávania domácich úloh v škole, rodina zabezpečí ich vypracovanie v domácom prostredí. Označovať cvičenia, ktoré treba doma dopísať (nie všetko, čo nestihne v škole, ale vyberať podľa dôležitosti).

Správny režim dňa (prípravu na vyučovanie realizovať najneskôr do 18.00 hodiny).

Pravidelne zapisovať známky do IŽK, aby boli rodičia neustále informovaní o výkonoch svojho dieťaťa.

Informovať školu o zdravotnom stave dieťaťa, o prípadných zmenách v diagnóze.

Posilňovať systematickú a cieľavedomú prácu. **Všimáť si a oceňovať aj za snahu a čiastkové úspechy v učení, pôsobi to motivačne.** Spoluprácou rodiny a školy sa snažiť o pochopenie a zmiernenie nápadných výkyvov v správaní, vyplývajúcich z primárnej diagnózy, zo školskej záťaže a školského prostredia. Pokiaľ by sa vyskytli situácie, v ktorých by bolo dieťa vystavené posmeškom zo strany okolia, riešiť ich hneď a adekvátnym spôsobom. **Nepotláčať inakosť žiaka/žiačky, ale vyzdvihovať ju ako pomôcku pre dosahovanie lepších výsledkov vo vzdelávaní aj v socializácii.**

Pri vzdelávaní sa budeme riadiť platnou legislatívou:

- Zákonom 245/2008 Z. z (školský zákon),
- Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl č. 2011-3533/8039-1:922 a zároveň zohľadňovať poruchu pozornosti podľa § 55 ods. 4 Zákona 245/2008 - pri hodnotení a klasifikácii žiaka s vývinovými poruchami alebo žiaka so zdravotným postihnutím sa zohľadňuje jeho porucha alebo postihnutie,
- Vyhláškou MŠ SR 318/2008Z.z. 23.7. 2008 „O ukončovaní štúdia na stredných školách“.
- Dodatkom 11 k Štátnemu vzdelávaciemu programu schválenému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR,
- Prílohou č. 2 k Dodatku č. 11 k Štátnemu vzdelávaciemu programu schválenému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR - Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania.
- Metodicky-informatívnym materiálom *Žiak s poruchami správania v ZŠ a SŠ* (schválilo MŠVaV SR 10.4. 2013 pod číslom 2013-3982/16490:4-914 s účinnosťou od 1.9.2013.

Hodnotenie a klasifikácia:

- pri priebežnom hodnotení je vhodné používať rôzne formy hodnotenia (napr. slovné hodnotenie, bodmi, percentami, s uvedením počtu chýb),
- pri slovnom skúšaní sa odporúča skúšať žiaka/žiačku kratšie a radšej dvakrát, ak píše písomnú úlohu, je vhodné ju rozdeliť na viac kratších častí,
- **časovo limitované testy (päťminútovky) sa neodporúčajú,**

- učiteľ môže povoliť žiakovi/žiačke opakovať slovnú odpoveď alebo test, ak bol nedostatočný výsledok zapríčinený neschopnosťou sústrediť sa z dôvodu rušivých vplyvov počas skúšania alebo **aktuálneho zdravotného či psychického stavu žiaka**,
- pri priebežnom hodnotení učebných výsledkov aj správania, ako aj pri záverečnej klasifikácii, sa **kladie dôraz na motivačnú zložku hodnotenia**.

Vývinové poruchy učenia: dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné zohľadňovať vlastnosti a prejavy správania:

- deficit pozornosti koncentrácia, tenacita,
- intermitentné pracovné tempo, spomalené pri písomnom prejave, počítaní,
- oslabenie v oblasti verbálneho sociálneho úsudku - sociálna zrelosť, orientácia sa v sociálnych situáciách,
- oslabenie v oblasti krátkodobej auditívnej pamäti, dlhodobej pamäti vyžaduje časté opakovanie získaných informácií, pri učení zapájať čo najviac zmyslov,
- rýchlo sa dostavujúci pocit únavy,
- nevyrovnaný pracovný výkon,
- znížené porozumenie obsahu čítaného textu, neúhladný písomný prejav,
- porucha matematických schopností,
- znížená frustračná tolerancia, oslabená vôľovo-motivačná zložka osobnosti.

Odporúčania pre vyučujúcich pri poruchách učenia:

- úlohu rozdeliť na viac samostatných jednotiek, ktoré žiak rieši systémom postupných krokov,
- dlhodobejšie úlohy rozdeliť na viac menších úloh s určeným termínom splnenia,
- presvedčiť sa, či žiak pochopil zadanie ucelene, jeho podstatu, znenie otázky,
- udržiavať pozornosť žiaka pri skúšaní vyžadovaním stručných odpovedí od žiakov jedného za druhým,
- stanoviť primerané krátkodobé čiastkové študijné ciele, ktoré je žiak schopný splniť v reálnom časovom termíne a trvať na ich dodržaní,
- preferovať písomné zadávanie úloh pred slovným,
- overiť si, či žiak správne porozumel zadaniu úlohy, najmä pri písomných samostatných prácach,
- s nadhľadom hodnotiť kvalitatívnu stránku písma pri písaní poznámok a nákresov v zošitoch,
- umožniť mu odkopírovať si poznámok od spolužiakov v prípade, ak žiak z časového hľadiska nemal možnosť zaznamenať všetky poznámky na vyučovacích hodinách alebo boli nečitateľné;

Kompenzačné pomôcky, špeciálne učebné pomôcky:

- tabuľka slovných druhov, vetných členov,
- v cudzom jazyku tabuľka na tvorenie časov, slovníky,
- pomôcky pri pamäťovom učení - pojmové mapy, osnova učiva,
- predpísané poznámky (alebo prefotené) vlepuvať do zošita,
- pre nečitateľné písmo využiť možnosť spracovať niektoré písomné úlohy na PC (referát, projekt, sloh a pod.).

Pre udržanie pozornosti počas celého vyučovania VO VŠETKÝCH PREDMETOCH je potrebné:

- **podľa možností znížiť pracovné zaťaženie žiaka/žiačky** tak, aby sa dostalo do súladu s jeho/jej schopnosťou udržať pozornosť a primeranú aktivitu,
- **vplyvom oslabenia pozornosti sa môžu objavovať značné výkyvy v aktivite a vedomostiach** dieťaťa, čo sa na vyučovaní môže prejavovať tým, že nevie vypracovať úlohy, ktoré inokedy vyrieši, vtedy je dôležitá práca s kompenzačnými pomôckami, pomocou ktorých sa dieťa opätovne naštartuje k práci,

- **pri overovaní si vedomostí žiaka/žiačky formou samostatných prác uprednostňovať kratšie formy testov pred predĺženým pracovným časom**, rozdelenie testu na dve časti, menší počet úloh a pod.,
- upútať pozornosť jeho/jej aktívnym vtiahnutím do procesu vyučovania poverením určitými úlohami, napr. rozdávaním pomôcok, písaním kľúčových slov na tabuľu a pod.,
- požiadať ho/ju, aby voľne zopakoval/-a otázku či zadanie úlohy, t. j. presvedčiť sa, či pochopil/-a zadanie ucelene, prípadne jeho podstatu alebo znenie otázky,
- je vhodnejšie preferovať písomné zadávanie úloh ako slovné zadávanie úloh,
- na začiatku hodiny oznámiť presný program hodiny, na konci ho zrekapitulovať,
- snažiť sa, aby ústne pokyny učiteľa boli krátke, jednoduché a konkrétne, využívať názor,
- rešpektovať chvíľky „nepohody“,
- dať dôraz na motiváciu a pozitívne hodnotenie, nepripustiť, aby vznikol u žiaka/žiačky pocit menejcennosti pri stálom opakovaní neúspechu ani pocit výnimočnosti pri špeciálnom vedení, ktoré mu učiteľ poskytuje,
- dovoliť kopírovanie poznámok od spolužiakov.

Metodické postupy a kroky na dosiahnutie cieľa:

SLOVENSKÝ JAZYK:

- rozvíjať porozumenie prečítaného textu a jeho reprodukciu podľa dejovej línie - tvoriť osnovu rozprávania (text rozdeliť na viac častí, prečítať prvú časť, zreprodukovať, zapísať dôležitú časť deja - heslovito, potom čítať ďalšiu časť...., pracovať tým istým spôsobom až do konca článku. V závere podľa osnovy porozprávať celý príbeh, rozvíjať dejovú líniu príbehu),
- **vzhľadom na dysgrafi**u v písomnostiach nehodnotiť chyby v diakritike a zámene grafém,
- diktát hodnotiť počtom chýb, v doplnovacom diktáte nehodnotiť chyby v diakritike, zamerať sa na aplikáciu gramatického pravidla,
- zvládnutie gramatického javu *overiť doplnovacím cvičením*, ústnou odpoveďou (nehodnotiť chyby v diakritike, zamerať sa na hodnotenie pravopisného javu, po doplnení i-y viesť k sebakontrolu a doplneniu dlhej a krátkej slabiky - opätovne prácu skontrolovať),
- v písomnej práci a pri práci s textom poskytnúť viac času na písomné vypracovanie úlohy alebo redukciu úloh, overiť porozumenie zadaným úlohám,
- pri overovaní vedomostí v písomnej práci nediktovať otázky, je potrebné ich napísať, aby sa v nich dokázala spätne orientovať a prácu si skontrolovať,
- v prípade zlého výsledku z písomnej práce umožniť opravu ústnou formou,
- umožniť používanie kompenzačných pomôcok, gramatické tabuľky.... aj pri overovaní učiva, pri písomných prácach, naučiť ho/ ju s kompenzačnými pomôckami pracovať,
- tolerovať *zníženú kvalitu písma* vzhľadom na VPU,
- tolerovať pomalšie pracovné tempo.

CUDZÍ JAZYK:

- v prípade zlého výsledku z písomnej práce umožniť opravu ústnou formou,
- zamerať sa na osvojenie slovnej zásoby a vetných spojení najmä ústnou cestou, nehodnotiť chybovosť (zámeny, vynechávanie grafém) pri písomnom overovaní slovnej zásoby, *tolerovať fonetický zápis slov*,
- *využívať v čo najväčšej miere názor, vizualizáciu a mnestické (súvisiace so slabou pamäťou) pomôcky*,
- tolerovať *zníženú kvalitu písma*, pomalé pracovné tempo vzhľadom na VPU,

- *v prípade písomnej práce poskytnúť viac času na písomné vypracovanie úlohy alebo redukciu úloh, overiť porozumenie zadaným úlohám, umožniť používanie kompenzačných pomôcok (gramatické tabuľky a iné),*
- *pracovné postupy rozdeliť na menšie kroky*

NÁUKOVÉ PREDMETY:

- *využívať grafické znázornenie, názor, vizuálnu oporu, mnestické pomôcky, pojmové mapy, dovoliť vizuálnu oporu (prezentáciu, projekt) pri prezentácii svojej práce,*
- *dôležité informácie zapísať v bodoch s farebným zvýraznením významných pojmov*
- *pri skúšaní voliť také formy, aby stačila len krátka odpoveď,*
- *dovoliť odpoveď na otázky učiteľa,*

ODBORNÉ PREDMETY:

- *počas hodiny hlavnú myšlienku zdôrazniť viackrát, vždy inými slovami - aj prostredníctvom žiaka,*
- *zaraďovať prvky kooperatívneho vyučovania,*
- *eliminovať frontálne vyučovanie,*
- *využívať grafické znázornenie, názor, vizuálnu oporu,*
- *dôležité informácie zapísať v bodoch,*
- *poznámky pre žiaka pripraviť vopred, žiak do poznámok dopisuje len kľúčové slová,*
- *u žiaka s poruchami učenia je oslabený proces automatizácie, na zvládnutie učiva potrebujú viac času a časté opakovanie, ak nemajú poznatky dostatočne zautomatizované, zabudnú ich.*

MATEMATIKA (pri dyskalkúlii):

- *dovoliť používať kompenzačné pomôcky (kalkulačka, tabuľka násobkov, tabuľka vzorcov, premeny jednotiek), naučiť dieťa s kompenzáciami pracovať,*
- *dovoliť používať karty s nápodobou riešenia - napísaný vzorec - pod ktorým je vyriešený vzorový príklad, vzorový postup rysovania; pri dyskalkúlii je potrebné vychádzať z jednoduchých príkladov s názorom, s nízkymi číslami, dať dieťaťu jednoduchý systém počítania, až po pochopení postupu, je možné náročnosť učiva stupňovať,*
- *v písomných prácach redukovať počet úloh, dovoliť používať kompenzácie,*
- *dovoliť používanie názorných pomôcok v geometrii, tolerovať nepresnosti v rysovaní.*
- *pri súhrnnej písomnej práci nechať k dispozícii vzorovú kartu, aby si dieťa mohlo riešenie pripomenúť a aplikovať ho na daný príklad v písomnej práci, ak sa nedokáže zorientovať v učive, učiteľ ho usmerní,*
- *často kontrolovať porozumenie zadania úlohy a správnosť postupu, správnosť výberu kompenzačnej pomôcky,*
- *oslobodiť od písania časovo limitovaných úloh a úloh, kde má žiak po ústnom zadaní učiteľa napísať (povedať) výsledok - dieťa s poruchou pozornosti nedokáže pamäťovo aplikovať vedomosti, potrebuje zrkovú oporu, nesmie byť stresované časom, vtedy pracuje chaoticky, dostáva sa do tenzie, zhoršuje sa pozornosť,*
- *dovoliť farebne rozlíšiť znamienka, pozičnú hodnotu číslic v čísle,*
- *v slovných úlohách zvýrazniť podstatné údaje,*
- *odlíšiť chyby vzniknuté z nezvládnutého učiva od chýb vzniknutých nesprávnym odpisom (zápisom),*
- *zadanie úloh voliť jednoducho a jednoznačne,*
- *preferovať numerické príklady pred dlhšími slovnými zadaniami a slovnými úlohami.*

Žiaci so zdravotným znevýhodnením – narušená komunikačná schopnosť (NKS)

Metodické postupy a kroky na dosiahnutie cieľa:

Vo výchovno-vzdelávacom procese zohľadňovať špecifiká osobnosti a poznávacích procesov:

- ťažkosti v schopnosti samostatného vyjadrovania a porozumenia,
- oslabené jazykové roviny,
- ťažkosti s porozumením abstraktných pojmov,
- ťažkosti v nadobúdaní a osvojovaní si novej slovnej zásoby,
- pomalšie reagovanie na pokyny,
- zníženú mieru pozornosti, zvýšenú unaviteľnosť,
- neadekvátne emocionálne reakcie,
- zníženú sebadôveru,
- nerovnomerné výkony,
- potrebu individuálneho pracovného tempa, individuálneho prístupu zo strany pedagóga (predĺženie času o 25 %, resp. o 50% v každom vyučovacom predmete).

Odporúčané pedagogické postupy:

- dovoliť využívať kompenzačné pomôcky, pomôcť využívať ich,
- pomôcť pri vytváraní systému vo vedomostiach,
- preferovať ústne skúšanie,
- poskytovať dlhší čas na vypracovanie úloh,
- kontrolovať porozumenie zadaniam,
- dovoliť opakovať slovnú odpoveď alebo test, ak bol nedostatočný výsledok zapríčinený nepriaznivým aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, emocionálnou rozladenosťou,
- náročné testy zaraďovať na prvé hodiny,
- členenie zadania, zväčšené písmo, podčiarknutie dôležitých slov v texte...,
- predĺžený výklad, písomné práce rozdeliť na viac častí,
- cieľom hodnotenia je hlavne motivovanie k lepšiemu výkonu,
- pri hodnotení výkonov sa zamerať na hodnotenie obsahu a nie formy, používať pozitívne formulácie,
- písanie testov s možnosťou výberu odpovedí,
- voliť takú formu preverovania vedomostí, pri ktorej podá lepší výkon (používanie kompenzačných, vlastne vyrobených pomôcok),
- zvoliť si také spôsoby činností, v ktorých môže žiak/žiačka podávať optimálny výkon, ktorý zodpovedá jeho/jej skutočným schopnostiam,
- pri preberaní nového učiva zistiť správnosť pochopenia a umožniť dlhší čas na upevnenie, zautomatizovanie učiva,
- v prípade potreby tolerovať pomalé pracovné tempo,
- podporovať a taktne usmerňovať spôsoby sebarealizácie,
- vyjadrovať sa stručne, uprednostniť krátke a jasné inštrukcie, otázky zadávať tak, aby žiak/žiačka mohol/mohla odpovedať jednoznačne,
- pri komunikácii udržiavať zrakový kontakt, poskytnúť dostatok času na dokončenie prehovoru, neprerušovať a neopravovať rečový prejav,
- **zabrániť vystavovaniu žiaka/žiačky situáciám, ktoré by mohli vyvolať pocit poníženia, napr. ústny prejav pred triedou,**
- podporovať všetky snahy žiaka/žiačky o ústnu i písomnú komunikáciu a viesť ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov,
- **zachovávať diskretnosť o problémoch žiakov s NKS a nereferovať o nich pred inými žiakmi či rodičmi,**
- ak sa objaví vysmievanie žiaka/žiačky spolužiakmi, treba tento problém riešiť,

- individuálny prístup.

Kompenzačné opatrenia:

- používať čo najviac názoru a čo najviac konkretizovať,
- písomku nediktovať, predkladať v písomnej podobe a prehľadnej úprave,
- v predmetoch, v ktorých sa prepisuje učivo z tabule, učebnice alebo sa priamo diktuje, v prípade potreby poskytnúť žiakovi/žiačke vypracované učivo nenechávať ho/ju prepisovať,
- **pri známkach únavy vyplývajúcej zo zdravotného postihnutia (NKS) umožniť oddych,**
- úlohy v písomných prácach pripravovať prehľadne,
- klásť na žiaka/žiačku primerané požiadavky, nevyzývať k takým činnostiam, v ktorých z hľadiska svojho zdravotného znevýhodnenia nemôže podávať optimálny výkon (prispôbiť množstvo a náročnosť úloh schopnostiam).

Spôsob overovania vedomostí vo VŠETKÝCH PREDMETOCH:

- hodnotenie má motivačnú funkciu, neporovnávať výkony žiaka/žiačky s ostatnými žiakmi, ale porovnávať vlastné výkony a napredovanie,
- vylúčiť časovo limitované úlohy,
- pri hodnotení a klasifikácii zohľadňovať individuálne schopnosti žiaka/žiačky, momentálnu náladu, psychický stav,
- **pri skúšaní vo všetkých predmetoch brať ohľad na NKS, žiak/žiačka ťažko zvláda skúšanie pred spolužiakmi, preto je potrebné uprednostniť písomnú formu preverovania vedomostí,** výber formy odpovede určiť tiež v závislosti od druhu úlohy,
- písomné a kontrolné práce nediktovať, predkladať v písomnej podobe a v prehľadnej úprave, podľa potreby zredukovať množstvo úloh v rozsiahlej písomnej práci, poskytnúť dostatočný čas na jej vypracovanie (známku takto dosiahnutú brať ako rovnocennú so známkami ostatných spolužiakov),
- **pri hodnotení nebrať do úvahy vynechanú úlohu,**
- v prípade neúspešnosti pri preverovaní vedomostí umožniť preskúšanie inou formou.

Aplikácia špeciálnych vzdelávacích postupov v jednotlivých predmetoch:

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA:

- **v gramatike** využívať doplnňovacie cvičenia, ale aj diktáty - skrátené, s hodnotením jedného gramatického javu, nácvikové diktáty a postupne náročnosť zvyšovať, hodnotiť po známku dobrý,
- umožniť docvičenie gramatických pravidiel, pomôcť pri orientácii v gramatických tabuľkách,
- je vhodné pomôcť priblížiť zadanie, nasmerovať na využitie kompenzačných pomôcok, **uistiť o správnosti postupu,**
- **dôraz klásť na opakovanie, na zlepšovanie pamäti,**
- tolerovať ťažkosti s naučením sa pojmov, kategórií, básní, textov, s reprodukciami textov,
- zamerať sa na porozumenie textu, čítať radšej kratšie úseky, ale cvičiť orientáciu v texte, odpovede na otázky, vyhľadávanie v texte, zlepšovať tieto čitateľské zručnosti,
- **v slohových prácach nehodnotiť pravopis a úpravu, poskytnúť dostatočný čas na ich tvorbu,**
- tolerovať pomalé pracovné tempo,
- písomné práce rozdeliť na viac častí,
- nenechávať prepisovať texty,
- pomôcť pri vytváraní systému vo vedomostiach,
- dovoliť opakovať slovnú odpoveď alebo test, ak bol nedostatočný alebo zapríčinený nepriaznivým aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, emocionálnou rozladenosťou,

CUDZÍ JAZYK:

- pri čítaní a práci s textom poskytnúť viac času,

- v písomnom prejave tolerovať slová., ktoré sú napísané aspoň foneticky správne - nebrať do úvahy chyby vyplývajúce z NKS: vynechané písmená, prehodené poradie písmen, zámena písmen, chýbajúca diakritika,
- zamerať sa na osvojenie si najdôležitejšej slovnej zásoby, vetných a slovných spojení, a to hlavne sluchovou cestou,
- sústrediť sa na praktické využitie jazyka,
- postupovať po menších krokoch,
- viacmyslový prístup.

MATEMATIKA:

- kontrolovať pochopenie zadania a správnosť postupu,
- poskytnúť dostatok času na riešenie úloh,
- zopakovať niektoré postupy pri riešení úloh, pomoc pri porozumení zadaniam a slovným úlohám,
- pri konštrukčných úlohách (geometria) zohľadňovať správny postup, nehodnotiť úroveň technického prevedenia zobrazenia,
- kontrolovať nielen výsledok, ale aj správnosť postupu,
- učivo nacvičovať s jednoduchými hodnotami,
- tolerovať používanie pomôcok: kalkulačka, tabuľky, číselná sieť, štvorčekový papier a pod.,
- dlhší čas na fixáciu učiva,
- na domácu úlohu zadávať príklady už počítané v škole,
- úprava písomných prác s jednoduchým zadáním, zadanie úloh písané v štruktúre: jedna veta – jeden riadok, zvýrazniť a podčiarknuť podstatné veci v slovných úlohách.

NÁUKOVÉ PREDMETY:

- podporovať vizualizáciu učiva, v prípade potreby pri písomnom hodnotení využívať formu testov s možnosťou výberu správnej odpovede.

6. PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Na SOŠ obchodu služieb je spracovaná smernica BOZP, ktorá stanovuje základné podmienky a postupy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, na vylúčenie alebo obmedzenie faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce a všeobecné zásady prevencie. Smernica stanovuje a bližšie konkretizuje práva a povinnosti zamestnancov, technika BOZP, zástupcov zamestnancov pre BOZP a všeobecne právnych predpisov. Táto smernica, je spracovaná v zmysle zákona č. 124/2006 Zb. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod. Priestory, v ktorých prebieha teoretické a praktické vyučovanie musia zodpovedať platným právnym predpisom, vyhláškam, technickým normám a predpisom ES.

Škola zabezpečuje všetky technické a organizačné opatrenia na elimináciu všetkých rizík spojených najmä s praktickým vyučovaním. Učitelia, MOV, žiaci a rodičia so podrobne s týmito rizikami oboznámení.

Škola má spracovanú Metodickú osnovu vstupného školenia bezpečnosti práce, dodržiavania osobnej hygieny a protipožiarnej ochrany pre žiakov a učiteľov. Obsahom školenia sú predpisy a normy používané v odbore, miesta, na ktorých sú umiestnené lekárničky prvej pomoci, vybrané ustanovenia vyhlášky o evidencii úrazoch detí, žiakov a študentov, traumatologického plánu, nariadenie vlády o ochrane zdravia zamestnancov pri práci, o bezpečnej prevádzke a používaní strojov, Zákonníka práce, o prácach mladistvých, poskytovaní prvej pomoci, o požiarnom nebezpečenstve v organizácii, inštruktáži používania prenosných hasiacich prístrojov a pod.

7. VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV

Stredná odborná škola obchodu a služieb v Prievidzi považuje vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov za najvýznamnejšiu kategóriu celého procesu. Naším cieľom je poskytovať žiakovi spätnú väzbu, prostredníctvom ktorej získava informácie o tom, ako danú problematiku zvláda, ako dokáže zaobchádzať s tým, čo sa naučil, v čom sa zlepšil a v čom má ešte nedostatky. Hodnotenie žiaka vychádza z jasne stanovených cieľov a konkrétnych kritérií, ktorými sa dá jeho výkon zmerať. Preto neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia musí byť aj konkrétne odporúčanie alebo rada, ako má žiak ďalej postupovať, aby svoje nedostatky odstránil. Kontrolu vyučovacieho procesu budeme orientovať na skúšanie a hodnotenie žiakov.

Skúšanie

Počas skúšania budeme preverovať, čo žiak vie a čo nevie, alebo čo má vedieť, ako sa má zlepšiť v porovnaní sám so sebou alebo s kolektívom – zisťujeme stupeň dosiahnutia cieľov vyučovacieho procesu. Pri skúšaní využijeme širokú škálu rôznych spôsobov a postupov – individuálne, frontálne, skupinovo, priebežne alebo súhrne po ukončení tematického celku alebo na konci školského roka, ústne, písomne (didaktické testy, písomné cvičenia a úlohy, projekty, a pod.). Skúšaním budeme preverovať výkon žiaka z hľadiska jeho relatívneho výkonu (porovnáme výkon žiaka s výkonmi ostatných žiakov) alebo individuálneho výkonu (porovnáme jeho súčasný výkon s jeho prechádzajúcim výkonom). Pri každom skúšaní budeme preverovať výkon žiaka na základe jeho výkonového štandardu, ktorý je formulovaný v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu ako vzdelávací výstup. Dôležitou súčasťou skúšania je aj formatívne hodnotenie, ktoré považujeme za významnú súčasť motivácie žiaka do jeho ďalšej práce, za súčasť spätnej väzby medzi učiteľom a žiakom.

Hodnotenie

Cieľom hodnotenia žiaka v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a kde má rezervy. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Hodnotenie žiakov budeme vyjadrovať rôznymi formami: slovom, číslom, známku. V rámci hodnotenia budeme preverovať výsledky činnosti žiakov podľa určených kritérií. Niektoré kritériá budú všeobecne platné pre všetky predmety, špecifické výkony žiakov budú hodnotené podľa stanovených kritérií hodnotenia.

Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia žiaka je aj jeho správanie, prístup a postoje. Hodnotenie nikdy nesmie viesť k znížovaniu dôstojnosti, sebadôvery a sebaúcty žiaka.

7.1 PRAVIDLÁ HODNOTENIA ŽIAKOV

Počas štúdia hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardmi v učebných osnovách každého vyučovacieho predmetu. Ku každému vzdelávaciemu výstupu vymedzujeme kritériá hodnotenia, učebné zdroje, medzipredmetové vzťahy a metódy a prostriedky hodnotenia, ktoré sú v súlade s cieľmi vyučovacieho predmetu a jeho výchovnými a vzdelávacími stratégiami. Tým zabezpečíme komplexnosť vedomostí a ich aplikáciu.

Nasledujúce **pravidlá** sú **platné pre celé obdobie vzdelávania žiaka** a sú v súlade so spoločenskými výchovnými a vzdelávacími stratégiami na úrovni školy:

1. Hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne.
2. Žiak sa hodnotí podľa miery splnenia daných kritérií.

3. Známkou z vyučovacieho predmetu nezahŕňa hodnotenie správania žiaka.
4. Vyučujúci klasifikujú iba prebrané a precvičené učivo.
5. Žiak má dostatok času na učenie, precvičovanie a upevnenie učiva.
6. Podklady pre hodnotenie a klasifikáciu získava vyučujúci hlavne: sledovaním výkonov a pripravenosti žiaka na vyučovanie, rôznymi druhmi písomných prác, analýzou výsledkov rôznych činností žiakov, konzultáciami s ostatnými vyučujúcimi a podľa potreby s psychologickými a sociálnymi pracovníkmi.
7. Pri klasifikácii sa riadi vyučujúci Metodickým pokynom č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl,
8. Výsledky žiakov posudzuje učiteľ objektívne.
9. V predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode.
10. Písomné práce sú žiakom oznámené vopred, aby mali dostatok času na prípravu.
11. Významným prvkom procesu učenia je práca s chybou.

Pri hodnotení žiakov počas jeho štúdia jednotlivých predmetov sa podľa povahy predmetu zameriavame predovšetkým na:

7.1.1 HODNOTENIE VO VYUČOVACOM PREDMETE S PREVAHOU TEORETICKÉHO ZAMERANIA

Hodnotíme hlavne ucelenosť, presnosť, trvalosť osvojenia požadovaných poznatkov, kvalitu, rozsah získaných spôsobilostí, schopnosť uplatňovať osvojené poznatky a zručnosti pri riešení teoretických a najmä praktických úloh, pri výklade a hodnotení spoločenských a prírodných javov a zákonitostí. Posudzuje sa kvalita myslenia, jeho logika, samostatnosť a tvorivosť, aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o tieto činnosti a vzťah k týmto činnostiam, výstižnosť a odborná jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu, kvalita výsledkov činností, osvojené metódy samostatného štúdia.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Uplatnil osvojené poznatky, fakty, pojmy, definície, zákonitosti, vzťahy a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri vysvetľovaní a hodnotení spoločenských a prírodných javov.
- Preukázal kvalitu a rozsah získaných vedomostí vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti.
- Prezentoval kvalitu myslenia, predovšetkým jeho logiku, samostatnosť a tvorivosť.
- Mal aktívny prístup, záujem a vzťah k daným činnostiam.
- Preukázal presný, výstižný, odborný a jazykovo správny ústny a písomný prejav.
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.
- Si osvojil účinné metódy a formy štúdia.

7.1.2 HODNOTENIE VO VYUČOVACOM PREDMETE S PREVAHOU PRAKTICKÉHO ZAMERANIA

Hodnotí sa vzťah k práci, pracovnému kolektívu a praktickým činnostiam, osvojenie praktických zručností a návykov, ovládania účelných spôsobov práce, využívanie získaných teoretických vedomostí v praktických činnostiach, aktivita, samostatnosť, tvorivosť, iniciatíva v praktických činnostiach, kvalita výsledkov činnosti, organizácia vlastnej práce a pracoviska, udržiavanie poriadku na pracovisku, dodržiavanie predpisov a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, starostlivosť o životné prostredie, hospodárne využívanie surovín, materiálov a energie.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Si osvojil praktické zručností a návyky a ich využitie.
- Preukázal vzťah k práci, pracovnému kolektívu, pracovným činnostiam, aktivitu, samostatnosť a tvorivosť.
- Preukázal kvalitu výsledkov zadaných činností.
- Zvládol efektívne spôsoby práce a organizáciu vlastnej práce ako aj pracoviska, udržiaval na pracovisku poriadok.
- Dodržiaval predpisy o BOZP a starostlivosť o životné prostredie.
- Hospodárne využíval suroviny, materiál, energiu, prekonal prekážky v práci.
- Zvládol obsluhu a údržbu laboratórnych zariadení, používaných prístrojov, nástrojov a náradia, prekonal prekážky v práci.

7.1.3 HODNOTENIE VO VYUČOVACOM PREDMETE S PREVAHOU VÝCHOVNÉHO ZAMERANIA

Hodnotíme hlavne tvorivosť a samostatnosť prejavu, osvojenie potrebných vedomostí a zručností, ich tvorivú aplikáciu, poznávanie zákonitostí daných činností a ich uplatňovanie vo vlastnej činnosti, kvalitu prejavu, vzťah žiaka k činnostiam a jeho záujem o tieto činnosti, estetické vnímanie, prístup k umeleckému dielu a estetike spoločnosti, rešpekt k tradíciám, kultúrnemu a historickému dedičstvu našej krajiny, aktívne zapojenie sa do kultúrneho diania a športových akcií.

Pri hodnotení vzdelávacích výstupov sa budú používať nasledovné všeobecné kritériá hodnotenia:

Žiak:

- Preukázal tvorivosť a samostatnosť prejavu.
- Si osvojil potrebné vedomosti, skúsenosti, činnosti a ich tvorivú aplikáciu.
- Prezentoval poznatky o zákonitostiach daných činností a uplatnil ich vo vlastnej činnosti.
- Preukázal kvalitu prejavu.
- Preukázal vzťah a záujem o dané činnosti.
- Prezentoval estetické vnímanie, svoj prístup k umeleckému dielu a skomentoval estetické reakcie spoločnosti.

Súčasťou hodnotenia má byť aj **sebahodnotenie** žiakov, ich schopnosť posúdiť svoju vlastnú prácu, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. Sebahodnotenie budeme orientovať na rozvoj kľúčových kompetencií a na očakávané vzdelávacie výstupy v danom vyučovacom predmete.

Po ukončení štúdia hodnotíme všetky **očakávané vzdelávacie výstupy**, ktoré sú formulované výkonovými štandardmi v kompetenčnom profile absolventa nášho školského vzdelávacieho programu. **Klasifikácia** je výsledkom komplexného hodnotenia vedomostí, zručností a návykov žiaka. Základom na pridelenie klasifikačného stupňa sú známky, čiže zaradenie žiaka alebo jeho výkonu do niektorej výkonnostnej skupiny. Vymedzenie klasifikačných stupňov sa opiera o hodnotenie podľa výkonových kritérií.

7.2 STUPNE PROSPECHU A CELKOVÝ PROSPECH

Prospech žiaka je v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaný týmito stupňami:

- 1 – výborný
- 2 – chválitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatočný
- 5 – nedostatočný

Správanie žiaka je klasifikované týmito stupňami:

- 1 – veľmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – menej neuspokojivé
- 4 – neuspokojivé

Žiak na konci prvého a druhého polroka je hodnotený takto:

- Prospel s vyznamenaním
- Prospel veľmi dobre
- Prospel
- Neprospel

Ak je žiak neklasifikovaný, nedostane vysvedčenie, iba výpis z katalógového listu. O dodatočnej klasifikácii rozhoduje riaditeľ školy v zmysle platnej legislatívy.

Ak má žiak alebo jeho zákonný zástupca pochybnosti o správnosti hodnotenia na konci prvého, druhého polroka, môže do 3 pracovných dní odo dňa skončenia obdobia školského vyučovania požiadať riaditeľa školy o komisionálne preskúšanie žiaka.

Výchovné opatrenia

Patria sem pochvaly, napomenutia triedneho učiteľa, výstraha triedneho učiteľa, výstraha riaditeľa školy, podmienené vylúčenie zo štúdia, vylúčenie zo štúdia. Výchovné opatrenia sú oznámené v elektronickej podobe prostredníctvom Edupage, závažnejšie aj v písomnej podobe rodičom alebo zákonným zástupcom žiaka.

Klasifikácia a hodnotenie žiakov so ŠVVP sa robí s prihliadnutím na stupeň poruchy. Vyučujúci rešpektujú odporúčania psychologických vyšetrení žiaka a uplatňujú ich pri klasifikácii a hodnotení správania žiaka. Vyberajú vhodné a primerané spôsoby hodnotenia vrátane podkladov na hodnotenie. Uplatňujú také formy a spôsoby skúšania, ktoré zodpovedajú schopnostiam žiaka a nemajú negatívny vplyv na ich rozvoj a psychiku. Volia taký druh prejavu, v ktorom má žiak predpoklady preukázať lepšie výkony.

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vyučovacieho procesu, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Musí spĺňať tieto funkcie:

- diagnostická, ktorá určuje mieru vedomostí, zručností, postojov žiakov a ich nedostatkov,
- prognostická, ktorá identifikuje zodpovedajúce predpoklady, možnosti a potreby ďalšieho vývoja žiakov,
- motivačná, ovplyvňujúca pozitívnu motiváciu žiakov,
- výchovná, formujúca pozitívne vlastnosti a postoje žiakov,
- informačná, ktorá dokumentuje výsledky vzdelávania,
- rozvíjajúca, ktorá ovplyvňuje sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov,
- spätnoväzbová, ktorá vplýva na revidovanie procesu výučby.

V rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu akceptujeme na našej škole tieto funkcie a **na základe** nižšie uvedených **kritérií** využívame nasledovné **formy** hodnotenia:

1) podľa výkonu žiaka

a) výkonové hodnotenie, v ktorom sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov,

- b) hodnotenie absolútneho výkonu, kde sa výkon žiaka meria na základe stanoveného kritéria (norma, štandard). Hodnotia sa vzdelávacie výstupy priamo na vyučovacej hodine a po ukončení vzdelávacieho programu maturitné témy, zadania a úlohy na záverečnej, maturitnej a absolventskej skúške,
- c) individuálne hodnotenie, pri ktorom sa porovnáva aktuálny výkon žiaka s jeho predchádzajúcim výkonom.

2) podľa cieľa vzdelávania

- a) sumatívne hodnotenie na jasne definovaných kritériách pri ukončení štúdia (záverečná, maturitná a absolventska skúška),
- b) formatívne hodnotenie zabezpečuje spätnú väzbu medzi žiakom a učiteľom. Hodnotí sa ústne a využíva sa najmä pri hodnotení kľúčových kompetencií.

3) podľa času

- a) priebežné hodnotenie, kde sa žiak hodnotí v priebehu celého vyučovacieho obdobia na vyučovacej hodine,
- b) záverečné hodnotenie, pri ktorom sa žiak hodnotí jednorázovo na konci vyučovacieho obdobia (štvrtročne, polročne, ročne).

4) podľa informovanosti

- a) formálne hodnotenie, kedy je žiak dopredu informovaný o hodnotení a môže sa naň pripraviť (testy, písomné práce, ap.),
- b) neformálne hodnotenie, pri ktorom sa pozoruje bežná činnosť žiaka vo vyučovacom procese.

5) podľa činnosti

- a) hodnotenie priebehu činnosti, napr. rôznych cvičení, úloh a pod.,
- b) hodnotenie výsledku činnosti, napr. test, výkres, model, výrobok a pod.

6) podľa prostredia

- a) interné hodnotenie, prebieha v škole učiteľmi,
- b) externé hodnotenie prebieha v škole inými ľuďmi napr. učiteľ z inej školy, odborník z praxe, inšpektor a pod.

Hodnotenie jednotlivých predmetov je súčasťou osnov jednotlivých predmetov v ŠkVP a je založené na **hodnotiacom štandarde**. Je to súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overovanie vzdelávacích výkonov – výkonových štandardov. Zisťuje sa, či žiak predpísaný vzdelávací výstup zvládol alebo nie.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

Kritériá hodnotenia zisťujú mieru realizácie plánovaných výsledkov, určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že učenie bolo ukončené a preukázané pre požadovaný výkonový štandard. Je dôležité aby kritériá hodnotenia boli definované na jeden výkon, aby boli konkrétne, jasné, stručné, zamerané buď na proces (činnosť) alebo na výsledok činnosti. V ŠkVP sú jasne deklarované kritériá napr. pre ústnu odpoveď, písomnú prácu, skupinovú prácu, ap.

Spôsoby a postupy hodnotenia podľa nasledovných kritérií:

- a) podľa počtu skúšaných žiakov
 - individuálne
 - skupinovo

- frontálne

b) podľa časového zaradenia

- priebežné skúšanie (skúša sa učivo jednej alebo niekoľkých vyučovacích hodín),
- súhrnné skúšanie (skúša sa učivo tematického celku alebo učivo za celé klasifikačné obdobie), - záverečné skúšanie (záverečné, maturitné, absolventské alebo opravné skúšky).

c) podľa spôsobu vyjadrovania sa - ústne hodnotenie (otázka – odpoveď),

- písomné hodnotenie (cieľový test, test voľných odpovedí, stanovenie (určenie niečoho), prípadová štúdia, projekt, zistenie a pod.),
- praktické hodnotenie (cvičenia, simulácie, projekty a pod.).

d) podľa vzdelávacích výstupov sa hodnotia kognitívne (rozumové) kompetencie napr. pamäťové alebo aktuálne činnosti a praktické kompetencie (výrobok, proces, postup).

Odporúčame zaviesť tzv. „Portfólio“ ako súbor dokumentov o rôznych aktivitách žiaka a jeho výsledkoch, ako aj o oblastiach jeho aktivít, činností a miery ich praktického zvládnutia. Je to súbor dôkazov, ktoré umožňujú hodnotiť rozvoj kompetencií za určité obdobie. Pri hodnotení praktických kompetencií sa veľmi osvedčilo hodnotenie na základe „Referencií“ kompetentných osôb, odborníkov alebo organizácií, ktoré vypovedajú o kvalite vedomostí, zručností a postojoch. Rôzne metódy hodnotenia praktických a kognitívnych kompetencií ukazuje nasledovná tabuľka.

Zoznam štandardných nástrojov hodnotenia

ODBORNÉ KOMPETENCIE	KOGNITÍVNE KOMPETENCIE
Praktické cvičenia Simulované situácie	Ústna odpoveď (krátke, súvislé a obmedzené odpovede, doplnenia)
Úloha hrou	Písomné odpovede (testy)
Ústne odpovede	Projekt
Projekt	Zistenie
Zistenie	Stanovenie (niečo určiť)
Stanovenie (niečo určiť)	Porovnanie
Prípadová štúdia	Prípadová štúdia
Zapisovanie do pracovnej knihy	Školská práca
Protokoly	Úlohy a cvičenia
Správy	Dotazník
Osobný rozhovor	

Pri rozhodovaní o využití uvedených postupov platia tieto zásady:

- praktické, ústne a písomné overovanie by sa malo používať vtedy, ak je možné overiť kompetencie na základe kritérií v určitom stanovenom čase,
- písomné overovanie by sa malo použiť tam, kde sa dá predložiť vopred pripravený písomný materiál,

- portfólio by sa malo použiť vtedy, keď ide o priebežné hodnotenie a nie je možné hodnotiť kompetencie podľa kritérií v stanovenom čase.

Pravidlá hodnotenia (spôsoby hodnotenia a kritériá hodnotenia) sa vypracovávajú na celé obdobie štúdia pre všetky ročníky.

Sú stanovené v učebných osnovách vyučovacích predmetov a sú záväzné pre učiteľa a žiaka.

O kritériách hodnotenia sú žiaci informovaní na začiatku školského roka jednotlivými vyučujúcimi predmetov.

Súčasťou hodnotenia musí byť aj sebahodnotenie žiakov, ich schopnosť posúdiť vlastný výkon, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. V každom ŠkVP musia byť vytvorené jasné a objektívne pravidlá hodnotenia. Pri formulovaní pravidiel dodržiavame nasledujúce usmernenia:

- hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne,
- hodnotíme podľa miery splnenia (úspešnosť) daných kritérií,
- klasifikujeme iba prebrané a upevnené učivo,
- používame platnú klasifikačnú stupnicu,
- v predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode,
- písomné práce oznamujeme žiakom vopred,
- učíme žiakov pracovať aj s chybou, ap.

8. SPÔSOB A PODMIENKY PRIEBEHU A UKONČOVANIA VZDELÁVANIA

Úspešným absolvovaním školského vzdelávacieho programu v učebnom odbore získa stredné odborné vzdelanie. Odborné vzdelanie sa končí záverečnou skúškou.

Cieľom záverečnej skúšky je overenie vedomostí, zručností a kompetencií žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardami. Záverečná skúška sa člení na **praktickú a ústnu časť**. Záverečná skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Koná sa pred skúšobnou komisiou. Klasifikácia žiaka na ZS je vyjadrená stupňom prospechu alebo percentom úspešnosti. Celkové hodnotenie ZS vychádza z klasifikácie jej praktickej a ústnej časti. Témy na ústnu aj praktickú časť zverejňuje Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora na svojom webovom sídle.

V uvedenom učebnom odbore majú možnosť uchádzači o výučný list študovať v externej – diaľkovej forme štúdia. Odborné vzdelávanie je zamerané na rozšírenie a prehĺbenie si teoretických vedomostí a zručností v špecifických vzdelávacích štandardoch v danom učebnom odbore, praktická príprava vychádza z osvojených vedomostí a zručností uchádzača, nakoľko podmienkou prijatia je pracovať v príslušnom odbore.

Dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie o záverečnej skúške. Dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list.

Hodnotenie vzdelávacích výstupov je založené na kritériách hodnotenia. Vymedzenie prostriedkov a postupov hodnotenia je spracované ku každej téme. Konkretizácia tém vrátane špecifických kritérií hodnotenia, prostriedkov a postupov hodnotenia ako aj organizačné a metodické pokyny sú spracované v priebehu posledného ročníka štúdia a sú osobitným dokumentom školy, ktorý dopĺňa náš školský vzdelávací program.

8.1 ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA

Po ukončení štúdia hodnotíme všetky očakávané vzdelávacie výstupy, ktoré sú formulované výkonovými štandardami v kompetenčnom profile absolventa učebného odboru cukrár, cukrárka. Cieľom záverečnej skúšky je overenie vedomostí a zručností žiakov v rozsahu učiva určeného učebnými plánmi, učebnými osnovami a vzdelávacími štandardami a overenie toho, ako sú žiaci pripravení používať ich pri výkone povolania a odborných činností, na ktoré sa pripravujú.

Žiak môže konať záverečnú skúšku, ak úspešne ukončil posledný ročník vzdelávacieho programu príslušného učebného odboru. Pred začiatkom záverečnej skúšky sa žiaci tri vyučovacie dni nezúčastňujú na vyučovaní. Tieto dni sú určené na prípravu žiakov na skúšku.

8.1.1 PRAKTICKÁ ČASŤ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY

Témy na praktickú časť sú jednotné, dané Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou, zverejnené na jej webovom sídle.

V praktickej časti záverečnej skúšky sa overuje úroveň osvojených zručností a spôsobilostí žiaka a jeho schopnosť využiť získané teoretické poznatky a vedomosti pri riešení konkrétnych praktických úloh komplexného charakteru vo vyžrebovanej téme.

Žiak v praktickej časti skúšky preukazuje, že je spôsobilý pracovnú úlohu analyzovať, zaobstarať si informácie, vyhodnotiť a aplikovať vhodný postup spracovania úloh. Určuje si čiastkové úlohy a zostavuje podklady k spracovaniu úlohy. Žiak preukazuje schopnosť plánovať a koordinovať svoju prácu a môže zdokumentovať postup pracovných úkonov (činností), skontrolovať a sfinalizovať výsledok práce. Žiak počas celého procesu dodržiava technické normy a pravidlá BOZP a PO. Poslednou fázou je odovzdanie výsledkov práce, poskytovanie odborných informácií, môže zostavovať preberací protokol, zhodnotenie a zdokumentovanie výsledkov práce.

Organizácia praktickej časti záverečnej skúšky:

- Téma praktickej časti záverečnej skúšky je komplexného charakteru so zameraním na výrobu cukrárskych výrobkov.
- Skúška trvá najmenej 5 hodín a najviac 7 hodín (1 hod. = 60 min.). Na začiatku skúšky je čas určený na prípravu pracoviska, v polovici skúšky je prestávka v rozsahu 30 minút. Rozsah času na prípravu a rozsah prestávky určí škola v organizačných pokynoch záverečnej skúšky, v systéme duálneho vzdelávania po dohode so zamestnávateľom. Rozsah prípravy a prestávky sa nezapočítava do celkovej dĺžky skúšky.
- Čas trvania záverečnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením možno so súhlasom predsedu skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku primerane predĺžiť.
- Praktická časť záverečnej skúšky sa vykonáva ako individuálna.

8.1.2 ÚSTNA ČASŤ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY

Témy na teoretickú časť sú jednotné, dané Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou, zverejnené na jej webovom sídle. Témy na teoretickú časť záverečnej skúšky sú záväzné pre všetky školy v učebnom odbore 2964 H cukrár / cukrárka. V teoretickej časti záverečnej skúšky sa overuje úroveň vedomostí žiaka vo vyžrebovanej téme.

Na teoretickú časť záverečnej skúšky je určených 25 tém. Teoretická časť záverečnej skúšky trvá najviac 15 minút. Príprava žiaka na teoretickú časť záverečnej skúšky trvá 15 minút až 30 minút. Čas trvania záverečnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením možno so súhlasom predsedu skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku primerane predĺžiť. Priebeh teoretickej časti záverečnej skúšky je verejný.

Skúšajúci citlivo riadi rozhovor so žiakmi, kladie pomocné a stimulačné otázky, vyjadruje súhlas alebo nesúhlas s tvrdeniami žiaka, pričom ho vedie k tomu, aby svoje názory podopieral argumentami a využíval pri tom písomnú prípravu a tiež vlastné poznatky získané počas prípravy na záverečnú skúšku.

Na hodnotenie teoretickej časti záverečnej skúšky sú smerodajné nasledovné kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov: porozumenie téme, správne používanie odbornej terminológie, vecnosť a správnosť odpovede, komplexnosť odpovede, samostatnosť prejavu a schopnosť praktickej aplikácie teoretických poznatkov.

8.2. HODNOTENIE ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY

Klasifikáciu žiaka na ZS schvaľuje na návrh skúšajúceho učiteľa alebo majstra odbornej výchovy skúšobná komisia hlasovaním. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu skúšobnej komisie. Celkové hodnotenie ZS vychádza z klasifikácie jej praktickej a ústnej časti.

Žiak prospel s vyznamenaním, ak nemá

- z praktickej časti prospech horší ako výborný
- na ústnej časti skúšky priemerný prospech horší ako chválitebný

žiak prospel veľmi dobre, ak nemá

- z praktickej časti skúšky prospech horší ako chválitebný
- na písomnej a ústnej časti skúšky prospech horší ako chválitebný

žiak prospel, ak nemá z praktickej a ústnej časti skúšky stupeň prospechu nedostatočný.

žiak neprospel, aj má z niektorej časti skúšky stupeň prospechu nedostatočný.

Celkové hodnotenie záverečnej skúšky vrátane hodnotenia z časti skúšky žiakovi oznámi predseda skúšobnej komisie v deň, v ktorom žiak skúšku ukončil. Toto hodnotenie je konečné.

Zloženie skúšobnej komisie

Skúšobná komisia má stálych členov a ďalších členov. Stálymi členmi sú predseda, podpredseda, triedny učiteľ a skúšajúci. Stálym členom skúšobnej komisie je aj zástupca stavovskej organizácie s odbornou spôsobilosťou v príslušnom alebo príbuznom odbore vzdelávania, ak ho stavovská organizácia deleguje.

9. FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Finančná gramotnosť je **schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.**

Východiskovým dokumentom pre zapracovanie finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov a do vyučovania je Národný štandard finančnej gramotnosti.

Národný štandard finančnej gramotnosti, verzia 1.2, platný od 1.9.2017 vymedzuje šírku poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií, z ktorého vyplýva, že absolvent strednej školy by mal byť schopný:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia financií,
- rozoznávať riziká v riadení financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj aj zverený majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny, podniku,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v jednotlivých témach,
- orientovať sa v oblasti finančného trhu (Národná banka Slovenska, komerčné banky, poisťovne, finanční sprostredkovatelia a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať,
- ovládať práva, povinnosti, klady a riziká osoby fungujúcej ako podnikateľ,
- zostaviť a prezentovať vlastný podnikateľský zámer, myslieť strategicky, analyzovať a riešiť problémy.

Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na finančné, ekonomické a právne vzdelávanie žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí.

Žiak ovláda pojmy vyskytujúce sa v jednotlivých témach. Toto ovládanie znamená, že žiak:

- rozumie zadaniam úloh, v ktorých sa tieto pojmy vyskytujú,
- vie ich správne použiť pri formuláciách svojich odpovedí,
- vie dôležité pojmy stručne opísať (definovať).

Národný štandard finančnej gramotnosti je usporiadaný do šiestich tém:

- Finančná zodpovednosť spotrebiteľov
- Plánovanie, príjem a práca
- Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov
- Úver a dlh
- Sporenie a investovanie
- Riadenie rizika a poistenie.

Jednotlivé témy škola implementuje do svojho školského vzdelávacieho programu. Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Tieto čiastkové kompetencie sú popísané na úrovniach, pričom na týchto úrovniach sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať.

Témy NŠFG sú zaradené do vzdelávania podľa potrieb žiakov a vzdelávacích podmienok školy. NŠFG je využitý na vytvorenie tém v rámci učebných osnov všeobecnovzdelávacích a odborných predmetov v rámci finančného vzdelávania, digitálny edukačný obsah a ďalšie podporné materiály.

Vzhľadom na charakter vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti je vhodné uplatňovanie integrovaného vyučovania. To umožňuje predstaviť vzdelávací obsah v jeho komplexnosti. Vedie k prepájaniu poznatkov, vnímaniu súvislostí a umožňuje aplikáciu už nadobudnutých zručností. Výsledky vzdelávania v jednotlivých predmetoch lepšie odzrkadlia životnú realitu. Integráciu je možné realizovať na úrovni čiastkovej aktivity, projektu, tematického celku, ale aj na úrovni integrovaného učebného predmetu.

Pre vzdelávanie je dôležité, aby bola problematika po odbornej stránke správna. Vo finančnom vzdelávaní je preto dôležité disponovať odbornými vedomosťami z oblasti financií. Nevyhnutná je aj schopnosť adekvátne používať základné ekonomické pojmy. Cieľ finančného vzdelávania spočíva v získavaní **kompetencií nevyhnutných pre zodpovedné finančné správanie v celoživotnej perspektíve, ako je existenčné zabezpečenie seba a svojej rodiny, rozvoj filantropie** a aktívna účasť na trhu finančných produktov a služieb.

Žiakov je potrebné pripravovať na vyhľadávanie správnych informácií, kritické myslenie, rozoznávanie potrebného od zbytočného, odlišenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií a zdrojov dostupných z okolia. Oprieť sa možno o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu a správaniu.

Žiak by mal identifikovať dôležité informácie. K tomu môže prispieť:

- využívanie autentických materiálov – reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky,
- precvičovanie čítania s porozumením – uplatňujte rôzne metódy podporujúce čítanie s porozumením (napr. I.N.S.E.R.T., čítanie s predvídaním),
- vyhľadávanie varovných signálov klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy).

Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale so žiakmi je potrebné precvičovať aj to, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické. Nájdene riešenia potom porovnávať s osobnými preferenciami, skúsenosťami a intuíciou. Tento širší kontext predstavuje ďalej priestor pre ekonomicky zodpovedné rozhodovanie.

Finančné vzdelávanie sa prelína viacerými vzdelávacími oblasťami i prierezovými témami. K žiakom sa teda dostáva rôznymi spôsobmi. Finančná gramotnosť nie je samostatným predmetom, preto vyžaduje začlenenie finančnej gramotnosti do vzdelávacieho procesu istú mieru koordinácie. Jednotlivé predmetové komisie majú vo svojich plánoch zapracované opatrenia na integráciu finančnej gramotnosti.

Podstatnou témou vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti je hospodárenie domácnosti a je úzko previazané s rodinným prostredím. Z tohto dôvodu je vhodné informovať rodičov o zámeroch, princípoch a cieľoch finančného vzdelávania. Je dôležité vytvoriť také prostredie, ktoré bude pre všetky zúčastnené strany bezpečné. Jednou z možností, ako sa vyhnúť práci s citlivými osobnými údajmi alebo rodinnými údajmi, je vyučovať finančnú gramotnosť prostredníctvom inscenačných metód. Týmto prístupom je možné rozptýliť niektoré obavy rodičov spojené s využívaním citlivých údajov a zvýšiť ochotu spolupracovať.

9.1 METÓDY A FORMY PRÁCE

Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť s každodenným životom úzko previazané. Je vhodné pripraviť také aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. Na tento účel využívame najmä heuristickú metódu, resp. metódu riešenia problémov a situačné metódy.

Heuristická metóda býva často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia.

Situačné metódy majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti. Žiaci potom používajú svoje vedomosti a zručnosti, pracujú s informačnými zdrojmi, ale zohľadňujú aj svoje skúsenosti, názory a postoje. Spoločne diskutujú o možných riešeniach, hľadajú ich výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je za daných podmienok najlepšie.

- Dôležitá je podpora žiackeho objavovania a samostatného riešenia problémových situácií
- Dávať žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú. Napr. Porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre žiakov. Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť.
- Nepredkladať žiakom k osvojeniu hotové riešenia, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií. Napr. Žiakom predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia.
- Viesť žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním.
- Postaviť finančné vzdelávanie na zručnostiach potrebných pre praktický život
- Zamerať sa na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta.
- Pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu žiakov.
- Presunúť vyučovanie zo školských lavíc do reálneho prostredia (vzdelávacie výlety, exkurzie), napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.
- Prekonať izolovanosť vyučovacích predmetov
- Predkladať žiakom také problémy, ktoré vyžadujú uplatnenie vedomostí, zručností a schopností z viacerých predmetov. V reálnom živote sa tiež veci nedejú izolovane, napr. nakupovanie nie je len o matematike, ale premietajú sa doň aj psychologické, sociálne, zdravotné a právne aspekty.
- Pokúsiť sa v rámci nejakej aktivity alebo projektu integrovať vzdelávací obsah niekoľkých predmetov.
- Finančné vzdelávanie realizovať prostredníctvom digitálnych technológií.
- Využívať vo výučbe počítače, mobilné telefóny, interaktívne tabule, tablety.
- Neobmedzovať sa na individuálnu prácu, digitálne technológie je možné efektívne využívať i pri skupinovej práci (napr. kvízy cez interaktívne stránky).
- Viesť žiakov k využívaniu on-line finančných kalkulačiek
- Zoznámiť žiakov s možnosťami i rizikami on-line finančných kalkulačiek.
- Pripraviť pre žiakov úlohy, pri ktorých musia využiť on-line finančné kalkulačky (napr. prepočet kurzu pri výmene peňazí, výpočet výšky čistej mzdy, výpočet výšky splátky pri úvere).
- Porovnávať spracovanie úlohy a jej výsledky pomocou tradičných výpočtov a prostredníctvom on-line finančných kalkulačiek.

Projektová metóda vnáša do vyučovania poznanie, viac reality a samostatného hľadania informácií, tak isto pomáha u žiakov vytvárať potrebné životné kompetencie. Ide o spoločné premýšľanie, diskusiu či

spoločné riešenie, ktoré vedie k uskutočneniu cieľa. Žiaci pracujú v skupine, čo podporuje ich spoluprácu. Využívajú pri tom dostupné zdroje, pri ktorých sa učia rozlišovať ich vierohodnosť. Výučba teda nemusí prebiehať len v priestoroch učebne. Je možné využívať konzultácie s odborníkmi, knižnicu, internetové zdroje, odbornú literatúru, noviny, časopisy a pod. Na projekt je vhodné využiť súvislý čas, ktorý by za ideálnych podmienok nemal byť členený pevne stanovenými vyučovacími hodinami podľa rozvrhu. Celkový čas jedného projektu sa líši a je závislý od náročnosti témy.

Organizačná štruktúra projektového vyučovania:

- Úvodná motivácia, pri ktorej sú stanovené základné otázky, vymedzené ciele a úlohy projektu, dohodnuté pravidlá a pod.
- Práca v skupinách, kedy dochádza k vyhľadávaniu informácií.
- Prezentácia projektu – sú prezentované závery, porovnávané výsledky projektov a hľadané súvislosti.
- Hodnotenie projektu, jeho jednotlivých častí a sebareflexia v rámci projektu.

Za ideálnych podmienok má žiacky projekt reálnu podobu, teda žiaci dlhodobo pripravujú a zrealizujú svoje projektové nápady v podobe podujatia, akcie (organizácia veľtrhu cvičných firiem, organizácia predajnej burzy prác žiakov pre rodičov a priateľov školy, zbierky a pod.)

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí predstavujú spôsob ako žiakov vtiahnuť do finančnej problematiky. Je možné rozvíjať finančné stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi. Umožňujú hlbšie porozumenie vzdelávaciemu obsahu, ale sú vhodné najmä pre rozvoj sociálnych zručností, kedy sa žiaci učia rozhodovať. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vciťujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu. Inscenačné metódy sú vhodné aj pre nácvik asertívnej komunikácie. Jednoduchú úroveň simulácie predstavujú napríklad trhy, kde žiaci vytvárajú (práca) a predávajú (obchodovanie) produkty. Pokročilú úroveň simulácie predstavujú fiktívne cvičné firmy, ktoré spolu obchodujú podľa bežných pravidiel, ale používajú fiktívne peniaze.

Pre viaceré témy finančného vzdelávania sú veľmi vhodné diskusie a diskusné hry. Žiaci môžu byť rozdelení i na skupiny obhajujúce určitý názor či postoj alebo môže ísť o diskusiu žiakov a učiteľa. Žiaci by sa mali na diskusiu vopred pripraviť, nájsť si argumenty a podklady pre svoje tvrdenia. Diskusné hry precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vciťovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami. Na dosiahnutie týchto je potrebné stanoviť pravidlá diskusie a kontrolovať ich dodržiavanie.

Ďalšie metódy zaradované do vyučovania:

- **Brainstorming** – predstavuje skupinovú techniku zameranú na získanie čo najväčšieho množstva nápadov na danú tému. Je založená na skupinovom výkone. Princíp spočíva v tom, že členovia skupiny sú schopní vyprodukovať oveľa viac nápadov, ako by vymysleli jednotlivci. Pri brainstormingu je nutné dodržiavať pravidlá, najmä to, že zverejnené nápady nebudú nikým komentované ani hodnotené. I ten zdanlivo najbláznivejší nápad môže totiž niekoho ďalšieho inšpirovať. Pri brainstormingu ide predovšetkým o získanie kvantity nápadov.
- **Myšlienková (mentálna) mapa** – predstavuje graficky usporiadaný text (prípadne doplnený obrázkami) s vyznačenými súvislosťami. Využíva sa na zapamätanie, na učenie, na grafické zobrazenie alebo na riešenie problémov. Zvyčajne sa začína hlavným námetom uprostred papiera (tabule) a kreatívnym využitím rôznych obrázkov, kódov, symbolov i farieb je vytvorená myšlienková (mentálna mapa).
- **Icebreaker** (prelomenie ľadov, ľadolamka) sa zaraďuje na začiatok hodiny, pred úvodný informačný blok. Poskytuje priestor na bližšie vzájomné zoznámenie. Slúži k prelomeniu ľadov, k prekonaniu začiatočných formálnych bariér, k odpútaniu účastníkov od problémov každodenného života, na naladenie sa na program a na navodenie neformálnej priateľskej atmosféry. Vhodný je tiež vtip alebo krátky príbeh.
- **Doplňovačky, osemsmerovky** – tvoria metodický základ, ktorý je jednoduchý a časovo nená -

ročný . Ide o rýchle cvičenia, pomocou ktorých si žiaci zopakujú to podstatné z preberanej látky. Niekedy môžu slúžiť aj ako motivácia. Učebnú metódu zvolí vyučujúci v závislosti od preberaného učiva. Pri niektorých témach je vhodnejší tradičný frontálny výklad spojený so záverečným zopakovaním, pri iných aktivizujúce metódy.

- **Didaktické hry** predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť finančné vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie. Môžu plniť funkciu motivačnú i upevňovaciu. Prostredníctvom didaktických hier je možné so žiakmi riešiť aj zložité učebné problémy:

- Zbierať skúsenosti s hraním didaktických hier:
- Čerpať námety z odborných publikácií.
- Získať osobnú skúsenosť s hraním týchto hier.
- Vyskúšať hru napr. Business Master a pod.
- Využívať rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou.

Finančné vzdelávanie je koncipované tak, že prostredníctvom vzdelávacieho obsahu prepája konkrétne učebné predmety s činnosťou žiakov realizovanou v škole i mimo nej.

Aktivity súvisiace s finančnou gramotnosťou:

- Súťaž „Poznaj svoje peniaze „
- Súťaž „Viac ako peniaze“ - organizuje Junior Achievement Slovakia
- Súťaž „Finančná gramotnosť“ v spolupráci s Partners Group
- Súťaž Ochrana spotrebiteľa – Spotrebiteľské okno– tvorba časopisu
- Olympiáda o Európskej únii, súťaž „Mladý Európan“
- Ekonomické hry,
- Prezentácie

9.2 ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ

Čitateľská gramotnosť sa považuje za **existenčnú a základnú kompetenciu** vzdelaného človeka, bez ktorej nemožno dosiahnuť všetky ďalšie kompetencie. Nároky na čitateľskú zručnosť sa stále zvyšujú a jednotlivci sa ocitajú pred nutnosťou pracovať s textovými informáciami novými a komplikovanejšími spôsobmi. Ukazuje sa, že čoraz viac žiakov a dospelých osôb má **problém so základnými jazykovými zručnosťami**, ako je napríklad **slovná zásoba a jazyková vybavenosť**. Ide pritom o nevyhnutný základ pre vývoj vyšších úrovní čitateľskej gramotnosti.

Čitateľská gramotnosť tvorí základný prvok, základnú stavebnú jednotku, bez ktorej nemožno budovať ďalšie prvky a celkovo funkčnú gramotnosť. Ak totiž žiak nerozumie prečítanému textu a nevie odpovedať na úlohy, ktoré sú späté s textom, len veľmi ťažko bude môcť riešiť slovné úlohy z matematiky, vysvetliť príčiny vzniku vojny v dejepise, objasniť „záhady“ vo svete prírody, súvisiacej s predmetmi ako biológia, fyzika či chémia a podobne. Na základe štúdií PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) a PISA (Programme for International Students Assessment), ktoré monitorujú úroveň čitateľskej gramotnosti, pričom PIRLS sa zameriava na čitateľskú gramotnosť žiakov 4. ročníka a štúdia PISA sa venuje skúmaniu štyroch oblastí, medzi ktoré patrí aj čitateľská gramotnosť (okrem toho skúma aj matematickú gramotnosť, prírodovednú gramotnosť a gramotnosť zameranú na riešenie problémov), pričom sú testovaní žiaci vo veku 15 rokov, je možné vyčleniť tri aspekty čitateľskej gramotnosti, a to: ciele čítania, procesy porozumenia a čitateľské zvyklosti a postoje. Ak žiak rozvíja všetky tri aspekty čitateľskej gramotnosti, osvojuje si a rozvíja si pritom potrebné kompetencie na to,

aby mohol porozumieť a používať v živote také písomné formy, ktoré jednak majú hodnotu pre neho samotného, ale sú zároveň vyžadované spoločnosťou.

Čitateľská gramotnosť je teda schopnosť spracovávať informácie, ktoré sa v texte nachádzajú, pričom toto spracovávanie sa realizuje činnosťami, ktoré sú vykonávané prostredníctvom aplikovania konkrétnych schopností, a to:

- schopnosť vyberať informácie,
- schopnosť odlíšiť dôležité informácie od okrajových, vedľajších informácií,
- schopnosť vyhľadávať vzťahy medzi informáciami,
- schopnosť zhrubovať, zjednodušovať text,
- schopnosť vyvodzovať závery,
- schopnosť čítať medzi riadkami,
- schopnosť hodnotiť informácie,
- schopnosť kriticky nazerať na informácie.

Na základe vyššie uvedených schopností je následne možné vymedziť päť druhov činností, procesov, ktoré umožňujú žiakovi pochopiť text. Ide o takzvané procesy čitateľskej gramotnosti. PISA vymedzuje tri rozsiahlejšie procesy, ktoré v skutočnosti zahŕňajú päť čiastkových procesov čitateľskej gramotnosti:

9.2.1 PROCESY ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI

1. nájdenie a získanie informácie,

- porozumenie priamo vyjadreným informáciám a ich vyhľadávanie v texte,
- dôraz na jednotlivé časti textu,
- vyhľadávanie slov, slovných spojení, myšlienok v texte (doslovne alebo synonymicky) a podobne.

2. integrácia a interpretácia (ide o spojenie dvoch rovín, a to utvárania širšieho porozumenia a rozvíjania interpretácie)

- dôraz na vzťahy v celom texte i medzi časťami celku, – rozlíšenie podstatných informácií od nepodstatných v texte,
- zistenie základných údajov z grafu, tabuľky, mapy, diagramu v texte,
- interpretácia a integrácia myšlienok a informácií z textu,
- logické spracovanie informácií v texte, nachádzanie súvislostí medzi jednotlivými myšlienkami v texte, – vyjadrenie hlavnej myšlienky a vytvorenie názvu textu,
- vyvodzovanie priamych záverov z textu, hľadanie podporných dôkazov v texte a podobne.

3. uvažovanie a hodnotenie (uvažovanie a hodnotenie sa zameriava jednak na formu a jednak na obsah textu)

- skúmanie a kritické hodnotenie obsahu textu, skúmanie a kritické hodnotenie jazyka textu (vyžaduje využitie širších vedomostí),
- dôraz na obsah textu, dôraz na formu textu,

- posúdenie celkovej hodnoty textu, jeho celistvosť a zrozumiteľnosť, význam textu pre čitateľa, vyjadrenie čitateľovho stanoviska k textu a jeho obhájenie pomocou dôkazov a argumentov mimo textu,
- hodnotenie kvality textu, a to z hľadiska využitia jazykových prostriedkov,
- posúdenie výberu lexikálnych prostriedkov, jazykového štýlu autora, úplnosti textových zložiek a podobne.

9.2.2 ZÁKLADNÉ ČITATEĽSKÉ STRATÉGIE

1. *Skimming* – zoznámenie sa s materiálom na čítanie, slúži na zoznámenie sa s textom, či sa mu budeme venovať hlbšie (všimame si obrázky, zvýraznené slová, úpravu textu, obsah).
2. *Scanning* – skenovanie textu, zručnosť využiteľná pri hľadaní konkrétneho údaju, napr. slovo, telefónne číslo, vzorec, znak...
3. *Searchreading* – výskumné čítanie je technika, ktorou hľadáme kľúčové slová a frázy, ktoré pomáhajú nájsť špecifické informácie. Spája sa s podrobnejším štúdiom nájdeného výrazu alebo frázy, prípadne písania poznámok. V tomto prípade celý text nie je dôležitý.
4. *Extenzívne čítanie* – čítanie dlhších, súvislých textov vyžadujúcich všeobecné pochopenie.
5. *Intenzívne čítanie* – kratšie texty, výber špecifických informácií, presné detailné čítanie.
6. *Pojmová mapa*
7. *Cinquain* – päťlístok - metóda, prostredníctvom ktorej môžeme dosiahnuť syntézu vedomostí, reflektovať porozumenie danej témy a vytvoriť k nej svoj postoj.
8. *RAP* – (read – čítanie, ask – vyvodenie otázok, paraphrase – vlastnými slovami odpovedaj na otázky)
9. *SQ3R* – (survey – preskúmaj, question – pýtaj sa, o čom to je, read – čítaj, recite – prerozprávaj obsah, review – tvor osnovu, krátky sumár).
10. *Stratégia 3-2-1* – napíš tri informácie, čo si sa dozvedel, dve informácie, ktoré ťa zaujali, 1 informácia, ktorú si sa nedozvedel.
11. *PLAN* – študijná-čitateľská aktivita vhodná na informačné texty. P – predpoveď, o čom bude text, L – lokalizuj známe a neznáme informácie v pojmovej mape, A – aplikuj, pripíšte krátku charakteristiku k vyznačenému pojmu, N – note, vedomosti spracuj a voľne prerozprávajte podľa pojmovej mapy, urobte krátky sumár.
12. *PROR* – Preread – aktivity pred čítaním, uvažujte, čo už o danej téme viete, Read – čítaj – podčiarkuj slová, rob stručné poznámky, Organize – usporiadaj nové informácie do pojmovej mapy, grafu, kartičiek, Review – opakuj si informácie nahlas, nahlas si dávaj otázku a odpovedaj si na ňu.

9.2.3 PRÁCA S TEXTOM

Komunikačnú spôsobilosť a čitateľskú gramotnosť žiakov je potrebné rozvíjať **vo všetkých všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetoch**, preto predmetové komisie by mali mať vo svojich plánoch zapracované opatrenia na zlepšenie čítania a čítania s porozumením. Všetky stanovené ciele rozvoja čitateľskej gramotnosti, stratégie a metódy aplikujú vyučujúci v konkrétnych témach vyučovacích hodín daných predmetov. Na splnenie konkrétnych cieľov sa využívajú moderné aktivizujúce metódy, kvalitná dostupná literatúra, ako aj rôzne formy práce s využitím vhodných demonštračných pomôcok a didaktickej techniky. Majú naplánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti a komunikačnej spôsobilosti vo vyučovacom i mimo vyučovacom čase.

Práca s textom vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia

Najväčší priestor na rozvoj čitateľskej gramotnosti je venovaný práve hodinám slovenského jazyka. Dôraz sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať. Kľúčové jazykové kompetencie, ktoré sa majú rozvíjať, sú počúvanie, komunikácia (hovorenie), čítanie a písanie → s porozumením. Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (receptiu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Vzdelávací štandard predmetu slovenský jazyk a literatúra uvádza poznávacie a čitateľské kompetencie, v ktorých sú okrem požiadaviek na techniku čítania uvedené jednotlivé analytické a interpretačné zručnosti, ktoré potrebuje žiak na to, aby porozumel prečítanému textu.

Pri výučbe cudzích jazykov dostávajú žiaci priestor na spracovanie témy prostredníctvom učebných úloh na vyjadrenie vlastného názoru, pocitov, vedomostí a skúseností v ústnej alebo písomnej podobe. Ďalej môžu začať pracovať na tvorivých úlohách alebo projektoch, využiť a spojiť nové poznatky s predchádzajúcimi a využívať aj medzipredmetové vzťahy.

Práca s textom vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda

Cieľom je rozvíjať poznanie žiaka v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo schopné samostatne sa orientovať v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Žiaci majú okrem učebníc k dispozícii, prezentácie, pracujú s textom v papierovej i elektronickej podobe. Na hodinách sa sústreďujú popri práci so súvislými textami aj na porozumenie nesúvislým textom (tabuľky, grafy, schémy a pod.).

Text sa stáva východiskom pri získavaní nových poznatkov.

Práca s textom vo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami

Schopnosť žiakov pracovať s informáciami, jeden z cieľov výchovy a vzdelávania, sa postupne stáva nielen prostriedkom učenia sa v škole, ale aj poznávania mimo školy a naplnenia osobných záujmov a potrieb žiaka. Žiak rozvíja schopnosť porozumieť a ústne i písomne sa vyjadriť k matematickým záležitostiam, teda reprodukovať názvy a základné vlastnosti známych matematických objektov, vysvetľovať výpočty a výsledky (obvykle viac než jedným spôsobom), vysvetľovať záležitosti, ktoré sa týkajú vzájomných vzťahov a porozumieť ústnym i písomným vyjadreniam iných osôb o týchto záležitostiach.

Práca s textom vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a Človek a hodnoty

Na hodinách sa čitateľská gramotnosť rozvíja okrem učebnice, pracovných listov aj prostredníctvom práce s písomnými prameňmi, ktorá rozvíja hlavne kritické myslenie žiakov. Žiaci prameň interpretujú, sú schopní argumentovať a prijať názor iného. Vedia sa orientovať v konkrétnych pojmoch a chápu ich význam.

Práca s textom vo vzdelávacej oblasti Odborné vzdelávanie

U žiakov rozvíjame čitateľskú gramotnosť čítaním pracovných postupov, vyhľadávaním informácií explicitne (priamo v texte), čítaním súvislých i nesúvislých textov (obrázkov, schém, nákresov, fotografií) a ich aplikáciou v praktických činnostiach.

9.2.4 ÚLOHY NA ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI

Nadväzovať na dosiahnutú úroveň čitateľskej a informačnej gramotnosti, umožniť žiakom prístup ku všetkým informačným zdrojom, využívať knižnično-informačné služby a podujatia knižníc. Počas vyučovacích hodín vyčleniť čas na čítanie z dôvodu slabej slovnej zásoby žiakov.

Reagovať na prečítané – reprodukovat' prečítaný text, prípadne čítať grafy, schémy, slovné, či výtvarné zobrazenie prečítanej ukážky. V predmetoch, v ktorých žiaci vynikajú, majú možnosť sa ďalej vzdelávať v mimo vyučovacom čase a v záujmových útvaroch a súčasne sa zapájať do rôznych umeleckých súťaží a predmetových olympiád.

Formovať kladný vzťah žiakov ku knihe a literatúre, zorganizovať súťaž čitateľskej zručnosti žiakov, prezentácie, projekty a čitateľské aktivity - realizovať priebežne počas celého školského roka s cieľom motivovať žiakov k samostatnému čítaniu. Marec - mesiac knihy - realizovať aktivity vo vyučovacom i mimo vyučovacom čase. Realizovať exkurzie - návšteva knižnice, návštevy divadelných predstavení. Venovať zvýšenú pozornosť čítaniu s porozumením, klásť dôraz na rozvíjanie jazykového prejavu, prácu s informáciami a schopnosti argumentovať, s cieľom zvyšovania úrovne vyučovania slovenského jazyka a literatúry. Prierezovo využívať možnosti na rozvoj čítania s porozumením na všetkých vyučovacích predmetoch.

Na jednotlivých vyučovacích predmetoch využívať inovačné metódy a formy práce, porovnávať informácie z rôznych zdrojov, využívať multimediálne programy, zaraďovať prácu s internetom s prepojením na bežný život, pracovať s nesúvislými textami akými sú mapy, grafy, tabuľky a vyvodzovať vzťahy medzi informáciami. Rozvíjať schopnosti žiakov vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy individuálneho štúdia a samostatnej práce s informáciami. Formovať kladný vzťah žiakov ku knihe a literatúre. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry viesť žiakov k aktívnemu poznávaniu a čítaniu pôvodnej slovenskej klasickej a modernej literatúry. Rozvíjať schopnosť spisovne komunikovať a argumentovať v písomných aj ústnych prejavoch, systematickú pozornosť venovať dôslednému osvojovaniu si materinského jazyka.

Rozvíjať čitateľskú gramotnosť vo všetkých predmetoch vyučovania. Do vyučovacieho procesu častejšie zaraďovať prácu vo dvojiciach, v skupinách a využívať diferenciaciu úloh pre žiakov podľa ich schopností. Klásť väčší dôraz na spoločnú analýzu (učiteľ – žiaci) zadaných úloh. Ďalej rozvíjať schopnosť spisovne komunikovať a argumentovať v písomných a ústnych prejavoch.

K pravidelným aktivitám patria:

- zapojenie sa do celoslovenského projektu „Záložka do knihy“ spája slovenské školy – komunikácia a spolupráca medzi školami
- Swap kníh pod názvom „Dajme knihám druhú šancu“,
- účasť v súťaži Majster rétor – vyžaduje si spisovné vyjadrovanie sa v materinskom jazyku a ovládanie jedného svetového jazyka
- príprava žiakov na umelecký prednes,
- návšteva divadelných predstavení - inšpirovať žiakov k čítaniu cez vizuálny zážitok v divadle,
- burza učebníc pre žiakov našej školy,
- možnosť otestovania jazykových zručností prostredníctvom lingvakvízu,
- Európsky deň jazykov – prekladateľská súťaž, vytváranie pozitívneho vzťahu,
- vlastná tvorba žiakov – písanie poézie a prózy

Škola ponúka žiakom možnosť zažiť interaktívne vzdelávanie mimo bežnej výučby. Organizujú ich rôzne subjekty a zameriavajú sa na rôzne oblasti, ako sú kritické myslenie, kreativita, prevencia závislostí, alebo dejiny 20. storočia pomocou dramatickej výchovy.

Typy workshopov:

Workshopy zamerané na rozvoj zručností: workshopy zamerané na kritické myslenie, kreativitu, tímovú prácu a ďalšie zručnosti, ktoré sú dôležité pre budúci osobný a profesijný život.

Workshopy zamerané na prevenciu: zamerané na prevenciu závislostí, napríklad fajčenia, alebo iných závislostí.

Workshopy s historickou tematikou: prostredníctvom dramatickej výchovy a osobných príbehov približujú žiakom dejiny 20. storočia, napríklad obdobie druhej svetovej vojny alebo obdobie totality...

Workshopy zamerané na konkrétne oblasti: zamerané na digitálne zručnosti, umenie, alebo ekológiu.

Organizátori workshopov: sú organizácie, s ktorými máme dlhoročné skúsenosti, spolupracujeme na pravidelnej báze. Tieto aktivity sú každoročne súčasťou plánu práce školy a plánov jednotlivých predmetových komisií.

10. PREDCHÁDZANIE VŠETKÝM FORMÁM DISKRIMINÁCIE, RASIZMU, XENOFÓBIE, ANTISEMITIZMU, INTOLERANCIE, RIZIKU ICH AKCEPTÁCIE A PODPORY NIELEN V ŠKOLE, ALE AJ MIMO NEJ

Poslaním strednej odbornej školy obchodu a služieb nie je len odovzdávať vedomosti a pripravovať žiakov na povolanie a získanie prvej kvalifikácie, ale aj **formovať u mladých ľudí ich postoje, viesť ich k dodržiavaniu etických a ľudských princípov.**

Ciele v systéme výchovy a vzdelávania, zakotvené v Školskom vzdelávacom programe spočívajú v **cieľavedomom a systematickom rozvoji poznávacích schopností a emocionálnej zrelosti žiaka.**

Cieľom výchovy a vzdelávania každého žiaka Strednej odbornej školy obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1 v Prievidzi je vytvorenie podmienok pre získanie kompetencie na tvorivú odbornú činnosť v povolani, získanie a posilňovanie úcty k ľudským právam a základným slobodám, príprava na zodpovedný život v spoločnosti v duchu porozumenia a znášanlivosti, rozvoja osobnosti, kontrola regulácie svojho správania.

Realizácia aktivít preventívneho a informačného charakteru má jednoznačné zameranie na **predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, riziku ich akceptácie a podpory nielen v škole, ale aj mimo nej.**

PRIMÁRNymi sú informácie o občianskych a ľudských právach, etických a morálnych hodnotách a fungovaní politického a spoločenského systému.

- **V školskom poriadku** sú v rovnakej miere zastúpené práva a povinnosti žiakov rešpektujúc Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, Dohovor práv dieťaťa a platnú školskú legislatívu.
- Žiaci si svoje práva uplatňujú osobne a inštitucionálne prostredníctvom **žiackej školskej rady.**
- Základné úlohy výchovy k ľudským právam sú zapracované do **tematických výchovnovzdelávacích plánov jednotlivých predmetov.**
- Smernica – **Prevencia a riešenie šikanovania, násilia, drogových závislostí a prevencie rizikového správania žiakov v škole a v jej pracoviskách a v Školskom internáte** – cieľom je vzhľadom na závažnosť šikanovania poskytnúť základné informácie zamestnancom Strednej odbornej školy služieb obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1, Prievidza o formách jeho prejavoch, návrhoch riešenia, pri oboznamovaní zákonných zástupcov žiakov so skutočnosťami, ktoré súvisia s realizáciou výchovno-vzdelávacieho procesu a majú vplyv na jeho priebeh, kvalitu a výsledky. V škole je zriadený **školský podporný tím.**
- Nástenný panel s problematikou **„Šikana, kyberšikana“ a „Povedz NIE!“** – fajčenie, sociálne siete- ako sa správať, drogy, alkohol..

OBLASTI ZAMERANIA aktivít školy k prevencii a riešeniu prejavov diskriminácie, extrémizmu, segregácie:

Aktivity uskutočnené na pravidelnej báze v spolupráci s poradenskými centrami:

- Ako nepodľahnúť nástrahám dospievania – SCPPPaP, Bojnická cesta 47, Prievidza
- Sociálno-psychologický tréning – SCPPPaP, Bojnická cesta 47, Prievidza
- Kariérne poradenstvo
- Mestská polícia v Prievidzi – Mgr. Vít Zajac - témy: nástrahy dospievania a šikana
- Štátna polícia v Prievidzi – Dr. Peter Zubál - téma: ako sa nestáť zločincem
- Spolupráca s poradenskými zariadeniami v okresoch Prievidza, Partizánske: SCPPPaP na Bojníckej ulici 47 v Prievidzi, CPPPaP na Bakalárskej ulici 2 v Prievidzi, ČŠPP na Úzkej ulici 2 v Prievidzi, CPPPaP Veľká okružná 1107/15 a Februárova 153/3v Partizánskom a ČŠPP pri ŠŽŠ na Námestí baníkov v Handlovej, ČŠPP v Kremnici.

11. STRATÉGIA DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE VZDELÁVANIA ŠKOLY

Názov a sídlo školy	Stredná odborná škola obchodu a služieb Nábřeží J. Kalinčiaka 1, 971 01 Prievidza
Názov dokumentu	Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania školy
Školské vzdelávacie programy	Hotelové a gastronomické služby, Beauty služby, Obchodné služby
Učebné a študijné odbory	6462 H barbier, barbierka, 6456 H kaderník, kaderníčka, 2964 H cukrár, cukrárka, 6444 H čašník, servírka, 6445 H kuchár, kuchárka, 2980 H pracovník v potravinárstve – výroba trvanlivých potravín, 6323 K hotelová akadémia, 6425 K kaderník – vizážista, kaderníčka – vizážistka, 6463 K kozmetik – vizážista, kozmetička – vizážistka, 6442 K obchodný pracovník, 6403 L podnikanie v remeslách a službách
Platnosť	od 1. 1. 2026
Zodpovednosť	riaditeľ školy, školský digitálny koordinátor, predmetové komisie

11.1 VÝCHODISKÁ STRATÉGIE

Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania školy vychádza zo zamerania Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Prievidzi, ktorá dlhodobo poskytuje odborné vzdelávanie v oblasti **gastronómie, služieb, beauty odborov, obchodu a potravinárstva**.

Digitálna transformácia reaguje na:

- meniace sa požiadavky trhu práce,
- rastúce uplatnenie digitálnych technológií v odborných prevádzkach,
- potrebu rozvoja digitálnych kompetencií absolventov naprieč odbormi,
- skúsenosti školy s dištančným a hybridným vzdelávaním.

11.2 VÍZIA DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE

Víziou školy je vytvárať moderné, bezpečné a podnetné digitálne prostredie, ktoré podporuje odborné vzdelávanie, praktickú prípravu a rozvoj digitálnych, kľúčových a odborných kompetencií žiakov vo všetkých odboroch školy.

11.3 STRATEGICKÉ CIELE DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE

Rozvoj digitálnych kompetencií žiakov

- využívať digitálne technológie pri riešení odborných úloh v jednotlivých odboroch školy
- rozvíjať schopnosť pracovať s digitálnymi informáciami, evidenciou a dátami podľa zamerania odboru
- viesť žiakov k samostatnému a bezpečnému používaniu digitálnych nástrojov v pracovnom prostredí

Integrácia digitálnych technológií do vyučovania

- systematicky využívať digitálne technológie vo všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetoch

- aplikovať digitálne nástroje v odbornom výcviku v súlade s reálnymi pracovnými postupmi
- podporovať projektové a problémové vyučovanie s využitím digitálnych technológií

Prepojenie digitálneho vzdelávania s praxou a trhom práce

- zosúladiť digitálne postupy používané v škole s požiadavkami zamestnávateľov
- rozvíjať digitálne zručnosti žiakov v rámci odborného výcviku, praxe a programu Erasmus+
- využívať spätnú väzbu z praxe na skvalitňovanie digitálneho vzdelávania

Rozvoj digitálnych kompetencií pedagogických zamestnancov

- podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti digitálnych technológií prostredníctvom aktualizáčných, inovačných vzdelávaní a online vzdelávacích platforiem
- vytvárať priestor na zdieľanie digitálnych materiálov a dobrej praxe v predmetových komisiách a spolupráce s odborníkmi z praxe
- využívať digitálne nástroje pri plánovaní, realizácii a hodnotení vyučovania

Bezpečné a etické využívanie digitálnych technológií

- viesť žiakov k zásadám kybernetickej bezpečnosti a ochrany osobných údajov v súlade s platnou legislatívou
- rozvíjať mediálnu gramotnosť a kritické myslenie žiakov
- zabezpečovať dodržiavanie pravidiel bezpečného digitálneho prostredia v škole

Riadenie a vyhodnocovanie digitálnej transformácie

Za koordináciu a realizáciu stratégie digitálnej transformácie zodpovedá vedenie školy v spolupráci so školským digitálnym koordinátorom, predmetovými komisiami a pedagogickými zamestnancami.

Na zabezpečenie plnenia stratégie je potrebné:

- pravidelne hodnotiť napĺňanie cieľov digitálnej transformácie školy
- prerokovávať výsledky hodnotenia v pedagogickej rade
- aktualizovať stratégiu podľa potrieb školy a legislatívnych zmien

11.4 IMPLEMENTÁCIA STRATÉGIE

Implementácia digitálnej transformácie prebieha prostredníctvom bežného výchovno-vzdelávacieho procesu, odborného výcviku, práce predmetových komisií a riadiacej činnosti vedenia školy.

Digitálna transformácia sa uplatňuje diferencovane podľa charakteru jednotlivých odborov:

- **gastronomické odbory** – vedenie evidencií, výpočty, normovanie, tvorba jedálnych lístkov v digitálnej podobe a používanie pokladničných systémov,
- **beauty odbory** – tvorba a uchovávanie fotografickej dokumentácie výsledkov práce, využívanie digitálnych nástrojov na prezentáciu služieb a produktov, podporu komunikácie so zákazníkmi
- **obchodné odbory** – práca s dátami, administratíva, komunikácia so zákazníkom,
- **potravinárske odbory** – zaznamenávanie výrobných postupov a sledovanie kvality výrobkov

11.5 MATERIÁLNO-TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE

Škola postupne zabezpečuje:

- digitálne zariadenia a softvérové vybavenie,
- internetové pripojenie v učebniach a odborných pracoviskách,
- technické vybavenie podporujúce hybridné a dištančné vzdelávanie.

11.6 MERATEĽNÉ UKAZOVATELE PLNENIA STRATÉGIE

- využívanie digitálnych technológií vo vyučovaní a odbornom výcviku
- digitálne spracované výstupy žiakov
- účasť pedagogických zamestnancov na vzdelávaníach
- začlenenie digitálnej bezpečnosti do vyučovania

11.7 BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ÚDAJOV

Škola zabezpečuje ochranu osobných údajov a dodržiavanie zásad kybernetickej bezpečnosti v súlade s platnou legislatívou (GDPR)

11.8 ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania je neoddeliteľnou súčasťou Školského vzdelávacieho programu školy a je súčasťou systému zabezpečovania kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, podporuje rozvoj digitálnych a odborných kompetencií žiakov a kvalitu odborného vzdelávania v danom odbore.

PRÍLOHA

UČEBNÉ OSNOVY V UČEBNOM ODBORE 2964 H CUKRÁR, CUKRÁRKA

UČEBNÉ OSNOVY VŠEOBECNOVZDELÁVACÍCH PREDMETOV

VŠEOBECNE VZDELÁVANIE
slovenský jazyk a literatúra
cudzí jazyk anglický jazyk
etická výchova náboženská výchova
občianska náuka
chémia
matematika
informatika
telesná a športová výchova

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacích predmetov vychádzajú zo Štátnych vzdelávacích programov, ktorých štandardy sú určené pre trojročné učebné odbory SOŠ. Dostupné sú na webovom sídle:
<https://siov.sk/statne-vzdelavacie-programy/>

UČEBNÉ OSNOVY ODBORNÝCH PREDMETOV

ODBORNÉ VZDELÁVANIE
Teoretické vzdelávanie
ekonomika
cukrárska technológia
suroviny
stroje a zariadenia
potraviny a výživa
odborné kreslenie
aplikovaná chémia
špeciálne cukrárske techniky
mikrobiológia
Praktická príprava
odborný výcvik